

HOMOKMÉGY KÉKNEFELEJCS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Néphagyományőrző Óvodai Program

Készítette:

Óvoda nevelőtestülete

2026. 09. 01.

TARTALOM

I.	Adatlap,	4.o.
	Az intézmény adatai, törvényi háttér	4.o.
	Az intézmény alaptevékenységébe tartozó feladatok	6.o.
	Bevezetés, bemutatkozás, a program célja	6.o.
	Hagyományápolás, célunk, további törekvéseink	7.o.
	Feladatunk	8.o.
	Erkölcsei és kulturális értékek	10.o.
	Óvodapedagógusi minta, összegzés	11.o.
	Alapelveink	12.o.
II.	Gyermekekép, óvodakép	13.o.
	Gyermekekép	13.o.
	Óvodakép	14.o.
	Óvodai nevelésünk célja	13.o.
III.	Óvodai nevelésünk feladatai	16.o.
	Az egészséges életmód alakítása	17.o.
	Környezettudatos magatartás kialakítása	20.o.
	Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	24.o.
	Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	31.o.
	Értelmi nevelés	35.o.
IV.	Az óvodai élet megszervezésének elvei	39.o.
	1. Személyi feltételek	39.o.
	Az intézmény szervezeti ábrája	41.o.
	2. Tárgyi feltételek	43.o.
	3. Az óvodai élet megszervezése	44.o.
	Hetirend	44.o.
	Napirend	45.o.
V.	Óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	47.o.
	Évkör	49.o.
	1. Játék	50.o.
	2. Verselés, mesélés	55.o.

3. Ének, zene, népi játék, tánc	57.o.
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	62.o.
5. Mindennapos mozgás	66.o.
6. A külső világ tevékeny megismerése	70.o.
-Környezettudatos magatartás, fenntartható környezet	75.o.
7. Munka jellejű tevékenységek	79.o.
8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás, iskolai életre való felkészítés	83.o.
9. A tanulás lehetséges formái	86.o.
VI. Óvodai ünnepek, hagyományok	89.o.
Mindennapokhoz kapcsolódó gyermeki élet ünnepei	91.o.
Óvodai életünk hagyományos ünnepei	92.o.
Nemzeti ünnepünk, időszakos ünnepeink, rendezvényeink	92.o.
Jeles napjaink	93.o.
VII. Gyermekesélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	95.o.
Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	95.o.
-Sajátos nevelési igény gyermekek integrált nevelése	95.o.
-BTMN nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelése	101.o.
-Kiemelten tehetséges gyermek	102.o.
-Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek nevelése	106.o.
VIII. Szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tev.	108.o.
IX. Az óvodai/iskolai szociális segítő feladatai	113.o.
X. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	115.o.
XI. Pedagógiai szakmai munka eredményessége	121.o.
XII. Szülők által igényelt egyéb szolgáltatások	122.o.
XIII. Nevelőtestület további elvei, feladatai	123.o.
XIV. Egészségfejlesztés	124.o.
XV. Az óvoda kapcsolatai	134.o.
XVI. A gyermek fejlődésének mérése, nyomonkövetése	138.o.
XVII. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	140.o.
XVIII. Érvényességi feltételek	142.o.
Irodalomjegyzék	145.o.
XIX. A Pedagógiai Program felülvizsgálata, módosítása	146.o.
XX. Mellékletek	147.o.

I. Adatlap

1. Az intézmény adatai:

Az intézmény neve: HOMOKMÉGY KÉKNEFELEJCS ÓVODA

Az intézmény címe: 6341 Homokmégy, Kossuth L. u. 25.

Az intézmény telefonszáma: 06-78/454-540

Óvodánk 2013. Július 1-től önállóan működő szakmai célú költségvetési keretekkel rendelkező intézmény.

Fenntartó: Homokmégy Község Önkormányzata

Igazgató: Hóss Gizella

E.mail cím: ovodahomokmegy@gmail.com

Alapító okirat száma: 03-TNY-1368-5/2203-819642

Óvodai csoportok száma: 2 gyermekcsoport

Felvehető gyermeklétszám: 50 fő

Az intézményben dolgozók foglalkoztatási jogviszonya: köznevelési foglalkoztatotti jogviszony, megbízási jogviszony.

2. Törvényi háttér

Óvodai nevelési programunk a következő törvények, rendeletek figyelembe vételével készült:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 2026. évi XLVII. törvény közneveléssel kapcsolatos egyes törvények módosításáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) a pedagógusok új életpályájáról végrehajtási rendelet
- 77/2025. (IV.15.) kormányrendelet a 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az óvodai nevelés országos alapprogramja módosítása

- Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
 - 363/2012. (XII.17.) Korm. rend. az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
 - 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
 - 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
 - 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
 - 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól – Vészhelyzeti rendelkezés 602/2020. (XII. 18) Korm. rendelet 1§ 1d)
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
 - Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
 - 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
 - Alapító Okirat
 - Nevelőtestületi határozatok

Az intézmény alaptevékenységébe tartozó feladatok:

- 091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
- 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának feladatai
- 091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatok
- 096015 Gyermekekétképzés köznevelési intézményben
- 841192 Kiemelt állami és önkormányzati rendezvények

3. Bevezetés, bemutatkozás

Homokmégy kis falu, sajátos település szerkezettel. A belközség mellett öt szálláson él a lakosság. (Alsómégy, Hillye, Kiskecskemégy, Halom, Mácsa).

Két vegyes életkorú csoport működik óvodánkban.

Az óvoda a község központjában található.

Épülete egy része régi, egy része 1991-ben épült hozzá. Megfelelő komfortú. A fenntartó folyamatosan törekszik a külső-belső felújításokra, pályázatokat elkészíteni és megnyerni, mely folyamatosan tervezés és megvalósulás alatt van.

Programunk fókuszában a néphagyományőrzés, a környezeti nevelésünk, környezeti értékeink állnak.

Az óvodai nevelés alanya a gyermek, aki ezen hatások következtében nevelődik és formálódik.

Programválasztásunkkor, a néphagyományok megismerése, a népszokások megőrzésére való törekvés motivált bennünket.

A program célja:

- A gyermek harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás, a természet óvás gazdag eszköztárával.
- A néphagyomány-ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével.
- A gyermekben alapozódnak meg azok a készségek, jártasságok, amelyek képessé teszik az együttélésre, majd az iskolai életmód elfogadására.
- **Célul tűztük ki, hogy nevelési feladatainkat a környező valóság kihívásainak megfelelően valósítjuk meg.**

Mint tudott, óvodáskorban alapozódnak meg a legalapvetőbb értékek, szokás és szabályrendszerek, viselkedés, érzelmi kötődés, az egymáshoz való alkalmazkodás képessége. Itt alakíthatók a környezetre figyelő, azt szerető, óvó magatartási és viselkedési szokások.

Mindezeket fontos felismernünk és kellő hangsúllyal kezelniük.

Felgyorsult tempójú világunkban óvodánk a szeretet, a béke, a nyugalom szigeteként jelenik meg, ahol minden gyermek számára adott az esély a játékra, fejlődésre, az életkorának megfelelő tevékenységre.

Az óvodánk egyik fala, díszítő textíliák, tárgyak e vidék jellegzetes népművészeti mintáival díszítettek, melyek helyi gyűjtésűek. Hagyományőrző falunkra büszkék vagyunk. Felismertük „a gyökerek” éltető szükségletét, az átadás, az újratérítés felelősségteljes kötelességét.

Hagyományápolás

Célunk: a régi és a mai világ közötti értékmegőrzés és egyensúly megteremtése.

Hiszünk abban, hogy a 3-7-8 éves életkor érzelmileg és értelmileg fogékony időszak kiemelkedően fontos az ÉN alakulása szempontjából. A program az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyságra és sajátos aktivitásra alapoz. A gyermek játéka, ami örömet és boldogságérzetet ad, jól ötvözhető a **néphagyomány ápolással, a természetszeretettel.**

A gyermekek a mindennapokban, a jeles ünnepekre való készülődésben játékként éljék meg a hagyományokat, mely az életüket színesebbé, érzelemgazdagabbá varázsolhatja.

A közös ünnepvárás feladatait a programunk évszakokra alapozza, „ÉVKÖR”-re lebontva tartalmazza. A régi, ősi értékek átmentése - egyre fontosabbá válik, s a kisgyermekek fogékonyak a hagyományok megélésére a mindennapokban.

További törekvéseink:

Biztonságérzet megalapozása, önbizalom erősítés, szocializáció elősegítése.

Emocionális nevelés a néphagyományörzés hatékony eszközével.

Cselekvéssel szerzett, érzelmekre ható tapasztalatszerzés.

Ünnepelni tudás képességének megalapozása.

Lehetőségek tárháza a személyiség teljes kibontakozásához.

Elmélyült játék.

Természetszeretet, természetvédelem.

A társadalom számára testben - lélekben egészséges, erkölcsös, tisztességes, becsületes generáció nevelése rendkívül fontos.

Mindez alkalmanként kiegészül a család aktív közreműködésével.

Mit nevezünk néphagyománynak?

"Azt a láthatatlan szervezőerőt, amely a legrégebbi időkben az emberiség megmaradásának egyik legfontosabb feltétele volt, amely kényszerítette eleinket egymás szájáról lesni a szót, egymás kezét figyelve megtanulni a mozdulatot, hagyománynak, idegen szóval tradíciónak nevezzük."(Kósa- Szemerkenyi, 1975).

Hitvallásunk fontos eleme, hogy az „ünnepelni tudás” képességének alakítását néphagyomány ápolás, a természet és a társak szeretetére nevelés elősegíti. A gyermek örömmel vesz részt a jeles napokat megelőző közös készülődésekben, számára az ünnepnap a várva várt nap. Ha az ünnep napján a gyermeket körülvevő felnőttek magatartása, és a környezet jelzései (ünnepi jelképek) hitelesek, a naphoz kapcsolódó közös élmények a gyermekben mély érzelmi nyomokat hagynak.

Átérik az ünnepnapok „másságát” a bensőséges összetartozás élményét, alapozódik az „ünnepelni tudás” képessége. Ezek a gyermeki élmények hatnak a családok szemlélet módjára, az óvoda megteremti a családokkal való együttműködés sajátos formáit.

Feladatunk: hogy

- gyermekeinket a hagyományok tiszteletére neveljük,
- a nép kultúrájának ápolását és a népi hagyományőrzést megismerjék, megszeressék.
- Óvodánk rendezvényein mutassák be társaiknak és szüleiknek a játékos homokmégyi néptáncokat.

Folyosónkon helyet kapnak a hagyományokat, népszokásokat őrző képek, tárgyi emlékek.

A modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, és a mai gyermek is megtalálja benne a szépséget, örömet és a követendőt.

Az óvoda természetes közege a hagyományőrzésnek. Az óvodapedagógusok korszerű szaktudományos ismereteikből, módszertani tudásukból válogatnak, és ezt építik a tanulási folyamatba. Ismerik és tudják a népszokások eredetét, jelképeit. Folyamatosan gyűjtik a népi játékokat, népmeséket, népdalokat, mondókákat.

Lakóhelyük környékének hagyományaiból merítenek.

A néphagyományok tartalma az egyes tevékenységformákban vers, mese, dramatikus játék: mondókák, rigmusok, időjóslás, csúfolók, közmondások, népmesék. Ének, énekes játékok, zenehallgatás, mondókák énekes gyermekjátékok, népdalok hangszeres népzene, gyermektánc.

Rajz, mintázás, kézi munka: tárgykészítő népi játékok, gyöngyfüzés, fonások, szövések.

Mozgásos játékok: ügyességi népi játékok, versenyek.

A környezet tevékeny megszerettetése: találós kérdések, népi jóslások, népszokások, jeles napok és matematikai tapasztalatok szerzése.

A jeles napok megünneplése a csoportokban megegyezik a Pedagógiai Programban említettekkel.

Kiemelten kezeljük:

- ✓ a természet szeretetére, a környezet megismerésére nevelést,
- ✓ a gyermekek testi-lelki gondozását,
- ✓ a szabadjátékot, játékot és mozgásfejlesztést,
- ✓ az anyanyelvi nevelését,
- ✓ a néphagyomány ápolását,
- ✓ az érzelmi biztonság kialakítását.
- ✓ fenntartható környezet alakítása

Fontos alapelvünk:

- a szabadjáték feltételeinek megteremtése,
- egyéni differenciált bánásmód elemzése, értékelése,
- a hátrányos szociális környezetből jövő gyermekek felzárkóztatása,
- az esélyegyenlőséget, a hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd támogatása.

Valljuk, hogy az óvodánkba járó gyermekeket szeretetteljes, nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben neveljük az egyéni képességeiknek megfelelően.

Minden gyermeket fogadni tudunk.

Vonzó esztétikus környezetet teremtünk gyermekeink számára, ahol optimális fejlődésük biztosított. A tárgyi feltételek befolyásolják a pedagógiai célkitűzéseink megvalósítását is.

Kiemelten fontosnak tartjuk a kellemes, egészséges és biztonságos külső és belső környezet kialakítását a gyerekek és a felnőttek vonatkozásában.

A nevelési idő egészében biztosított az óvodapedagógusok modellt adó jelenléte, a biztonságot adó nyugodt óvodai légkör és a nevelő-oktató munkát segítő személyzet.

A csoportba járó gyermekek napirendjét, heti rendjét az óvoda házirendjéhez alkalmazkodva az óvodapedagógusok alakítják ki, élve a pedagógusi szabadsággal.

Az intézmény működését az igazgató irányítja egyszemélyi felelősséggel.

Az intézmény számára fontos, hogy milyen humánerőforrással rendelkezik.

Fontos, hogy oldott, segítőkész, jó hangulatú légkör vegye körül a dolgozókat.

Erkölcsei és kulturális értékek:

- A gyermeki személyiség tisztelete, szeretete, elfogadása, bizalom.
- A természetes környezet szeretete, védelme, környezettudatos magatartás.
- A család, a haza szeretete, tisztelete.
- Az „élet” tisztelete.
- A hagyományok tisztelete, ápolása.
- gyermeki személyiségvonások
- szeretet, őszinteség, tolerancia, empátia, segítőkészség, felelősségtudat, illemtudat, elvárható viselkedés
- Más nemzetek kultúrájának tisztelete.

Alapvető értékek tekintjük a közös célokért való küzdelem, egymás segítségét, tiszteletét, a különbözőségek elfogadását és az alkalmazkodást.

Kollektívánk sok hasonló személyiségjeggyel, attitűddel rendelkező emberből áll, ami segíti a célokért való egységes szemlélet kialakítását és a célok eléréséért való összefogást.

Innováció jellemzi az intézményünket, hiszen csak folyamatos önfélesztéssel lehet minőségi munkát elérni.

Az óvodapedagógusi minta

Az óvodapedagógus a néphagyományörző szemlélettel azonosul és így elsajátítja azokat az ismereteket, készségeket, amelyek a program megvalósításához szükségesek. Biztonságot áraszt, képes hitelessé tenni önmagát, tudatosan alkalmazza a metakommunikációt, a „testnyelv”

kifejező eszközeit. Kezdeményező, elfogadó a nevelési folyamatban, követi és tiszteletben tartja az egyes gyerek és a család haladási irányát, ütemét. Segítségnyújtása egyénre szabott. Nevelési tevékenysége tudatos, abban a hagyományörzés, a családokkal való együttműködés és a természetszeretet meghatározó szerepet játszik.

Alkotó együttműködés a családokkal

Az óvodában folyó néphagyomány - ápolás hatása a családok szemléletmódjában tartalmi változásokat idéz elő.

Fontos, hogy a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet (család, óvoda) összhangja megteremtődjön. Ezáltal az óvodai neveléshez olyan hiteles többletet adunk, amellyel kiegészítjük és teljessé tesszük a gyermeki személyiség kibontakozását.

A családokkal igyekszünk minél jobb kapcsolatot kialakítani, fenntartani. Hisszük, hogy a gyermeki élmények hatnak a családok szemléletmódjára, s azt is, hogy az óvoda megteremtheti a családokkal való együttműködés sajátos formáit, s általa család és óvoda összhangja mind tökéletesebbé válik.

Összegzés:

A néphagyományörzés a teljes nevelési folyamatot áthatja. Beépül a gyerek, a felnőtt teljes tevékenységrendszerébe. Gazdagítja a családokkal való együttműködést.

Programjaink megválasztásában, majd tartalommal való megtöltésekor az alábbi idézet bölcsességét tartjuk szem előtt:

„Az egész gyermek olyan, mint egyetlen érzékszerv, minden hatásra reagál, amit emberek váltanak ki belőle. Hogy egész élete egészséges lesz - e vagy sem, attól függ, hogyan viselkednek a közelében”

Rudolf Steiner

Helyi nevelési programunk alapelvei:

Helyi programunkban építünk a hazai tradicionális értékekre, ötvözve azokat a korszerű fejlődéssel. Kiemelt szerepet kap a gyermekeket megillető jog és az egyenlő hozzáférés biztosításának alapelve.

Az eredményes nevelés fontos feltétele a gyermekismeret, a differenciálás, az egyéni bánásmód alkalmazása. A gyermekek egyéni fejlődését akkor tudjuk eredményesen segíteni, ha pedagógiai tevékenységünket mi is folyamatosan értékeljük, továbbképzéseken veszünk részt, valamint önképzéssel gazdagítjuk tudásunkat, a tanultakat beépítjük pedagógiai gyakorlatunkba. Legyünk tájékozottak a szakmánkra vonatkozó legújabb eredményekről. Szakmai kapcsolatot tartunk más óvodapedagógusokkal.

Alapelveink :

- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A gyermekeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze.
- Építünk a családi nevelésre és azt kiegészítjük az óvoda pedagógiai értékeivel.
- Törekszünk a gyermekek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartására és megerősítésére.
- Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermek teljes személyiségfejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyéni hozzáférés lehetőségét.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
- A tehetséggondozás és a prevenció kiemelt feladatként kezeljük.
- A projekt céljainak, tevékenységi helyzetnek megfelelő változatos eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítjük a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciájának alakítását.
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmát tiszteletben tartjuk.

II. Gyermekkép, óvodakép

1. Gyermekképünk:

Programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy a gyermek is egyedi, mással nem helyettesíthető individuum, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Ezért az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva, hogy minden gyermek az egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, meglévő hátrányai csökkenjenek.

Olyan gyermekeket szeretnénk, akik:

- Nyugodtak, derűsek, kiegyensúlyozottak, társaikkal szemben türelmesek, elfogadóak, megértők, segítőkészek, tisztelettudóak.
- Tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni. Tudatosan alakítjuk 2,5-7 éves gyermekek énkompetenciáját. Nyitottá, érdeklődővé válnak az új ismeretek iránt, fejlődnek készségeik, képességeik.
- Tudnak kooperálni: aktívan kapcsolódnak be a közösség életébe, megalapozódik és fejlődik szokás és normarendszerük. Tudnak rácsodálkozni az őket körülvevő mikro-, és makro környezet szépségeire, óvják és védik környezetüket, formálódik környezetük viselkedés kultúrájuk.
- Megismerik szülőföldjük hagyományait, szokásait, értékeit, megtanulják szeretetét, ápolását, védelmét. Jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nonverbális módon kifejezni. Megtanulják elfogadni a különbözőséget és természetes módon koruknak megfelelően együtt élni azzal.
- Fontosnak tartjuk az óvodánkba járó iskolakötelessé váló gyermekek tehetséggondozását.

2. Óvodaképünk:

- Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.
- Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. A gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei.
- Óvodánk célja: hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is.
- A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentése. / enyhe értelmi fogyatékos, enyhe mozgássérült, beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek esetében /

Nevelési alapelvünk:

- a gyermek személyiségét elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze,
- a nevelés tegye lehetővé és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
- az óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak.

3. Óvodai nevelésünk célja

2023. évi LII. törvény 67. §

„(1) A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

1. nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.”

- a néphagyomány szeretetére nevelés, képességfejlesztés a (2,5) 3-7 (8) éves gyermekek életkori sajátosságainak és eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartása, a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság életben tartása és kiépítése, a kreativitás előtérbe helyezése.
- A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének és a személyiségük kibontakoztatásának elősegítése.
- A kognitív, szociális, személyes kompetenciák fejlesztésével biztosítjuk az átmenetet iskolai életmódra. Segítjük a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozását. Ebben meghatározó jelentőségű az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenység, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabadjátékra és a tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltségterületek közvetítésére.
- Derűs nyugodt légkörben érzük el, hogy a falu értékeihez kötődjenek, figyeljenek annak hagyományaira, zenéjére (néphagyomány ápolás).
- A tevékenységek tudatos befolyásával segítjük a személyiség kibontakozását, figyelembe véve a különbségeket, az eltérő képességeket, szokásokat, nembeli, érzékszervi, vérmérsékleti és a családok kulturális, társadalmi sokféleségét, a gyermekek önmagához mért fejlődésének mértékét. Kompenzáljuk a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelését az esélyegyenlőség megteremtésével.

- Az SNI-s, BTM-s gyermekek felzárkóztatását, fejlesztését segítő feltételeket, megfelelő, változatos módszereket biztosítunk.
- Lehetőséget teremtünk a tehetséges gyermekek képességeinek kibontakoztatására, megfelelő, változatos módszerekkel.

III. Óvodai nevelésünk feladatai

A nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését fejlődésének elősegítését, amelyek segítségével, minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi , lelki , szociális és testi fejlettséghez.

Általános feladataink

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki és intellektuális szükségleteinek kielégítése.

ALAPFELADATOK

A feladatokat az Óvodai Alapprogramnak és a Hagyományörző programnak megfelelően osztjuk fel:

Az egészséges életmód kialakítása
Az érzelmi és az erkölcsi nevelés, és az értékorientált közösségi
nevelés Anyanyelvi és értelmi fejlesztés, nevelés.

Az alapeladatokat a hagyományörzés érzelmi hatástöbblete hatja át, melyek az óvodai élettevékenység formáin keresztül valósulnak meg.

Az egészséges életmód alakítása

Célunk, a teljes körű egészségfejlesztés

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása kiemelt jelentőségű. A családból hozott szokásokra, tapasztalatokra alapozva alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés és testedzés szokásrendszerét.

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül, és egymást kiegészíti. Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását. Nevelőtestületünk az egészséges környezet megteremtésével és

egészséges életritmus kialakításával, helyes szokásrendszer megalapozásával elégíti ki a gyermekek szükségleteit. A helyes szokásrendszer kialakítását a kommunikáció verbális és nonverbális elemeivel segítjük elő.

Így a személyes kompetencia fejlődése a gyermekek egyéni érdekeit eredményesebben szolgálja. Az óvodapedagógus óvó - védő beállítódásából természetesen következik, hogy a gondozási feladatok ellátása közben beszélő környezetet biztosít.

Célunk, továbbá a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stressz mentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása.

Csoportszobák

Csoportszobáink tágasak, világosak. Berendezését úgy alakítottuk ki, hogy derűt, nyugalmat árasztanak. A különféle tevékenységekhez elegendő helyet biztosítunk (kézműveskedés, mozgásos játékok.....). A megfelelő méretű bútorok (székek, asztalok) biztosítják a gyermekek testi fejlődését, egészségük megőrzését.

A csoportszobák dekorációit lehetőségeinkhez mérten természetes anyagokból készítjük (nád, filc, vessző, kukoricacsuhé,...).

Az egészséges életmód alakításának területei:

Gondozás,
Testi nevelés,
Mozgás,
Levegőzés,
Környezetvédelmi tapasztalat biztosítása,
Egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása.

Óvodapedagógusi feladatok:

- * A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- * Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- * A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.

- * A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- * Az egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, betegségmegelőzés, az egészség megőrzés szokásainak alakítása.
- * A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, biztonságos és balesetmentes környezet biztosítása.
- * A szülővel, óvodapedagógussal, megfelelő szakemberrel együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- * Nyugodt, kiegyensúlyozott, szereteteli légkör megteremtése.
- * A gyermek szükségleteinek kielégítése a nap egész folyamán (pl. folyadék).
- * A szokás- és szabályrendszer kialakítása.
- * A szokás és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított reális értékelése.
- * Az eredményes gondozás érdekében a családdal való hatékony együttműködés.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott életritmus kialakítása.
- Rugalmas napirend és hetirend biztosítása.
- A szervezet ellenálló képességének rendszeres edzése (levegőzés, napfürdőzés).
- Téli időszakban használható mozgásos fejlesztő eszközök és játékok biztosítása a szabadban.
- A környezet tisztántartására, a környezet rendjének óvására való igény kialakítása, modellkövető magatartás tanúsítása.
- Az óvodai, a családi életmód és életritmus egymáshoz közelítése, összehangolása. Helyes táplálkozási szokások kialakítása (önkiszolgálás).
- A modellkövető magatartás az energia és a víztakarékosságra.
- A balesetek megelőzése érdekében mindazon eszközök biztonságossá tétele, illetve távoltartása, melyek balesetet okozhatnak.
- Óvodapedagógus-dajka összehangolt tevékenysége.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szükségleteit képes késleltetni és önállóan kielégíteni.
- A tisztálkodási eszközre vigyáz, tisztán tartja, használat után a helyére teszi.

- Wc-használat és egyéb szennyező tevékenység végzése után szappannal kezét mos, kezét szárazra törli.
- Önállóan öltözik, vetkőzik, az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelően.
- Ruháját igyekszik összehajtván a helyére tenni.
- Képes önállóan eldönteni, miből mennyit fog elfogyasztani.
- Kulturáltan étkezik.
- Szívesen fogyaszt zöldséget, gyümölcsöt, magvakat.
- Vigyáz környezetének rendjére és tisztaságára.
- Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés mértékét és mikéntjét.
- Igényévé vált a rendezettség, tisztaság, ápoltság.
- Szívesen mozog a szabadban minden évszakban.
- Életkorának megfelelően edzett.
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése az egészséges életmód kialakítása terén

A társadalmi beilleszkedés és az eredményes személyiségfejlesztés szempontjából meghatározó jelentőségű a mélyszegénységben élő, rossz családi körülmények között nevelkedő gyermekek óvodai integrált nevelése. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai egészségneveléséhez szükség van az óvodapedagógiai gyakorlatban a szülők társadalmi integrációjának segítésére.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése az egészséges életmód kialakítása terén

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, óvodai nevelés és fejlesztés mellett a megfelelő szakemberek segítségével - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - történik a nevelési feladatok ellátása.

A környezettudatos magatartás kialakítása

Az életünk minőségét, valamint egészségünket alapvetően befolyásolja és meghatározza a bennünket körülölelő természeti és társadalmi környezet minősége, állapota. A XXI. sz. társadalmi és globális problémái ismertek, az ember lakóhelye, környezete nem előnyére változott. A

környezetben visszafordíthatatlan, legtöbb esetben kedvezőtlen változások indultak el klímaváltozás, élőhelyek eltűnése, fajok kihalása.

Az ONAP szerint a pedagógus *„a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására”*.

„A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.”

A fenntarthatóság pedagógiájának fontos értékei:

- az élet tisztelete
- a hagyomány őrzése
- átmentése a jövőbe

Mindezeket a családok hatékony és folyamatos bevonásával, élethosszig tartó folyamattal és holisztikus szemlélettel tudjuk a leghatásosabban elérni.

A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában

Az óvodai környezeti nevelésnek nagyon fontos és kiemelkedő szerepe van az állatok védelmében, a környezetvédelemben, a környezettudatosmagatartás és az egészséges életmód kialakításában. Fontos, hogy az óvodapedagógus, aki eredményes környezeti nevelő szeretne lenni, rendelkezik biológiai, ökológiai, természeti, környezeti ismeretekkel. A pedagógus személyisége kiemelkedő mintának számít, viselkedése, tevékenysége, a természethez és a gyermekekhez való pozitív viszonya a példa erejével hat a szülőkre is.

A külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenység forma, olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető

A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet.

Benne van a spontán játékban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, megfigyelő sétákban, kirándulásokban.

Támaszkodunk a gyermekek családból hozott ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire is. Ha szükséges, a hátrányokat kompenzáljuk.

A természeti és társadalmi környezet témaköreivel valamennyi korcsoport megismerkedik, életkortól függően. A fokozatosság elvét követjük a megismertetés során: a közelebbitől a távolabbi felé haladunk. Szemléltetésben, a közvetlen környezetben való megfigyeléstől a képi ábrázoláson való megfigyeltetés felé. Érvényesítjük a differenciálás pedagógiai koncepcióját a nevelés folyamatában.

Sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységrendszer biztosítunk.

Érzelmek kifejezőképességek fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk:

- szeretet, kötődés,
- élménybefogadás keltése.

A környezettudatos magatartás megvalósításának folyamatához kapcsolódó tartalmak

A természetvédelem a környezetalakítással, a környezetvédelemmel, szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz. Nevelési feladatunknak tartjuk, hogy gyermekeink védjék az élő környezetet, ne rongálják, hanem gondozzák, gondoskodjanak életfeltételeinek biztosításáról. Így alapozhatjuk meg a természet szűkebb, tágabb környezetünk, a haza szeretetét. Meg kell értetni, hogy saját életterük védelme, gondozása egészségesebbé teszi fejlődésüket. Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása, amely magába foglalja a szűkebb és tágabb környezet, kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megóvására való nevelést. Feladatunk továbbá olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és ez által a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.

A természeti környezet megismerésére alapvető lehetőség az évszakok és népi hagyományok, időjósító napok megfigyeltetésén keresztül kínálkozik. Az időjárás, a természet jellemzői, változásai, a színek, a fények, a formák szépségei alapvető tapasztalatszerzésre kínálnak lehetőséget.

A növény és állatvilág megismerése fontos része a környezet megismerésére nevelés tartalmának. A vadon élő állatokkal való ismerkedést a videofilmek, ismeretterjesztő anyagok vetítésével segítjük elő.

A természetvédelmi nevelés, akkor éri el igazán a célját, ha a mese, népmese, népdal, népművészet stb., minden ugyanarról a természetről, a társadalomról, az emberről, és a kapcsolatokról szól. Mind a társadalmi, mind a természeti környezet ismereteinek tartalma akkor megalapozott, ha az a kisgyermek környezetének adekvát, érzelmileg telített, élményhatású az egyes gyermek számára konkrét tapasztalatokon alapul. A természet szépségeire rá kell csodálkoztatni a gyerekeket. A JELES NAPOK megvalósításával olyan értékeket kívánunk közvetíteni, mely által a gyermekek kellő információkat gyűjthetnek a környezetükről, a körülöttük lévő élővilágról, azok szépségéről és védelméről.

A környezettudatos magatartás, életmód alapjait tapasztalati úton sajátíthatják el.

- Takarítási Világnap
- Állatok Világnapja
- Víz Világnapja
- Föld napja
- Madarak és fák napja
- Környezetvédelmi Világnap
- Környezetvédelem
- Egészségvédelem

Az óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztens és a dajkák feladatai:

Ahhoz, hogy gyermekeinkben kialakuljon a környezettudatos magatartás, olyan pedagógusokra és dajkákra van szükség, akik azon fáradoznak, hogy megismerjék a természeti és társadalmi értékeinket, hogy a környezet és egészség harmonikus egységben érvényesüljön.

Szeretnénk megalapozni, hogy a jövő nemzedékei a természettel együtt élni tudó környezettudatos emberekké váljanak.

Az óvodapedagógus és a dajka együttműködve a fenntartható fejlődés érdekében, tegye hangsúlyosabbá a környezettudatos magatartás formálását, alapozását alakítását.

- Segíti a gyermeket abban, hogy megismerje, megtapasztalja szűkebb és tágabb környezetét, és felhívja a figyelmet annak értékeire, szépségeire, a séták kirándulások alkalmával.

- A szülőföld az itt élő emberek, a hazai táj, a népi kultúra, népszokások, megismertetése, átadása.
- A családi és tárgyi kultúra értékeinek, és a néphagyományok szem előtt tartása.
- A komplexitás érvényesítése a tevékenységformák között.
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- Homokmégy történeti, természeti jellemzőinek, értékeinek megszerettetése.
- Nyitott szemléletű tervezéssel válogatás a gazdag lehetőségekből, néphagyományokból, ügyelve a komplexitásra, a nevelési területek kapcsolódására.
- A gyermekek népi kismesterségekkel való megismertetése a természetes anyagok, az eszközök biztosítása (textil, gyapjú, agyag, fa) és az alkotás segítése.
- Lehetőséget teremteni arra, hogy a gyermekek a tapasztalatokra épülő ismereteiket gyakorolhassák szabad játéktevékenységekben, aktív közreműködéssel a környezetátalakításban.
- Olyan példát adni, amellyel védjék, óvják az élő környezetet, gondoskodjanak az életfeltételek biztosításáról. (pl.: téli madáretetés, élősarok kialakítása, az udvar és a kiskertek gondozása)
- Állandó szakmai megújulás, a pedagógiai munkát segítő szakirodalom folyamatos tanulmányozása, alkalmazása a mindennapokban.

A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta öröme építve sokszínű viszony kialakítása az objektív világhoz.

A pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, amely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe (az intézmény valamennyi dolgozójára vonatkoztatva). A környezet tisztán tartása, portalanítása, szükség szerint fertőtlenítése, termék szellőztetése, ivóvíz higiéniaja, a helyes fűtés és világítás biztosítása, az udvar, a csoportszoba, a játékok tisztántartása. A környezeti ártalmak kiküszöbölésére például: használt elemek, lámpahulladékok szelektív gyűjtése, légszennyeződés csökkentése bokrok, fák ültetésével az udvaron, a csoportszobában minél több zöld növény elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása, csapok elzárása, folyékony szappan használata.

Érzelmi és az erkölcsi nevelés, és az értékorientált közösségi nevelés

Érzelmi nevelés-szocializáció biztosítása

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör vegye körül.

Fontosnak tartjuk az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka kapcsolatában a pozitív érzelmi attitűd megnyilvánulásait. A gyermek a szóbeli közlés elemeit utánzással sajátítja el, amit az óvodapedagógushoz való érzelmi kötődés megerősít. A beszéd, a beszélgetés kapcsán a testközelség a gyermek elemi szükséglete. A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei. A helyes és szép beszéd mélyíti érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét.

Óvodai nevelésünk támaszkodik a családi nevelésre, a család és óvoda szoros együttműködésére törekszik. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot.

Az óvodában az érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez az óvodapedagógus és a dajka empátikus, meleg, elfogadó, szeretetteljes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel.

Megteremtjük a szociális tanulás feltételeit, /utánzás, mintakövetés, modellkövetés, viselkedéstanulás/.

Alakítjuk a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységét, énképüket, fejlesztjük önkifejező és önértékelési képességüket.

A gyermek „én-központúsága” alapján elsősorban önmagára képes figyelni, azonban emocionális alapon fokozatosan kifejleszthetjük azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével képessé válik másokkal is törődni.

A gyermekek nyitottságára építünk, hogy tudjanak rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre és tiszteljék, becsüljék azt. Modell szerepünket mintaként közvetítjük a gyermekek felé.

A nevelésben szocializálható, lassabban fejlődő, eltérő fejlődési ütemű, hátrányos helyzetű, illetve a kiemelt képességű gyermekek nevelése során speciális ismeretekkel rendelkező szakembereket is bevonunk a nevelési folyamatba.

Olyan attitűdök kibontakozását segítjük, mint az együttműködés, határozottság, magabiztosság, előítéletek leküzdése és kompromisszumra törekvés.

A hátrányos helyzetű gyermekek estében kiemelten fontos a tartós, stabil, szeretetteljes kapcsolat kiépítése.

Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedésmódja modell értékű szerepet tölt be. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Célunk:

- a kiegyensúlyozott, szereteteli légkör megteremtésével az erkölcsi, akarat tulajdonságok alakítása, fejlesztése. A gyermekek egyéni tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása, a közösségi normák tiszteletben tartása, különbözőség elfogadása.

Óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens, dajkák feladatai

A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló alapvető feladata, hogy előmozdítsa a gyermek, gyermek erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartására.

- Szeretetteljes, családi, érzelmi biztonságot nyújtó, harmonikus, elfogadó környezet megteremtése.
- Kapcsolatteremtő, kapcsolatmegtartó képességek formálása a társas együttélés során.
- A gyermekek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatainak kialakítása társaival és az őt körülvevő felnőttekkel.
- Sajátos nevelési igényből fakadó speciális fejlesztő tevékenységek biztosítása, differenciálás.
- Barátságos, derűs csoportlégkör alakítása és a kötődési hajlam erősítése.

- Erkölcsi, érzelmi és akarati tulajdonságok fejlesztése: figyelmesség, egymás segítése, kooperáció, illemtudó viselkedés, együttérzés, kitartás, nyíltság, felelősség, feladattudat, szabálykövetés.
- Társas kapcsolatok: egymás közötti bizalom kiépítése (óvodapedagógus-gyermek, gyermekgyermek, óvodapedagógus-óvodapedagógus, gyermek-dajka, óvodapedagógus-dajka, óvodapedagógus-szülő) között.
- Együttműködést támogató módszerek alkalmazása.
- A különbözőség elfogadtatása, tolerancia, segítőkészség alakítása.
- Esztétikai élmény biztosítása, a játék előtérbe helyezése.

Az ünnepekkel, rendezvényekkel az élményforrás biztosítása a gyermekek számára

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából tudjuk, hogy az óvoda valamennyi alkalmazottja modell értékű szerepet tölt be.

Családdal való együttműködés formái:

- * Előzetes családlátogatások (ismerkedés a gyermekkel, bizalmas légkörben a szülővel, folyamatos nyomon követés az egyéni fejlődési naplóban).
- * Újonnan beíratott gyermekek szüleinek szülői értekezlet szervezése augusztusban.
- * Fogadó óra biztosítása érdeklődés és igény szerint.
- * Esetmegbeszélések.
- * Munkadélutánok.
- * Szülői értekezlet szervezése évi 3 alkalommal.
- * Konfliktushelyzet mindkét fél számára elfogadható, békés megoldása.

Társas kapcsolatok formálódása.

Felnőtt – gyermek:

- * érzelmileg próbálja megérteni a gyermeket
- * a gyermek testi, lelki épségére károsan ható tevékenységet nem fejt ki
- * modell szerepe révén példát ad a szereteten és elfogadáson alapuló magatartásra □
utasítás helyett kér, kérdez

- a gyermekek tevékenységéhez határokat megjelölve, szabadságot biztosít, □ a konfliktust felismeri, megbeszéli, kezeli, oldja a feszültséget, erősíti a gyermek felelősségérzetét
- ösztönzi a gyerekeket a kompromisszumos megoldásra,
- ismeri a csoportjában felmerülő lehetséges konfliktus forrásokat,
- alkalmazza a konfliktuskezelés módszerét: közös szabályalakítás, pozitív példa megerősítése
- a gyermek pozitív énképét erősíti, a sikertelenséget segíti elviselni,
- kívánságát, elvárásait egyértelműen, világosan fogalmazza meg
- kompromisszumkeresésre törekszik,
- választási lehetőséget ad, hogy a gyerek önálló döntést hozhasson és képessé váljon változásra veszélyeket, problémákat félelemkeltés nélkül mondhatta el
- a gyermek értékelése során gazdag eszköztárat alkalmaz,
- értékelése objektív, érthető, következetes, eredményeiről a szülőket tájékoztatja,
- szülőföldjéhez, közvetlen környezetéhez kötődik.

Gyermek-gyermek:

- elfogadja a másik gyermek különbözőségét,
- tiszteletben tartja a másik gyermek egyéniségét,
- udvarias, odafigyel társára, segítőkész, empátikus,
- önérvényesítő törekvése nem sérti társa személyiségét, és nem keresztezi az ő hasonló törekvéseit,
- nem él vissza testi erejével, nem fölényes ,
- egészséges verseny alakul ki a csoport tagjai között,
- ha a helyzet megkívánja, együttműködik és alkalmazkodik,
- őszinte társaihoz,
- igazságosságra törekszik,
- társaival együtt tiszteli, óvja környezetét.

felnőtt-felnőtt:

- kapcsolatai egyelőek, nem tesz különbséget,

- kommunikációját a kölcsönös megértés, bizalom, megbecsülés, korrektség és őszinteség jellemzi
- kerüli a bántó megjegyzéseket, minősítéseket, hibáztatást
- a másik fél egyéniségét, véleményét tiszteletben tartja, elfogadja akkor is, ha az különbözik az övétől
- szakmai megbeszéléseken, értekezleteken aktívan részt vesz, kulturáltan vitatkozik, nézetkülönbség esetén kompromisszumra törekszik,
- a beszélgetések során elhangzott magánjellegű információkat titokban tartja
- együttműködésre képes pedagógus társával, /projektek közös létrehozása, témahetek megbeszélése, ünnepek, kirándulások tartalmának megbeszélése,
- érdeklődik kollégája szakmai munkája iránt, megosztja tapasztalatait
- nyitottan fogadja mások véleményét, tolerálja akkor is, ha az övével ellentétes
- kiáll a kollégája mellett, amíg annak szakmai hibája nem bizonyított
- tisztában van saját erősségeivel, gyengeségeivel, ennek megfelelően tervezi szakmai fejlődését
- törekszik a pedagógusszerepek elvárásainak megfelelni
- csak a kulturált beszéd szókapcsolatait alkalmazza

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ragaszkodik óvodájához, társaihoz, a csoportban dolgozó felnőttekhez,
- igényévé válik a helyes viselkedés, a szabályok betartása és társaival való betartatása,
- bátran és kulturáltan mondja el véleményét,
- képes figyelmesen meghallgatni társait és a felnőtteket,
- szívesen segít társainak és a felnőtteknek,
- kialakul az együttműködés képessége, kooperáció,
- érzelmein, indulatain korának megfelelően képes uralkodni,
- konfliktushelyzetben társaival próbál kompromisszumot kötni, megoldást keresni
- érdeklődik társai iránt,
- igényévé válik a közös tevékenységekben való részvétel,

- az alapvető udvariassági formákat betartja,
- elfogadja és tolerálja társa különbözőségét,
- megbecsüli és tiszteletben tartja az élővilágot,
- szívesen ápolja a növényeket, szeretettel gondoskodik az állatokról,
- szereti és korának megfelelő szinten védi a természetet,
- megtalálja a helyét a közösségben, s abban jól érzi magát.

Erkölcsei nevelés

Mindent megteszünk, hogy a gyerekeket körülvevő környezet és az emberek utánzásra alkalmas mintákat, viselkedésmódokat tükrözzenek. Pozitív mintaadásnak a felnőttek részéről egyre természetesebbé kell válni, hiszen a gyerekek mindent lemásolnak: beszédet, szokásokat, értékeket.

Az erkölcsi nevelés lehetséges színterei:

KÖZÖSSÉG

A gyermekeknek meg kell szokniuk az együttélés alapszabályait, az egymáshoz való alkalmazkodást, az esetenkénti lemondást. A közös élményszerű tevékenységek közben lehetőség adódik az erkölcsi tulajdonságok többszöri gyakorlására, megerősítésére. Az óvónő feladata a példaadáson kívül a csoport közös életének megszervezése, a szokás- és szabályrendszer kialakítása, megerősítése, és folyamatos ellenőrzése.

JÁTÉK

Játéktevékenység közben folyamatosan formálódik a gyermekek magatartása. A szerepjáték nagyon sok lehetőséget nyújt a viselkedéskultúra formálására, hiszen különböző szociális készségek gyakorlása válik lehetővé a játék során. Az óvodapedagógus tudatos befolyásolása által kialakulnak a kulturált közösségi magatartás szokásai. A szabályjátékokkal szintén növelhető morális érzékenységük. A személyiségfejlesztő játékokat kihasználva segítjük a jó szokások megszilárdulását, illemszabályok megszilárdulását, a másság elfogadását.

MESE

A mesék, versek, kitalált vagy igaz történetek szintén segítik a gyerekek etikai ismeretének gyarapodását. Ösztönösen azonosulnak a pozitív szereplőkkel, felismerik a jó és rossz etikai kategóriákat anélkül, hogy felhívnák erre a figyelmüket. Ezért mesélünk naponta, hogy alkalmat

teremtsünk a viselkedési szokások bemutatására, értékhordozó, követhető minták megismerésére.

Nevelőtestületünk az erkölcsi nevelés alapjait a következőkben fogalmazta meg:

- * közösségi életre nevelés, a közösségi tudat kialakítása;
- * szokásrendszer megalapozása;
- * erkölcsi tulajdonságok megismerése, döntési képesség fejlesztése;
- * segítőkész, figyelmes, empatikus, önzetlen magatartási formák megalapozása;
- * a kulturális környezet iránti érdeklődés felkeltése, pozitív viszony kialakítása;
- * a természeti környezet iránti érdeklődés felkeltése, pozitív viszony kialakítása;
- * munkára nevelés;
- * fegyelmezett magatartás kialakítása.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- * a jó és rossz cselekedetek között különbséget tesz, törekszik a jóra;
- * szófogadó, engedelmes;
- * viselkedési szabályokat, normákat igyekszik betartani;
- * segítőkész, figyelmes, önzetlen magatartási formák kialakulnak;
- * fegyelmezett.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek az érzelmi és értékorientált közösségi nevelés terén

Az eltérő környezetből bekerülő gyermekeknél nagy hangsúlyt fektetünk a tartós, stabil szeretetteljes kapcsolat kiépítésére, az új felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat szorongásának, beilleszkedési nehézségének feloldására, illetve beszédértésük és szókincsük fejlesztésére.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekkel szemben támasztott követelmények, igények azonos elvek szerint valósuljanak meg. Éreztetjük, hogy a csoport minden tagja egyénenként fontos. Szituációs játékkal, és egyéb gyermeki tevékenységgel fejlesztjük a gyermekek egymáshoz való alkalmazkodási képességét, társas és párkapcsolatokat. A hiányos, szegényes beszédkultúra miatt fontosnak tartjuk a köszönés, kérés, megköszönés megismertetését, gyakorlását.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az érzelmi és az értékorientált közösség nevelés terén

Az érzelmi és a szocializáció során empátiás képességünkre alapozva a gyermek pillanatnyi lelki állapotának, igényének megfelelő harmonikus alaphangulat biztosítása. A befogadó közösségben olyan érzelmi légkör kialakítása, amelyben természetes érték az ember, függetlenül teljesítményének színvonalától. Személyes példamutatással annak meggláttatása, hogy nem vagyunk egyformák, a „mátság” elfogadása, a különbözőség tolerálása.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, óvodai nevelés és fejlesztés mellett a megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus) segítségével - a szülővel és az óvodapedagógussal együttműködve - történik a nevelési feladatok ellátása.

Differenciált fejlesztés: közösségi nevelés, kooperáció, szociális beilleszkedés, önértékelés, motiváció.

Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés elsődlegesen a gyermek szabadjátéka által valósul meg. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikációkülönböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében megjelenik.

Az óvodáskorú gyermek életkori sajátossága a kíváncsiság és a megismerési vágy. Ezekre alapozva, és a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve, változatos tevékenységi formákat biztosítunk, az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit rendszerezve bővítjük kognitív kompetenciáját (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás), melyet komplex módon valósítunk meg. Lehetővé tesszük a gyerekek meglévő tapasztalatainak különböző élethelyzetekben való gyakorlást, az életkori sajátosságoknak megfelelő cselekvéses tanulást. Ezáltal biztosítjuk a gyermeki aktivitást, a motiváltság és kíváncsiság fenntartását.

Előtérbe kerül a kreativitás és a kompetenciaérzés kialakítása.

Anyanyelvünk sokrétű, árnyalt jelrendszer, melyet a gyermek változatos tevékenység közben a felnőttekhez és társaikhoz való viszonyának fejlődése során sajátít el. Fontos, hogy beszédkultúránk kultúrált, példaértékű legyen, pedagógiai szakmai hozzáértésünket tükrözze, érthetően, az adott helyzetnek megfelelően kommunikáljunk a szülőkkel és gyermekekkel. A kommunikáció szerepe ismert: gondolatokat, érzelmeket, benyomásokat közlünk, segítségével

ismereteket szerzünk. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Kommunikációs nevelésünk szerves részét képezi a verbális és nonverbális képességek kialakítása és fejlesztése.

Célunk:

A gyermekek spontán szerzett ismereteinek, tapasztalatainak rendszerezése, bővítése, kognitív képességeik fejlesztése. Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése, ösztönzése, szókincsének bővítése.

Óvodapedagógusi, pedagógiai asszisztens, dajaki feladatok:

- A gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- Egyéni különbségek-adottságok, hajlam, rátermettség, képességek felfedezése.
- Nyelvi készség (társalgási, elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése.
- Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.
- Differenciált gyermeki tevékenységek tervezése, szervezése
- Környezettudatosság alakítása, formálása
- A környező világról szerzett tapasztalatok rendszerezése.
- Önálló gondolkodásra nevelés, a tanultak alkalmazására nevelés, döntési képesség fejlesztése.
- Szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozása.

- Pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálása.
- Modern információfeldolgozási eszközök célszerű felhasználása, óvodában lehetséges alkalmazása (CD lejátszó, számítógép (internettel), nyomtató, digitális fényképezőgép, vetítő, televízió,).
- Ismerje, kritikusan értékelje és megfelelően használja az óvodapedagógiai munkába illeszthető digitális tartalmakat, óvoda eszközkészletét.
- Ismerje, szükség szerint alkalmazza az óvodán belüli és kívüli szakmai kommunikáció online formáit.

Fejlődés jellemzői az iskola megkezdése előtt

*Tapasztalataikat, megfigyeléseiket képesek legyenek verbálisan kifejezni, állításaikat indokolni.

* Különböző élethelyzetekben alkalmazzák a helyes viselkedésmódokat.

* Ismerjék a környezetbarát fogalmat, óvják, védjék, szépítsék, gondozzák környezetüket.

*Fedezzék fel környezetükben az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket.

*Tudjanak szándékosan figyelni, koordinálni nagy- és finommozgásukat.

*Lássák át az egyszerű munkafolyamatokat, a munka értelmét, célját.

*Bontakozzék ki cselekvő- és feladatmegoldó képességük.

*Alkalmazkodjanak a szabályokhoz.

*Fejlődjön megfigyelőképességük, tapintásos, hallási, látási érzékelésük.

*Beszédüket egyéni fejlettségüknek és a pillanatnyi helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelően természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.

* Képesek legyenek mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését irányítani.

*Egyéni fejlettségükhöz mértén helyesen artikuláljanak, érthetően és folyamatosan beszéljenek.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek anyanyelvi és értelmi fejlesztése és nevelési feladatai

Figyelembe vesszük a család nyelvi kultúráját, az egyes gyermekek fejlődési ütemét. Figyelünk arra, hogy egyetlen gyermeket se gátoljon nyelvi lemaradás a megismerő tevékenységben, a társas

kapcsolat alakulásában. Külön figyelmet fordítunk a nyelvtanilag gátolt gyermekekre, felderítjük a probléma okait, megkeressük a fejlődés lehetőségeit.

Szülői megbeszélések alkalmával felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy igen nagy szerepe van a gyermek értelmi, érzelmi fejlődésében a gyermek-szülő kapcsolat erősítésében a közös beszélgetésnek, a beszélgetést kísérő közös tevékenységnek. Szerep és szituációs játékokkal gyakoroltatjuk a különböző helyzetekhez illeszkedő beszédmodort, nyelvi eszközök használatát. Segítjük a gyermekeket abban, hogy együttesen végzett tevékenységek közben sajátítsák el, gyakorolják az együttműködést segítő kifejezéseket, az érintkezés udvarias formáit. Bekapcsolódva a gyermekek játékába, természetes módon kínálunk mintát arra, hogyan lehet egymáshoz viselkedésben, beszédben is alkalmazkodni. Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelembevételére, a különbözőségek elfogadására, és elfogadtatására. A gyermek kérdéseire mindig életkorának, érettségének megfelelő kielégítő választ kapjon.

A család szociokulturális helyzetét figyelembe véve az értelmi fejlesztés során a gyermek fejlettségi szintjét és ütemét szem előtt tartva, olyan célzott módszerek, tevékenységek, és eszközök megválasztása, alkalmazása, amelyek segítségével szerzett ingerek, tapasztalatok fejlesztő módon épülnek be a személyiségbe és alkotnak alapot a további fejlődéshez.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek anyanyelvi és értelmi fejlesztése és nevelési feladatai

Gyermekek anyanyelvi nevelése a korai fejlesztésre épül. A kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztésük kellő időt, alkalmat biztosítunk:

- az alapmozgások kialakítására, fejlesztésére,
- a minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére,
- a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére,
- az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, óvodai nevelés és fejlesztés mellett a megfelelő szakember segítségével - a szülővel, az óvodapedagógussal együtt működve - történik a nevelési és fejlesztési feladatok ellátása.

Értelmi nevelés

Az értelmi nevelés fejleszti az értelmi erőket, képességeket és hat az óvodáskorú gyermek világképének kialakulására.

Az értelmi nevelésnek szerves része az anyanyelvi nevelés. Az anyanyelv elsajátításának első, s egyben legfontosabb színtere a család. A gyermek anyanyelvi fejlődését, kommunikációs kultúrájának alapjait a családi légkör, a szülők beszédkészsége, beszédkultúrája befolyásolja.

Feltétele:

Az értelmi fejlesztésnek feltétele a korszerű elméleti és gyakorlati módszerek megválasztása, a megfelelő eszközök biztosítása és a jó óvodapedagógus - gyerek viszony.

Ismeretszerzés folyamatában arra törekszünk, hogy olyan légkört alakítsunk ki, amelyben szorongások nélkül, felszabadultan, érdeklődéstől áthatottan tevékenykedjenek a gyerekek.

A tevékenységek tervezésekor a gyerekek alapvető életkori sajátosságaira alapozunk, mint pl. az érdeklődés, játékosság, alkotó képzelet stb., figyelembe véve a gyerekek előző tudását, motiváltságát, a tevékenységi környezet lehetőségeit, korlátait.

Figyelmüket olyan eszközökkel, eseményekkel kötjük le, amelyeket a játékba be tudnak építeni, amelyekkel tudnak manipulálni.

Célja:

Megfelelő élmények, tevékenységek biztosításával törekszünk arra, hogy a gyerekek egyenletesen fejlődjenek, képesek legyenek megfelelő kommunikációra és szellemi tevékenységek iránt érdeklődőek, legyenek.

A gyerekek tapasztalatainak, ismereteinek rendezése tudatos, célirányos, tervszerű bővítése a különböző tevékenységeken keresztül - a nevelési módszerek segítségével.

Cél az érthető és kifejező beszéd készségének kialakítása, a gyerekek szókincsének bővítése, a magyar nyelv sajátos formáinak elsajátítása, a mondanivaló helyes megfogalmazásának elősegítése, a kommunikációs képesség fejlesztése.

Feladata:

Biztosítsa a gyerekek számára, hogy a beszélgetés örömforrás legyen. Ösztönözze, támogassa a gyerekek közti kommunikációt.

Nevelje arra a gyerekeket, hogy bátran mondják el véleményüket. A másik fél mondanivalóját is hallgassák végig.

Mutasson mintát a gyerekeknek, szülőknek a kommunikáció segítésére a digitális eszközök használatával.(óvodai tevékenységek felidézése képekről, szülőkkel közös kirándulások, programok...)

Törekedjen folyamatos online információ cserére pedagógiai partnereivel.

Az óvónő beszéde példa értékű, ezért fontos hogy az világos, érthető, egyszerű tagolt és tiszta legyen. Ennek érdekében szóbeli és írásbeli kommunikációját folyamatosan fejleszti.

Szakszerű nyelvhasználat jellemezze, a műveltségterületek közvetítése során pontosan használja a fogalmakat, mondanivalója a gyerekek számára érthető legyen.

Megfelelő ritmusban, hanglejtéssel, hangsúllyal, hangmagasságban, hangerővel kell beszélnie a gyerekekkel foglalkozó felnőtteknek.

Építünk a gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre, tevékenységvágyra, figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat.

A gyerekek egyéni sajátosságait ismerve fejlesztjük képességeit, kielégítjük a testi, lelki, szellemi szükségleteit.

Megismertetjük a társadalmi, természeti környezettel, amellyel szoros érzelmi kapcsolatot alakítunk ki.

Helyi lehetőségekre támaszkodva, igazodva az életkori sajátosságokhoz biztosítjuk az értékközvetítést.

Valljuk, hogy alapvető tevékenység a játék, ennek szellemében valósítjuk meg a célt, feladatot, fejlesztési folyamatot.

Fontos feladat a megismerésre vonatkozó képességek fejlesztése /egyre pontosabb, valóság-hű észlelés; figyelemösszpontosításra való képesség; gazdag képzeleti működés, reprodukív emlékezet; problémamegoldó és kreatív gondolkodás; alakuló fogalmi gondolkodás/.

A tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek fejlesztése speciális ismeretekkel rendelkező pedagógusunk illetve külső szakember segítségével.

Kiemelkedő képességek erősítése, tovább fejlesztése, a tehetségek kibontakoztatása, ápolása.

A hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű, ingerszegény környezetből érkezett gyerekek felzárkóztatása differenciált foglalkozások keretében. Személyes jó példával ösztönözzük a gyerekeket kifejező beszédre, helyes artikulációra.

Tartalma:

A gyerekek szűkebb és tágabb környezetének benyomásait csak az értelmi képességek segítségével képes felfogni, megérteni, feldolgozni.

A tudatosan szervezett érzékszerv-fejlesztés érdekében (látás, hallás, tapintás, szaglás/ kihasználjuk a természet adta lehetőségeket, ennek érdekében sokat járunk a Dunára, Szeliditóra. Amit lehet, meg tapasztaltatunk a gyermekkel /állatok, növények, természeti jelenségek /.

Az önkéntelen emlékezetből kiindulva a szándékos emlékezet kialakulását fejlesztjük.

A gyerekek képzeletét ismeretek bővítésével, a valóság megmutatásával, az ábrázolás, a mese, a játék, a bábozás segítségével fejlesztjük.

Az óvodai nevelés a gyermek önkéntelen figyelmére támaszkodik.

A szándékos figyelem kialakítására, kitartó figyelemre nevelünk.

A figyelem fejlesztésével növelni tudjuk a figyelem időtartamát, átvitelét egyik tárgyról a másikra. A gondolkodás fejlesztésével a szemléletes cselekvő gondolkodástól a szemléletes képszerű gondolkodáson át a fogalmi nyelvi gondolkodási szintre juttatjuk el a gyermeket.

Fontos, hogy olyan beszédhelyzeteket teremtsen az óvodapedagógus, amelyek alkalmasak a gyermek anyanyelvi fejlettségének megismerésére, a beszédhibák felmérésére, a szókincs megismerésére.

A passzív szókincs aktivizálásával, a szókincs bővítésével alakítjuk a megfelelő nyelvi készséget és képességet.

A felnőtt beszéd tempójának, ritmusának, hangerejének, dallamvezetésének, a helyes artikulációjának utánzásával fejlődik a gyerekek kommunikációs képessége.

Javítjuk a gyermek beszédének tisztaságát.

Választékos és udvarias kifejezésekre tanítjuk, szoktatjuk a gyerekeket.

Olyan feltételeket teremtünk, melyben a gyerekeket folyamatos beszédre készítjük.

A nevelés egész területén kihasználjuk az anyanyelvi nevelés adta lehetőségeket.

A nyelvi hátrányokkal érkező gyerekekkel differenciáltan foglalkozunk, a beszédhibás gyerekeket logopédus fejleszt.

Fejlődés jellemzői az iskola megkezdése előtt

- a gyerekek nyitott érdeklődésükkel készen állnak az iskolába lépésre
- megjelenik náluk a szándékos figyelem, növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele
- kialakulóban van az átvitt gondolkodás
- megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama
- érthetően, folyamatosan beszélnek, gondolataikat életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni
- különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak
- elbeszélésük folyamatos, de gyakran még nem követik a történetek logikái, időbeli sorrendjét
- helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét
- elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről
- képesek együttműködésre és kapcsolatteremtésre felnőttekkel és társaikkal
- feladattudatuk kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg, ezt kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk, önfegyelmük alakulása, fejlődése biztosítja

- egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, szükségleteik kielégítését késleltetni tudják

A különleges gondozást, nevelést, fejlesztést igénylő gyerekek esetében speciális szakemberek segítségét, vagy szakértői bizottság, szakvizsgálatát kérjük.

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Nevelőmunkánk kulcs-szereplője az óvodapedagógus, jelenléte a nevelés egész időtartamában nélkülözhetetlen.

Elengedhetetlen az óvodapedagógus tudatos tervszerű, alkotó kreatív munkája.

Az óvoda nevelési programjának sokszínűsége szükségessé teszi a pedagógusok rendszeres önképzését. Ezt segítik a szakmai találkozók, a pedagógiai szakmai és szakszolgálati intézmények helyi, megyei és országos szintű szervezetei.

Intézményünk személyi feltételei a 2023/24-es nevelési évben:

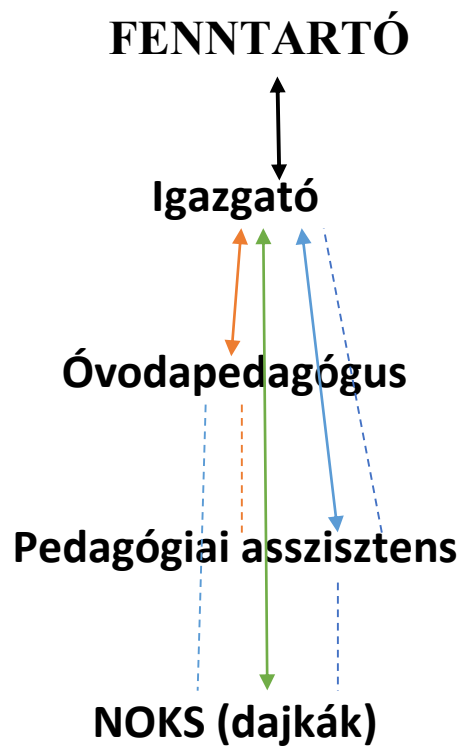
Óvodapedagógus: 2 fő, ebből 1 fő igazgató

Pedagógiai asszisztens: 1 fő (fenntartó által finanszírozott)

Dajka, (NOKS): 2 fő

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésére speciálisan képzett szakember közreműködését biztosítjuk. Gyógypedagógus Kalocsáról jár a falunkba. Logopédus és mozgásfejlesztésben jártas pedagógus is segíti munkánkat.

AZ INTÉZMÉNY SZERVEZETI ÁBRÁJA

Az igazgató feladatait közvetlen munkatársai közreműködésével látja el. Az igazgató közvetlen munkatársai munkájukat munkaköri leírásuk, valamint az igazgató közvetlen irányítása mellett végzik.

Pedagógus attitűd

Olyan óvodapedagógusoknak érezzük magunkat, akikre a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a gyermekek szeretete, mindenekfelett álló érdeke, a tolerancia és a segítőkészség a jellemző.

Nevelőtevékenységünkben az elfogadó, előítéletektől mentes segítő, támogató attitűd a meghatározó.

- rugalmas alkalmazkodás a folyamatosan változó világhoz
- pedagógiai megújulásra törekvés, szakmai innováció
- azonosulás és feladatvállalás a közös pedagógiai elvekkel és célokkal
- differenciált nevelés iránti elkötelezettség
- gyermekszertet, tolerancia iránti elkötelezettség
- gyermek és családcentrikusság
- környezettudatos szemlélet
- inkluzív szemlélet
- modellszerep
- játékközpontú, tevékenységközpontú szemlélet
- együttműködés, kölcsönös bizalom
- segítő, támogató, elfogadó, megengedő attitűd
- együttműködés a nevelést segítő dolgozókkal

Dajkai attitűd

Óvodai nevelésünk eredményessége függ az abban résztvevő felnőttek kölcsönös tiszteleten alapuló, segítő együttműködő, összehangolt munkájától.

- gyermekszertet, tolerancia, segítőkészség
- megfelelő szintű nevelési és fejlődés-lélektani ismeret az
- óvodapedagógus irányítását elfogadó együttműködés
- egészségvédő pozitív mintaadás
- szabad, kellemes mozgás, játék segítése
- elemi higiénés viselkedésre szoktatás
- testi épség védelme, higiénikus környezet tárgyi feltételeinek biztosítása

- pedagógiai információk titokként való kezelése
- modellértékű kommunikációs és viselkedés kultúra szakmai megújulásra, önképzésre nyitottság

Óvodapedagógus	2
Pedagógiai asszisztens	1
Pedagógiai munkát segítő /dajka/	2

Gyógypedagógus, logopédus: Kalocsa városból jár heti 2 órában.

A 120 órás kötelező továbbképzésnek megfelelt minden óvodapedagógus.

2. Tárgyi feltételek

Programunk megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésünkre állnak, megfelelnek a kötelező minimális eszköz- és felszerelési jegyzékben foglaltaknak. Ezek folyamatos pótlása (elhasználódás miatt, EU szabványnak való megfelelés miatt) és korszerűsítése azonban szükséges.

Férőhelyeink a helyi igényeknek megfelelőek, minden gyermeket fel tudunk venni óvodánkba. Biztosított az 1 gyermekre jutó 2 négyzetméter terület.

Óvodánk épülete jól szolgálja a gyermekek biztonságos óvodai életét. Tágas udvar veszi körül, melyben babaház, homokozó, ügyességet és mozgást fejlesztő játékok is találhatóak.

Pályázatok írásával javítjuk feltételeinket és eszköz ellátottságunkat. Minden évszakban biztosított a gyermekek gondozása, nevelése épületen belül és kívül. Felszereltségét tekintve óvodáinkban biztosított az esztétikus biztonságos környezet.

Intézményünk szakkönyv ellátottsága megfelelő, a szaklapok minden dolgozó számára elérhetőek.

Számítógép használat internet eléréssel hozzáférhető.

Pedagógiai programunk megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételek adottak, a gyermekek által használt eszközök és bútorzatok számukra hozzáférhetőek és biztonságosak.

Dolgozóink számára biztosított a megfelelő munkakörnyezet.

A szülők fogadására a nevelőtestületi szobában van lehetőség.

3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet megszervezése a törvényi előírásoknak és a partneri igényeknek megfelelően történik. Tekintettel a helyi szokásokra, igényekre, egyéni szükségletekre, a szabad játék kitüntetett szerepére. Az óvoda nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

A gyermek egészséges a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A nevelés általános tartalma és maximális időkeretei

Hetirend

A heti rend biztosítja, hogy a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése, szervezése hozzájáruljon a gyermek egészséges fejlődéséhez.

- A heti rend összeállításának szempontjai:
- a heti rend a napirendhez hasonlóan stabil és rugalmas pontokból áll
- a differenciált tevékenységek tervezését, szervezését úgy alakítjuk ki, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség azok gyakorlására a szabad játék keretein belül
- fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét
- Az óvodapedagógusok éves szinten projektterveket, heti terveket állítanak össze.

A heti rendet befolyásoló tényezők:

- torna szoba,
- terem beosztása
- ünnepek, csoport óvodán kívüli programja - programok, rendezvények, bemutatók.

A heti rend, illetve a projekt terv nem napokhoz kötött tevékenységet jelent, hanem egy-egy környezeti vagy más téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét.

Vegyes csoportban:*Kötetlen mindennapi tevékenységek:*

Verselés, mesélés

Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Mozgás

Levegőzés

Kötetlen szervezett tevékenységek

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalmú tapasztalatok)

Vers, mese, vershallgatás, dramatikus játék

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Kötelező tevékenységek

Egészségfejlesztő testmozgás, mindennapos irányított testmozgás, mozgásos játékok

Napirend

Napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek, jellemzője a rugalmasság. Kiemelt szerepe van a gondozásnak, hiszen az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel. Segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal. Csoportjaink napirendjét az óvodapedagógusok közösen alakítják ki az adott nevelési évre.

Napirendünket, a stabilitást megtartva, rugalmasan kezeljük. Stabil pontok: szabad játék időtartama, játékos mozgás, udvari játék, mozgás, étkezés.

A napirend alakításának szempontjai:

- elegendő idő, megfelelő körülmények biztosítása egyéni szükségletek kielégítésére

- elegendő idő biztosítása a gyermekeknek minden egyes tevékenységükhöz, hogy azt befejezhessék, elvégezhessek, illetve későbbi időpontban folytathassák
- elegendő idő biztosítása: szabadjátékra, mozgásra, levegőzésre
- a szabadlevegőn tartózkodás során az évszak, időjárás és a környezeti hatások figyelembevétele
- a tevékenységek szervezése óvónői kompetencia, amely nem sértheti a napirend összeállításának szempontjait.
- a körülményekhez képest zavartalan pihenés feltételeinek megteremtése
- az étkezések naponta azonos intervallumának, a szükséges emésztési idő megtartásának biztosítása

Napirendünkre vonatkozó időkeretek:

Étkezés:

- Tízórai 8:30-9:30 között
- Ebéd 12:00-12:30 között
- Uzsonna 14:30-15:00 között

Pihenés: 12:30-14:30 között

Levegőzés: naponta 10:30-11:30 között (időjárástól függően min. 1 óra)

Szabadjáték, tervezett szervezett tevékenység:

Délelőtt: 7:00-11:30 között

Délután: 15:00-17:00 között

Csoportszervezés

A helyi adottságok és lehetőségek alapján, kettő csoportunk van.

V. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Néphagyományőrzés a nevelés folyamatában

Az óvodákban folyó nevelést olyan szemléletmód szabályozza, amely tekintettel van a gyerekek egyéni fejlettségére és alkalmas arra, hogy kialakítsa az együttéléshez szükséges szokásokat.

Ennek keretét a népi hagyományok ápolása is képes megteremteni.

A néphagyományőrzés célja:

- az óvodai nevelésben is a múlt értékeinek átörökítése, éltetése.
- A néphagyományőrző tevékenységeket tartalmilag és időrendileg egységes rendszerbe foglaljuk. Ennek összefoglaló keretét évszakonkénti rendezésben az "Évkör" adja.

Néphagyományőrző tevékenységek feladata:

- * Népszokások megismerése.
- * Népi időjóslások felidézésére.
- * A természetes anyagok állandó jelenléte.
- * Népi gyermekjátékszerek készítése.
- * Az udvari játékok bővülnek a hagyományápoló tevékenységekkel.
- * A szülőföld szépségének megláttatása.
- * A népi kultúra tárgyainak megjelenése meg az óvodában.

Óvodapedagógus a néphagyományőrző nevelés folyamatában:

- * néprajzi ismereteit folyamatosan bővíti,
- * a tárgyalás, a környezet alakítás technikai fogásait elsajátította, illetve elsajátítja,
- * a néphagyományőrzés elemeit mértéktartóan jeleníti meg az óvodai környezetben,
- * megteremti a hagyományőrző tapasztalatszerzésnek feltételeit és lehetőségeit a mindennapokban, munkadélutánokon, hétvégi programokon.

A néphagyományőrzés személyiségfejlesztő hatása

- * a közösség aktív tagja,
- * ismeri a hagyományokhoz kapcsolódó szokásokat, jelképeket:

- * Advent – koszorú,
- * Borbála - gyümölcság
- * Luca - búzaültetés, hagymakalendárium
- * Karácsony - fenyő
- * Farsang - téltemetés, szalmababa, alakoskodás
- * Húsvét - locsolkodás, komatálazás, tojásfestés
- * Új kenyér - búza, liszt, kenyér
- * az érzelmi életet kiteljesíti, örömtelivé teszi,
- * a múlt iránti tisztelet kialakítása,
- * teljes világképet ad,
- * a régmúlt emberek bölcsességének megértése, továbbéltetése.

1. Játék

„Többet megtudhatsz másokról egy óra játék, mint egy év beszélgetés alatt.” Platón

A gyermeki személyiség fejlesztésének legfontosabb, elsődleges színtere. A tanulás, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja, a gyermek elemi pszichikus szükséglete.

A gyermekek játékban és a játék által fejlődnek. A mozgás, a testséma és az én megismerése, a percepció, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszédfolyamatok, a kommunikáció fejlődése mind-mind a játékba ágyazódik.

A gyermek fejlődésének tükröi, mind a szocializációt, mind az értelmi fejlődést egyaránt tükrözi. A fejlődés mindig változást jelent, de a változás nem mindig fejlődés. A változási szakaszok lehetnek felfelé, illetve lefelé ívelők, vagy stagnálók. Tehát a fejlődés és változás viszonya ellentmondásos, a folyamat örökké tartó és mindig ismétlődő.

A játék tartalma

A hagyományörző életmódban a gyermekek saját elhatározásuk és kedvük szerint játszanak, de a játék „klasszikus” tartalma (gyakorló játék, szimbolikus és szerepjáték, szabályjáték) kiegészül a népi játékokkal. Ilyenek:

- az énekes-táncos játékok, (szembekötösdí, gyűrűsdí, párcserélő játékok, fogyógyarapodó-, leánykérő-, lakodalmas-, vásáros-, furfangos- és szórakoztató játékok...),
- a mozgásos és küzdő játékok, (versengő-, váltást tartalmazó-, várkörüljárás, sor, hidas- és egyéb játékok),
- a népszokásörző dramatikus játékok, (amelyek a jeles napokhoz kötődnek),
- a népi játékszer készítek (bábuk, játékbútorok, rongybabák, napraforgósár lovacska, csutkababa, töklámpás,

Mindezek új tartalommal töltik meg a gyerekek játékát.

Fejlődést befolyásoló tényezők:

- az egyéni öröklött anatómiai, fiziológiai adottságok
- a környezet, amelybe beleszületik és él

- a nevelés, valamint ennek sajátos családi jellemzői

A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, elválaszthatatlan a kognitív, érzelmi, akarat, szociális, társas fejlődéstől. Elválaszthatatlan a mozgástól, a világkép és a tudat kialakulásától.

Az óvodai játék formái:

- szabad / spontán játék
- kezdeményezett /ajánlott játék

Szabadjáték: Önként vállalt, örömteli, vágykielégítő tevékenység, melynek célja maga a játék. Élmények, tapasztalatok, belső feszültségek, vágyak tükröződnek, érzelmek, indulatok irányítják. A gyermek szabad elhatározásából születik és abban is ér véget.

Kezdeményezett játék: a játékokban az óvodapedagógus szerepe dominál, melynek célja

- a játék maga, melyben az interaktivitás dominál a gyermek és pedagógus részéről (irányítás, téma, szabadság), nem a végeredmény, hanem maga a játszás, a közösen alakított játékfolyam a fontos
- tanulás: az óvodapedagógus részéről tanulási cél, pedagógiai szándék fogalmazódik meg, jellege a szervezett tanulás jegyeit hordozza
- fejlesztés: Eltérő fejlődési ütemű gyermekek részére kezdeményezett képességfejlesztő játékok, melyek tartalmukkal, struktúrájukkal, szabályaikkal hatnak gyermekekre az óvodapedagógus, fejlesztő pedagógus irányításával.

Egyes játékfajták személyiségformáló hatása

- *Gyakorlójáték:* fejlődik nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos érzékelése, verbális készsége.
- *Szimbolikus játék:* alakul szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi, akarat tulajdonságai, kognitív képességei.
- *Konstruáló játék:* alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak-és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája.

- *Szabályjáték*: fejlődnek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságai, szocializációs készsége.

Gyermeki játék pedagógiai támogatásának elvei

- az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének, a szabad játék elsődlegességének biztosítása a gyermek elképzeléseinek ösztönzése
- gyermek érdeklődésére épített „itt és most” érzés biztosítása a spontaneitás érdekében
- környezet alakítás lehetőségének biztosítása
- eszközök, tárgyak, kellékek biztosítása
- egyéni és közös élmények előhívása
- reflektív szemléletű jelenlét a játékban

Célunk: A játéktevékenység minél gazdagabb feltételeinek biztosítása, pedagógiai szakértelemmel történő támogatása. Biztosítjuk a kisgyermek személyiségének sokoldalú és harmonikus fejlődésének lehetőségeit. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé. Játéktevékenység során a gyermek a mozgásos, szociális és intellektuális tapasztalatszerzésével személyiségének sokoldalú kibontakoztatása.

Az anyanyelvi nevelés feladatai játék során:

- A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszéd támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítségével, a beszéd prosódiai elemeinek gazdagításával.
- Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, összefüggő beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.
- A HH, HHH gyermekre fordított figyelem a beilleszkedésük támogatása a játékban, minél több spontán párbeszédes helyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi nevelés.
- A szülők részére hiteles kommunikáció és érvek a szabad játék fontosságáról.

Óvodapedagógusi feladatok

- Megfelelő csoportléggör, hely, idő, egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, eszközök, játékszerek és élményszerzési lehetőség biztosítása a különböző játékformákhoz.

- A játék folyamatában tudatos jelenlétével biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását, ezt feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, az indirekt reakcióival éri el.
- Előtérbe helyezi a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.
A játék kiemelt jelentőségét érvényesíti az óvoda napirendjében, időbeosztásában, a játékos tevékenységszervezésben.
- Játékszükségletre épített módszertani kultúra fejlesztése.
- Szabad és kezdeményezett játék arányosságának biztosítása.
- A gyermek megismerése játékon keresztül.
- Sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség és élményforrás biztosítása.
- A játékok a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése.
- A barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézi munka, bábozás, dramatizálás eszközeinek sokszínű, szabadon választhatóságra lehetőséget adó elhelyezése.
- Évszakok nyújtotta játéklehetőségek biztosítása.
- Udvari játéktevékenység szervezése.
- A játék közösség és személyiségfejlesztő funkcióját kiaknázó feladatok megfogalmazása.
- Csoportszobai játék udvari folytatásának biztosítása.
- Minél hosszabb, egybefüggő játékidő biztosítása.
- Szülői szemléletformálás, ötletadás.
- Az egyének és játszócsoportok játékának és játék elképzelésének támogatása.

A fejlődés jellemzői

- örömmel, önfeledten játszik
- képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni
- társaival együttműködik a játék érdekében
- képes élményei eljátszására
- képes szerepvállalásra és a szerepek elosztására
- képes szimbolikus játékok megszervezésére és az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására
- szabályjáték során betartja a szabályokat

- betartja a társas viselkedés elemi szabályait
- lemond egy-egy kedves játékszerről
- a játéktémát megszakítás után is folytatja
- Játékában elmélyült, kitartó
- képes egyszerű játékok elkészítésére, amit fel is használ későbbi játékában
- problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik
- egészséges versenyszellemben tevékenykedik

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Elsődleges feladatunk „megtanítani” játszani. Szükségesnek tartjuk, hogy a szülőket meggyőzzük arról, mennyire fontos a gyermekükkel való rendszeres játék az érzelmi fejlődésben, a szülő-gyermek jó kapcsolata alakulásában. Fontos tudatosítani a szülőkkel, hogy a nevelési célok elérésének legfontosabb eszközének a játékot tekintjük.

Játék útján ismertetjük meg a gyermeket a világgal, tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel – ezzel a gyermek értelmi képességeinek fejlődését segítjük elő. Figyelemmel kísérjük és megköveteljük, hogy az alapvető viselkedési, udvariassági szokásokat a játék folyamatában is tartsák be. A fejlődés egyéni sajátosságait tiszteletben tartjuk, a gyermek játékába csak akkor avatkozunk be, ha a gyermek ezt igényli, ha indokoltnak érezzük, mert a konfliktust nem tudják önállóan megoldani.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A gyermekeket a meglévő ismereteikre alapozva megismertetjük az óvodában található, számukra ismeretlen játékeszközökkel, azok használatával. A különböző fejlettségű gyermekeknek más a játékeszköz-igénye és a szociálisan érettebb gyermekek segítségével mintát adunk az együttműködésre, a megegyezésre. A játék során a valóság jobb megismerése a képességek és tulajdonságok alakításával a gyermek személyiségének komplex fejlesztése.

Legfőbb fejlesztési forma, amely keretet és lehetőséget nyújt a sajátos nevelési igényű gyermekek meglévő fejlettségi szintjét kihasználva a fejlődés biztosítására.

2. Verselés, mesélés

A vers, a mese az anyanyelven keresztül jut el gyermekhez, fejleszti, gazdagítja, élményt nyújt neki. A többnyire játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusokkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkészítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása annak mozgással és ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos verselés, mesélés, mondókázás, a gyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A magyar gyermekköltészet, a népi, hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Így válik az irodalmi nevelés a világ megismerésén túl, a világ befogadásának eszközévé is.

A jó irodalmi értékkel bíró gyermekvers összekapcsolja a szavakat, mozdulatokat és érzelmeket.

A gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés, az éneklés, a hagyományápoló tevékenységek, a néptánc gyakorlása által a gyermek intenzívebben részesül az anyanyelv élményében.

Cél: a mese, vers megszerettetésével a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének elősegítése, anyanyelvi kultúrájának emelése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében.

- Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).
- A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés /megértés/ reprodukció fejlesztése. /helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése/.

Óvodapedagógusi feladatok:

- irodalmi anyag igényes összeállítása a gyermek életkori sajátosságainak megfelelően
- a gyermek nyelvi képességeinek egyénre szabott differenciált fejlesztése
- meghitt hely és hangulat teremtése a meséléshez
- anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelésével az ősi források felhasználásával a régi értékek és hagyományok közvetítése
- belső képalakítással, képzeletfejlesztéssel az olvasóvá válás elősegítése
- kommunikációs helyzetekkel az illemszabályok betartására ösztönzés
- szülők meggyőzése az előszóban történő mesélés varázsának fontosságáról és hatásáról
- könyvtár látogatások szervezése
- tehetséggondozás (lehetőség egyéni szereplésre)
- irodalmi nyelv mellet a tájnyelv használata

Fejlődés jellemzői az iskola megkezdése előtt

- szívesen és örömmel hallgat és mond mondókát, verset, mesét
- szívesen dramatizál
- várja, igényli a mesehallgatást, van kedvenc meséje
- képes kitartóan figyelni
- emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat

- képes a folytatásos mese szálait felidézni, epizódjait összekötni
- vigyáz a könyvekre, igényli azok nézegetését
- a mesékben gyakran előforduló kifejezéseket beépíti az aktív szókincsébe
azonosul a pozitív és negatív mesehősökkel
- képes meséket, történeteket alkotni, elkezdett történetet, fantázia segítségével folytatni

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Szeretnénk elérni, hogy a vers, mese az óvodán kívül a családban is napi élményként legyen biztosítva. Az irodalmi művek hallgatása örömteli élmény legyen a gyermeknek, és azt kérje is. Meséléssel, verseléssel hagyományokat, értékeket, szokásokat adunk át a gyermeknek. Metakommunikációs jelzéseinkkel törekszünk a mese, vers, mondóka élményszerű bemutatására. Fokozatosan próbáljuk rászoktatni a gyermeket a mesekönyvek nézegetésére. Nagy hangsúlyt fektetünk a dramatizálásra, gyakran használjuk, mint személyiségfejlesztő eszközt, amely oldja a gátlásokat, aktivizálja a játékbátorságot. Versmondással fejlesztjük a gyermek verbális emlékezetét és bővítjük szókincsét.

A mese során erkölcsi értékek közvetítésével az erkölcsi nevelés, az élmények társakkal való átélésével a közösséghez tartozás élményének erősítése. A gyermekekkel való bensőséges

beszédkapcsolat nyújtson lehetőséget a tanulásra, szórakoztatásra, kellemes időtöltésre.

Hozzásegítjük őket szorongásaik leküzdéséhez, gátlásaik oldásához, képzeletük erősödéséhez, önbizalmuk „én” képük alakulásához. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A gyermekirodalmi alkotások megszerettetésével, a gyermekek erkölcsi érzelmeinek fejlesztése a célunk. Az irodalmi művek, versek, mondókák, dúdoló felhasználásával, mondogatásukkal, ritmusuk által a személyes kapcsolat, mint a fejlesztés érzelmi alapjának kialakítása.

Mesehallgatással szabályokhoz, normákhoz való igazodás elsajátítása. Mese által fejlődnek, bensőségesebbé válnak érzelmi kapcsolatai, erősödik én-tudata, önbizalma.

3. Ének, zene, népi játék, tánc

„A zene és a testmozgás
szerves kapcsolata az énekes
játék, a szabad ég alatt, ősidők óta a
gyermek életének legfőbb öröme.”
(Kodály Zoltán: A Zene
Mindenkié)

A néphagyományőrzés és a zene kapcsolata

A mondókák, népi játékok a népdalok, hozzátartoztak az emberek mindennapjaihoz, fennmaradniuk is ezért sikerült. Munkájuk egyhangúságát énekléssel oldották fel, sokszor érzelmeiket, örömeiket, bánatukat is ekképpen fejezték ki.

Gyermekeiket éneklésre ringatták a bölcsőben.

Minden alkalomnak megvolt a saját dal- és szokásrendszere.

Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak a gyermekeknek, felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A ritmus és a mozgás együtt, a dallamot is hordozó ének-zene a gyermekeknek örömelményt jelent.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek –néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. (Kalocsa és környéke, Homokmégy népi kultúrájával való azonosulás).

A zenei nevelés az óvodai élet egészét átszövi.

Cél: Zene iránti nyitottság művészi értékekre való fogékonyság, az igényes zene befogadására és zenei kreativitásra való képesség megalapozása a gyermekben Közös játék, közös éneklés örömeinek megéreztetése.

A zenei nevelés feladata:

- a gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése,
- játékos zenei alkotókedvük ösztönzése,
- óvodánkban játszott énekes népszokásokkal való megismertetés:
 - Szüret
 - Lakodalmas
 - Lucázás
 - Pásztorjáték
 - Farsang
 - Komatálazás
 - Pünkösddőlés
 - Lakodalmas
 - Vásáros

A program zenei anyagát hangsúlyosan alkotják:

- a népi mondókák,
- a pentaton karakterű, 5 hangterjedelmű népi dalos-játékok,
- a zenehallgatás dalanyaga (hangulatokat, érzelmeket közvetítenek, mintát nyújtanak,
- az énekes népszokások,
- a készségfejlesztés zenei elemei.

A mondókák játékok szerint: ölbe vevők, cirógatók, csiklandozók, tapsoltatók, ujj- és tenyérjátékok, lovagoltatók, csúfolók, kiszámolók, páros fordulók. Ezeknek az ölbeli játékoknak nagyon fontos szerep jut a befogadás időszakában, mert az ismerős mondókák megnyugtató ritmikája segíti a gyermeket.

A dalos játékok: állathívogatók, naphívogatók, esővárók, sípkészítők, játékra hívogatók, gyűrűsdik, leánykérők, kifordulós-, ludas-, kapus-, küzdő-, és sorjátékok, csúfolók.

- a hangszerekkel való ismerkedés,
- mindennapos hangszerhasználat a zenei készségfejlesztésben,
- népi hangszerek megismerése, készítése (köcsögduda, citera, hegedű, lopótök duda, dob, levélsíp, nádsíp, fűzfa síp, furulya.)

A zenehallgatás anyagát az óvónő igényes válogatása tükrözi.

Az anyagot népdalok és műdalok alkotják, élő előadásmódban, alkalmanként hangszer kísérettel.

A készségfejlesztés zenei elemei

- a tiszta, csengő hangképzés,
- az egyenletes lüktetés,
- a dallam- és ritmusmotívum visszaadása,
- a tempó (gyors, lassú),
- a dinamika (halk, hangos),
- a hangmagasság (magas, mély) érzékelése, éneklése és a zenei hangsúlyok kiemelése. - a zörejek közül megfigyelhetők a természet hangjai, az emberi-, állati hangok, a hangszerek hangjai és a környezet zörejei.

A **néptánc** a felnőttek táncát jelenti, amely élménynyújtó a gyermekek számára. (A nehéz lépések nem felelnek meg a 3-6-7 éves korú gyermekek mozgásfejlettségének!) A gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgások, változatos játékmozdulatok és térformák kényszer nélkül fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét, mozgását. Előkészítik a későbbi néptánc tanulást.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zeneim élményekkel.
- Beszéd és zenei hallás fejlesztése.
- Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása.
- A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnikai fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javulása.
- Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).

Óvodapedagógusi feladatok

- A zenei anyanyelv, a zenei alapfogalmak megismerése, nyelvi képességek fejlesztése.
- A gyermek hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése.
- A felhasznált zenei anyagokat igényesen, életkornak megfelelően válogatjuk.

- A népi hagyományok zenei értékeinek megismerése a népi játékokon keresztül (énekestáncos játékok, szembekötödsdi, párcserélő, leánykérő, lakodalmas, vásáros, fogyógyarapodó, bújócskák stb.).
- Fejlesztjük a gyermekek nyelvi képességét, mondókákkal, gyermekdalokkal, zenei képességet fejlesztő játékokkal.
- Fejlesztjük a gyermekek improvizatív készségét.
- Teret, lehetőséget biztosítunk a gyermek zenei önkifejezésének.
- Törekszünk a zenehallgatás fokozatos kiépítésére, a gyermekek zenei ízlésének fejlesztésére.

Fejlődés jellemzői az iskola megkezdése előtt

- örömmel, szívesen játszik dalos játékokat, akár egyedül is
- segítséggel változatos térformákat alakít
- képes egyszerűbb táncmozdulatokra, társaival összehangolva azokat
- mozgása esztétikus és ritmuskövető
- képes egyszerű dallam és ritmus visszaadására
- egyszerű ütőhangszerek használatát ismeri
- érzi az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát
- tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni
- néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is tud énekelni
- ismeri a zenei fogalompárokat
- élvezettel hallgatja a zenét
- képesek a szavakat megfelelően artikulálva improvizálni
- felismerik néhány hangszer hangját
- felismeri az őt körülvevő természeti és társadalmi környezet hangjait
- az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Az éneklésen, mondókázáson, dalos játékon keresztül növeljük a gyermek biztonságérzetét, gazdagítjuk érzelmvilágát, segítjük gátlásaik feloldását, érzelmileg kiegyensúlyozottabbá válását. Dalos játékokkal fejlesztjük a gyermek csoporthoz tartozását, a szerepekhez való

alkalmazkodás képességének alakulását. A személyes játék, az egyéni bánásmód alkalmazásával bővítjük a gyermek szókincsét, gyakoroltatjuk a helyes hangképzést.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A zene, nyugtató hatással van a gyerekekre, figyelemfelkeltő, motiváló szerepe van. A zenei nevelés fejleszti a gyermekek hallását, ritmusérzékét, emlékezetét, harmonikus mozgását, szoros kapcsolatban áll a beszéddel, a gyermek számára különös erővel bír az érzelmi hatása. A mozgáshoz kötött dalokkal a közös játék örömet alapozhatjuk meg. Az énekes-mondókák napi szinten történő alkalmazásával a helyes beszédritmus, a hanglejtés, a ritmusfejlesztés gyakorlására nyílik lehetőségünk. A gyermekek hanggal irányítva sok mindent megértenek, ha nem is beszélnek, felkelthető a beszédkedvük, kommunikációra készíthetők, amelyek jelzés értékűek. A gyermeket zörejek, zenei hangok tömege veszi körül, maguk is keltenek zörejeket játékaik során. A hangszerek is fontos szerepet töltenek be az óvodai életben, a gyermekek maguk is megszólaltatják. A zene, a ritmus felold, örömet kelt. Az éneklés, a mozgáshoz hasonlóan legyen mindennapos tevékenység!

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Ebben az életkorban már fontos szerepet tölt be a képzőművészeti alkotások nézegetése és a múzeumlátogatás.

Az esztétikai-művészeti kifejezőképesség magában foglalja helyi kulturális örökséggel való találkozást. Nemzeti értékeink átmentése érdekében megismertetjük óvodásainkat Kalocsa és környéke (Homokmégy) gazdag népművészetével (szín,- formavilág, eszközök), mellyel a szülőföldhöz való tartozás érzését erősítjük.

A tevékenység és ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény- és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.

Gazdagítja esztétikai érzékenységüket, kialakítja igényességüket, tér-forma és színeképzetüket, térbeli tájékozottságukat, képi gondolkodásuk fejlődését, szép iránti nyitottságukat, igényességüket. A kommunikációs eszközök megjelennek a megbeszéléseken, a kézi munkához kapcsolódó folyamatos beszélgetéseken. A manuális tevékenység során új verbális fogalmakkal ismerkednek meg. A műalkotásokkal történő találkozások során is beszéddel fejezzük ki érzéseinket, gondolatainkat.

Célunk:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez egész nap folyamán tér, változatos eszközök biztosítása.

Esztétikai érzékük, szép irántifogékonyságuk alakítása.

A helyes ceruzafogás elsajátíttatása.

Feladatunk:

- a gyermek a hagyományos óvodai ábrázolás eszközei és technikái mellett ismerje meg és használja a régi gyermekkor játékkészítő és a népi kismesterségeket őrző technikáit, eszközeit.
- alakítjuk a környező valóság megfigyelésének, a természeti szépségek észrevételének képességét.
- a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó-alakító önkifejezés fejlődésének segítése.
- az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása

Óvodánk életét színesítő vizuális tevékenységek

- családi rendezvényeken (adventi, húsvéti délután) a szülőkkel együtt változatos technikákkal ismerkednek meg,
- a nevelési év zárásakor a 4-5-6 éves korú gyerekek év közbeni munkáiból kiállítást rendezünk a Művelődési Házban.
- tehetség gondozásként, részt veszünk óvodás korú gyermekeknek kiírt rajzpályázatokon.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás.
- Különböző mondatfajták használata.
- Aktív és passzív szókincs bővítése.
- Véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása.
- Formák, színek magyarázata.
- A barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése.
- Kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése.

Óvodapedagógusi feladatok

- Lehetőséget biztosítunk a népi játékkészítéshez, a tehetséggondozásra, hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására, egyéni képességek kibontakoztatására.
- Megismertetjük őket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Ösztönözzük őket esztétikus ajándékkészítésre (pl.: festés, pingálás, varrás).
- Gazdagítjuk élmény- és fantáziavilágukat, hazánk és falunk művészeti alkotásainak bemutatásával.
- Fejlesztjük finommozgásukat.
- Kialakítjuk a Gestalt-látást (rész-egész).
- Kommunikatív jelzésekkel ösztönözzük a gyermekek tevékenységét.

Fejlődés jellemzői az iskola megkezdése előtt

- megismeri az alkotás örömét, az anyagok, eszközök nevét, használatát, a különböző technikai megoldásokat, az egyes alapt technikákhoz kapcsolódó munkafogások elnevezését
- szem - kéz mozgása összerendezett
- finommotoros képessége megfelelő, vonalvezetése biztos
- megjeleníti élményeit, elképzeléseit
- képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra
- emberábrázolásán képes egyszerű mozgások jelzésére

- vonalvezetése balról-jobbra halad
- vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete korának megfelelő
- az alapszíneket ismeri, bátran használja
- képes kompozíciót közösen létrehozni
- beszélgetni tud az alkotásokról
- tudjon rácsodálkozni a szép látványra és gyönyörködjön benne
- önállóan különböző technikákat alkalmaz
- használja a speciális kifejezéseket
- képes egymás közötti beszélgetések során a kijelentő, kérdő, felszólító és felkiáltó mondatokat használni

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Figyelembe vesszük a gyermekek közötti képességbeli különbségeket. A személyiség fejlődés folyamatát irányító feladatokat megtervezzük, megvalósításukat rugalmasan kezeljük, alkalmazkodunk a spontán gyermeki igényekhez. Elősegítjük, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőséget gyermekeik számára a rajzolásra, mintázásra, kézimunkázásra. Bevonjuk a szülőket az anyagok, elsősorban a természetes anyagok gyűjtésébe, az óvodában használatos eszközök készítésébe. Biztosítjuk a gyermek fejlődését serkentő belső motiváltságot.

Fontosnak tartjuk, hogy a tolerancia és empátia érvényesüljön. A gyermek és a szülő ízlés formálásában megpróbáljuk az óvoda értékrendszerét közvetíteni, elfogadtatni.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

Az ábrázolás elsődlegesen kifejezési eszköz, érzelmek, gondolatok, ismeretek közvetítője, az ábrázoló tevékenység során a gyermek valamit alkot, létrehoz, amelynek során az örömteli cselekvés, az önálló munka a fontos. Konkrét, megfogható tárgyak megragadására képes, ezáltal a tevékenységre, az alkotásra felnőtt irányítására, segítségére van szükség, fontos gyakorlatban bemutatni az elsajátítandó folyamatot. A mindennapi tapasztalatok segítik a gyermeket abban, hogy a tárgyak tulajdonságai között észrevegye az egyszerű összefüggéseket. Más-más mozdulatokat igényelnek a különböző minőségű, anyagú, súlyú, nagyságú tárgyak megfogása, használatuk során különböző mozdulatokat kell alkalmazniuk. Különböző fejlesztő játékokkal tudjuk ügyesíteni a finommotorikájukat, gyurmázással, festéssel, rajzolással, tépéssel bontakoztatjuk ki alkotó kedvüket. A különböző anyagokkal történő manipuláció során szükséges eljutnunk arra a szintre,

hogy képességeikhez mértén örömet leljék saját alkotásaik létrehozásában. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatása és a tehetségek bátorítása-rajzpályázatok

5. Mindennapos mozgás

„A mozgás sok mindenre orvosság, de
nincs olyan gyógyszer, amely a mozgást
helyettesíthetné”
(Régi bölcs görög
mondás)

A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyerek természetes szükséglete. Tudatosan segítjük a mozgás és az észlelési funkciók összerendeződését. Nagy hangsúlyt fektetünk az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fejlesztésére, mint minden összerendezett mozgás alapjára.

A mozgás nem szűkül le a kötött, mozgásos tornára, mondókás-énekes játékok körére, jelen van az óvodai élet minden területén.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a mindennapos irányított testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgás a testi-lelki egészség fenntartásának és a harmonikus életvezetésnek fontos eszköze. A mozgásöröm a gyermek érzelmi világában meghatározó.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük

van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgástevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének (pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás) fejlődésére.

A spontán- a játékban, azon belül a szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Célunk:

- A természetes mozgáskészségek fejlesztése, stabilizálása.
- A mozgáselemek beépülésének segítése a természetes mozgások sorába.
- Az egészséges testi fejlesztés.

A mozgásfejlesztés feladata

- a testi képességek és az ellenálló képesség alakítása, a szervezet erősítése,
- differenciált terheléssel az egyensúlyérzék, a ritmusérzék, a motorikus képességek fejlesztése,
- a testséma és a helyes testtartás alakítása,
- a térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése,
- a mozgásműveltség, a mozgáskoordináció fejlesztése, különösen a népi mozgásos és egyéb játékok által,
- rendszeres, aktív mozgáshoz szoktatás, a mozgásszükséglet fenntartása,
- az egészséges életmódra való készségek, jártasságok alapozása,
- balesetveszélyes helyzetek kiküszöbölése.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.

- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

Óvodapedagógusi feladatok

- a mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése
- az óvodai nevelés minden napján lehetőség, hely és eszköz biztosítása a mozgás megvalósítására, kötött vagy kötetlen formában
- a szervezet sokoldalú differenciált fejlesztésével a mozgásszükséglet kielégítése
- a mozgáskultúra alakítása, versenyigény felkeltése és kielégítése
- a prevenció és korrekció érdekében megfelelő szakember segítségének igénybevétele
- téri tájékozódás, alkalmazkodó képesség, akarat tulajdonságok fejlesztése
- a társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagítása
- az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperációs képesség fejlődésének elősegítése
- világos, konkrét értékeléssel a pozitív én-kép alakulásának támogatása
- tartásjavító gerinc-és lábtorna gyakori alkalmazása
- a mozgás beépítése természetes módon a gyermeki tevékenységekbe
- mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása
- a gyermekek mozgáskedvének felkeltése és megőrzése
- a mozgásos tevékenység pozitív megerősítése
- a baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekkel közösen, majd fokozott betartatása
- mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron
- a gyermek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök kiválasztása és folyamatos cseréje
- a kötött mozgás anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és az egyén fejlettségének aktuális állapotát
- a játék, játékoság tiszteletben tartása a mozgásban.
- a mozgásos tevékenységek anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása
- tiszta, friss, jó levegő biztosítása a tornateremben
- az atlétikai gyakorlatok (futások, ugrások, dobások) lehetőség szerint az udvarra szervezése
- mozgásformák megszervezésével a keresztcsatornák fejlődésének segítése

- szókincsük gyarapítása speciális szakkifejezésekkel
- gyermekek edzése futással, kocogással

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- örömmel mozog, kitartó a mozgásos játékokban
- rövidebb távon egyenletes iramban fut, futás közben tempó és irányváltoztatásra képes
- gurulóátfordulást hajt végre
- labdát egy helyben pattogtat
- labdát egy és két kézzel célba dob
- versenyjátékokban betartja a szabályokat
- néhány mozgásos játékot irányítás nélkül játszik
- térben jól tájékozódik, ismeri az irányokat
- nagy és finommozgása összerendezett
- az egyensúlyérzéke kialakult
- igényli a mindennapos mozgást
- mozgása harmonikus, összerendezett
- magabiztosan alkalmazza a jobb és bal kifejezéseket
- ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani
- fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő
- kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja
- a mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes,
- vizuális memóriája korának megfelelően fejlett
- ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós)
- ismeri legalább 2-3 kézi szer használatát (labda, ugrókötel, karika)
- érdeklődik valamelyik sportág iránt
- képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma
- toleráns, együttműködő, segítőkész
- ismeri a csapatjáték szabályait
- egészséges versenyszellemmel képes küzdeni
- hallott információk motoros visszaadására képes

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek egyéni képességei különbözőek, fejlettségi szintjük nem azonos. Alkalmazkodunk a gyermekhez és hagyjuk, hogy a gyakorlatokat saját képességeik szintjén hajtsák végre. A hibák javításában tapintatosan járunk el. A bátortalanabb, ügyetlenebb gyermeket segítjük, vigyázunk arra, hogy társaik előtt ne kerüljenek kedvezőtlen helyzetbe. A családdal együttműködve arra törekszünk, hogy otthon is legyen lehetősége a gyermeknek minél több mozgásra, szabadban való tartózkodásra. Megalapozzuk a gyermekben azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és fontos. A rendszeresen végzett mozgás a gyermek szokásává válik, ami hatással van a testi, lelki, szociális egészségére is.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A mozgás a gyermek természetes reakciója, természetes aktivitása. A mozgás fejleszti a gyermekek motoros képességeit, kedvező hatással van az idegrendszerre, fejlődnek az értelmi, szociális képességek. A mozgás örömforrás, biztosítja a gyermek motiváltságát. Az értelmi sérült gyermek mozgása eltérő fejlődést mutat az ép társaikhoz viszonyítva. Mozgásukra jellemző az ügyetlen, kevésbé harmonikus, bizonytalan mozgás, járás. Nagymozgásaik összerendezetlenek, finommozgásaik fejletlenek, kialakulatlanok. A rendszeres mozgásos foglalkozások fejlesztik a gyermek testi képességeit, ügyességét, állóképességét, fontos szerepet tölt be az egészség megővésében.

6. A külső világ tevékeny megismerése

a.) A külső világ mennyiségi és formai összefüggései

„A jövőnek minden
virága benne van a mai
magvakban.” (kínai mondás)

Környezeti nevelés és néphagyomány-ápolás

A gyerek a hagyományos óvodai ismeretanyagot: a család, az óvodai környezet, az emberi foglalkozások, a közlekedés, az emberi test, a napszakok, az évszakok, az állatok, a növények, színek, egy sajátos hatásrendszerben szerzi meg.

Az ember, a természet, a hagyomány szoros kapcsolatban vannak.

Ezt a kapcsolatot a következő tevékenységek őrzik, erősítik:

- az évszakok változásából fakadó időjárás megfigyelő tapasztalatszerzések, egy-egy jeles névnaphoz kapcsolódó természeti jelenségek szokásaival fűszerezve,
- az időjárás változásaiból fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó környezetalakító munkálatok (pl.: palántanevelés, növényápolás),
- termések, gyógynövények gyűjtése, az óvoda udvarán és környékén, szüretelések családoknál, gazdaságokban, befőzések, gyümölcs-szárítások,
- szőrnélküli kis állatok gondozása teremben, télen és nyáron a madarokról való gondoskodás,
- jeles napok előtti készülődések,
- a rendszeres környezetmegismerő séták, tájmegismerő kirándulások.

A környező valósággal való ismerkedés során a gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről.

Minden tevékenységükben megjelenik a matematika pl.:

- játékaikban párosítanak: csésze-csészealj, ló-lovas, stb., halmazokat képeznek: baromfiudvar benépesítése, játékválogatás, stb.
- Ismerkednek a mennyiségekkel pl.: terítéskor a naposi munka során, társasjátékok játszásakor, stb.
- Összehasonlító méréseket végeznek pl.: ki ugrott nagyobb, kinek nehezebb a hátizsákja, stb.

Sorba rendezik egymást, tárgyakat adott tulajdonságok, szabályosságok szerint.

- A geometria világából tapasztalatokat szereznek síkbeli, térbeli alakzatokról pl.: különféle építések során, papír- nyírás, puzzle kirakások alkalmával, stb.
- A tükörrel való játék során figyelik tükörképük mozgását, utánozzák egymás tükörképét, festékfolttal tükrös (szimmetrikus) alakzatokat hoznak létre. Gyakorolják a térben és síkban történő tájékozódást.

A gyermekkor egyik meghatározó élménye a természettel való találkozás, mely optimálisan alkalmas ismeretek szerzésére, a helyes magatartásformák megalapozására, kialakítására, mely minden óvodának kiemelt feladata.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív

érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Óvodai környezetünket a tagoltság, az egyszerűség és a tágasság jellemzi.

Fontos, a természetes anyagok, plasztikus felületek jelenléte. Az óvodát díszítő textíliák, tárgyak a népművészet mintáival díszítettek.

A gazdagon megélt tevékenységek, rácsodálkozások megtanítják a gyermeket a szép élvezetére.

Esztétikai ítézőképessége fejlődik. Nemcsak az általa értelmezett szép, hanem az általános művészeti kultúra értékeinek élvezetére is, mivel a „valamit csinálni” öröme vezet el a "valamit létrehozni", az alkotás öröméig.

A néphagyomány-ápoló szemléletű nevelés része, hogy a gyerekek maguk is tevékeny részeseivé válnak környezetünk, óvodánk rendben tartásában, esztétikus alakításában.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítézőképessége, fejlődik tér-, sík-, és mennyiségsszemlélete.

Cél:

Az egész személyiségre ható nevelési folyamatokban a helyesen megválasztott módszerek segítségével, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjére építve, olyan szokások, viselkedési formák alakítása, amelyek a környezettudatos gondolkodás alapját jelentik. Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink valóságos élethelyzetekben alkalmazni tudják a megszerzett ismereteket.

A környezet esztétikájának feladata

- megteremteni az egyensúlyt a régi és a mai világ között, értékmegőrző, értékközvetítő szerep által.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés és környezet megismerésének komplex_integrált tevékenységsoraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása.
- A fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása
- A beszéd, a mondataalkotás aktivizálása, az összefüggő beszéd gyakorlása.

Óvodapedagógusi feladatok

- a gyermek számára a környezet tevékeny megismerésének lehetővé tétele
- elegendő alkalom, idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására
- környezetünkben élő gyerekek és felnőttek ökológiai szemléletének megalapozása, formálása
- fenntartható fejlődés érdekében hangsúly helyezése a környezettudatos magatartásforma alapozására, alakítására
- szűkebb és tágabb környezetünkben felelős együtt gondolkodás és cselekvés kialakítása
- pozitív érzelmi kötődés alakítása
- közvetlen természeti és társadalmi környezetünk cselekvésen alapuló felfedezése, megismerése, zöld jeles napok megünneplése
- széleskörű érzékszervi tapasztalaton alapuló megismerés
- szenzitív és dramatikus környezeti játékok hangsúlyos alkalmazása
- természetes alapanyagú eszközök használata, egységes környezeteszétika megteremtése
- munkajellegű tevékenységek kiemelése, igény és igény szerinti munkavégzés
- kisállat és növénygondozás
- környezeti jeles napok csoportonkénti és óvodai megünneplése
- egészséges életmód és életvitel szokásainak alakítása
- módszertani kultúránk fejlesztése
- a környezet formái, mennyiségi, téri jellemzői, ok-okozati viszonyok felismertetése
- halmazok összemérése, elemek párosítása
- fedezzék fel a rész-egész viszonyát
- logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása
- a közlekedés szabályainak megismertetése, betartatása
- tudatos vásárlói szokások alakítása
- önálló véleményalkotás, döntési képesség fejlődésének elősegítése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- falunk kulturális értékeinek, hagyományainak megismertetése
- a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása

- a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása a beszéd és mondataalkotás aktivizálása

Fejlődés jellemzői az iskola megkezdése előtt

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és családjáról
- ismeri az évszakok nevét és jellemzőiket, megkülönbözteti a napszakokat
- ismeri a környezetében gyakran látott növényeket, állatokat, a fejlődésükhöz szükséges feltételeket
- ismeri a házi állatokat, vadállatokat, azok hasznát, gondozását, védelmét
- ismeri a színeket, azok sötétebb és világosabb árnyalatát
- tárgyakat, jelenségeket, külső jegyeik rendeltetésük szerint összehasonlít
- képes jól ismert tulajdonság szerint válogatás folytatására, rendezés kiegészítésére, sorba rendezésére
- tízig számol, 10-es számkörben jól tájékozódik, tő-, és sorszámneveket helyesen használ
- összehasonlítja nagyság, forma, szín, mennyiség szerint és attól különbözőt létrehoz vagy egyenlővé tesz
- logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelelnek
- képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni
- helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb
- ismeri az irányokat és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent
- helyesen használja a névutókat
- alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög
- képes részekből egészet kirakni
- elsajátítja azokat a magatartási formákat, szokásokat, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

A környezettudatos magatartás kialakítása

Az óvodai környezeti nevelésnek nagyon fontos és kiemelkedő szerepe van az állatok védelmében, a környezetvédelemben, a környezettudatos magatartás és az egészséges életmód kialakításában.

Fontos, hogy az óvodapedagógus, aki eredményes környezeti nevelő szeretne lenni, rendelkezik biológiai, ökológiai, természeti, környezeti ismeretekkel. A pedagógus személyisége kiemelkedő mintának számít, viselkedése, tevékenysége, a természethez és a gyermekekhez való pozitív viszonya a példa erejével hat a szülőkre is.

A külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenység forma, olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető

A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet.

Benne van a spontán játékban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, megfigyelő sétákban, kirándulásokban.

Támaszkodunk a gyermekek családból hozott ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire is. Ha szükséges, a hátrányokat kompenzáljuk.

A természeti és társadalmi környezet témaköreivel valamennyi korcsoport megismerkedik, életkortól függően. A fokozatosság elvét követjük a megismertetés során: a közelebbitől a távolabbi felé haladunk. Szemléltetésben, a közvetlen környezetben való megfigyeléstől a képi ábrázoláson való megfigyeltetés felé. Érvényesítjük a differenciálás pedagógiai koncepcióját a nevelés folyamatában.

Sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységrendszert biztosítunk.

Érzelmek kifejezőképességek fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk:

- szeretet, kötődés,
- élménybefogadás keltése.

A környezettudatos magatartás megvalósításának folyamatához kapcsolódó tartalmak

A természetvédelem a környezetalakítással, a környezetvédelemmel, szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz. Nevelési feladatunknak tartjuk, hogy gyermekeink védjék az élő környezetet, ne rongálják, hanem gondozzák, gondoskodjanak életfeltételeinek biztosításáról. Így alapozhatjuk meg a természet szűkebb, tágabb környezetünk, a haza szeretetét. Meg kell értetni, hogy saját életterük védelme, gondozása egészségesebbé teszi fejlődésüket. Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása, amely magába foglalja a szűkebb és tágabb környezet, kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megóvására való nevelést. Feladatunk továbbá olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és ez által a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.

A természeti környezet megismerésére alapvető lehetőség az évszakok és népi hagyományok, időjósító napok megfigyeltetésén keresztül kínálkozik. Az időjárás, a természet jellemzői, változásai, a színek, a fények, a formák szépségei alapvető tapasztalatszerzésre kínálnak lehetőséget.

A növény és állatvilág megismerése fontos része a környezet megismerésére nevelés tartalmának. A vadon élő állatokkal való ismerkedést a videofilmek, ismeretterjesztő anyagok vetítésével segítjük elő.

A természetvédelmi nevelés, akkor éri el igazán a célját, ha a mese, népmese, népdal, népművészet stb., minden ugyanarról a természetről, a társadalomról, az emberről, és a kapcsolatokról szól. Mind a társadalmi, mind a természeti környezet ismereteinek tartalma akkor megalapozott, ha az a kisgyermek környezetének adekvát, érzelmileg telített, élményhatású az egyes gyermek számára konkrét tapasztalatokon alapul. A természet szépségeire rá kell csodálkoztatni a gyerekeket. A JELES NAPOK megvalósításával olyan értékeket kívánunk közvetíteni, mely által a gyermekek kellő információkat gyűjthetnek a környezetükről, a körülöttük lévő élővilágról, azok szépségéről és védelméről.

A környezettudatos magatartás, életmód alapjait tapasztalati úton sajátíthatják el.

- Takarítási Világnap
- Állatok Világnapja
- Víz Világnapja
- Föld napja

- Madarak és fák napja
- Környezetvédelmi Világnap
- Környezetvédelem
- Egészségvédelem

Az óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztens és a dajkák feladatai:

Ahhoz, hogy gyermekeinkben kialakuljon a környezettudatos magatartás, olyan pedagógusokra és dajkákra van szükség, akik azon fáradoznak, hogy megismerjék a természeti és társadalmi értékeinket, hogy a környezet és egészség harmonikus egységben érvényesüljön.

Szeretnénk megalapozni, hogy a jövő nemzedékei a természettel együtt élni tudó környezettudatos emberekké váljanak.

Az óvodapedagógus és a dajka együttműködve a fenntartható fejlődés érdekében, tegye hangsúlyosabbá a környezettudatos magatartás formálását, alapozását alakítását.

- Segíti a gyermeket abban, hogy megismerje, megtapasztalja szűkebb és tágabb környezetét, és felhívja a figyelmet annak értékeire, szépségeire, a séták kirándulások alkalmával.
- A szülőföld az itt élő emberek, a hazai táj, a népi kultúra, népszokások, megismertetése, átadása.
- A családi és tárgyi kultúra értékeinek, és a néphagyományok szem előtt tartása.
- A komplexitás érvényesítése a tevékenységformák között.
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- Homokmégy történeti, természeti jellemzőinek, értékeinek megszerettetése.
- Nyitott szemléletű tervezéssel válogatás a gazdag lehetőségekből, néphagyományokból, ügyelve a komplexitásra, a nevelési területek kapcsolódására.
- A gyermekek népi kismesterségekkel való megismertetése a természetes anyagok, az eszközök biztosítása (textil, gyapjú, agyag, fa) és az alkotás segítése.
- Lehetőséget teremteni arra, hogy a gyermekek a tapasztalatokra épülő ismereteiket gyakorolhassák szabad játéktevékenységekben, aktív közreműködéssel a környezetátalakításban.
- Olyan példát adni, amellyel védjék, óvják az élő környezetet, gondoskodjanak az életfeltételek biztosításáról. (pl.: téli madáretetés, élősarok kialakítása, az udvar és a kiskertek gondozása)

- Állandó szakmai megújulás, a pedagógiai munkát segítő szakirodalom folyamatos tanulmányozása, alkalmazása a mindennapokban.

A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta öröme építve sokszínű viszony kialakítása az objektív világhoz.

A pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, amely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe (az intézmény valamennyi dolgozójára vonatkoztatva). A környezet tisztán tartása, portalanítása, szükség szerint fertőtlenítése, termék szellőztetése, ivóvíz higiénája, a helyes fűtés és világítás biztosítása, az udvar, a csoportszoba, a játékok tisztántartása. A környezeti ártalmak kiküszöbölésére például: használt elemek, lámpahulladékok szelektív gyűjtése, légszennyeződés csökkentése bokrok, fák ültetésével az udvaron, a csoportszobában minél több zöld növény elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása, csapok elzárása, folyékony szappan használata.

A **Zöld óvoda** kritérium rendszerének megtartása, folyamatos fejlesztés, innováció, megújulás lehetőségének keresése.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Elsődlegesnek tartjuk, hogy a gyermekek élményszerűen tapasztaljanak kirándulások, séták, kísérletek, mérések, összehasonlítások, cselekvő játékok során. A tapasztalatszerzés lehetőségeit főként természetes környezetben valósítjuk meg –erdők, kertes házak, udvar, rét, mező.

A szokások kialakításába, a környezet megóvásába a szülőket is fokozatosan bevonjuk. A természeti, társadalmi témák sokoldalú megközelítésénél figyelembe vesszük a gyermek képességét, eltérő fejlődési ütemét.

Nagy gondot fordítunk a gyermekek már meglévő tapasztalatainak felhasználására, azok rendszerezésére, ezeken keresztül eljuttatva őket a bonyolultabb összefüggések, következtetések felismeréséhez. Lehetőséget biztosítunk, hogy a gyermek korának és fejlettségének megfelelő matematikai ismereteket szerezzen, fejlődjön problémamegoldó gondolkodásuk, mely révén a mindennapokban is könnyebben eligazodnak. A tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatában a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntes figyelmére építünk.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

Törekszünk saját személyéből kiindulva a természetes kíváncsiságát felkelteni, ezért a környezetével való kapcsolat felvételére és megismerésére mindig felnőtt segítségére van szüksége,

általával valósul meg a közvetlen környezetében történő tájékozódás. A környezetet pontosan, valóságyszerűen megismerni csak konkrét tárgyakkal, cselekvésbe ágyazottan képesek. A megismerés minden mozzanatát a közvetlen környezetből kell indítani és a gyermek meglévő ismereteire, tapasztalataira kell alapoznunk. Elemi szintről kezdjük az ismeretek átadását, egyszerű feladatokkal, amelyeket a gyermek már biztosan meg tud oldani, apró lépésekre bontjuk a témákat. A természeti és társadalmi környezet megismerése során szükséges, hogy minél több tapasztalatot szerezzenek a képességeikhez mérten, amelyhez a különböző érzékszerveket, mozgást, játékot fontos beépítenünk. Mindezen ismeretek megszerzéséhez ki kell alakítanunk a megértő, befogadó környezetet, biztosítanunk kell a játékos feldolgozás lehetőségét.

7. Munka jellegű tevékenységek

"Hallom és elfelejtem, látom és emlékezem, csinálom és megértem"

kínai közmondás

A néphagyományőrző életmód tevékenységei gazdagítják a gyerek cselekvési lehetőségeit. A természet közelségben a természetes anyagok használata során, a rendszeresen visszatérő munkálatok ráébresztik a gyereket, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor. A gyerek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtt munkacselekvéseket játékában utánozza.

A hiányzó eszköz nem akadály, ezen a mássá változtatás vágya átrepíti, a cselekvésben mindenáron ki akarja magát próbálni. A gyerek a gyerekméretű, valóság-hű eszközökkel is "mintha" cselekvést végez, játszik. Ez a fajta cselekvés, ha rendszerességgel tér vissza, és az egyén, a környezet, a közösség javát szolgálja, munkajellegű tevékenységgé válik. Mozgatója a gyerek aktivitási vágya és a felnőtt megerősítő, dicsérő értékelése.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység.

A munka nem csak a gyermekekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja tevékenysége során.

Örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység.

A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége.

A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Cél:

- * A munka iránti tisztelet megalapozása, eredményének megbecsülése
- * A gyerek sajátítsa el azokat a készségeket, jártasságokat, amelyek a társas együttélés fenntartását szolgálják.
- * A munka jellegű tevékenységek a cselekvő tanulással kapcsolatban álljanak.
- * A hagyományőrző tevékenységek gyakorlásán keresztül a munkajellegű tevékenységek megszerettetése.

A munkajellegű tevékenységek feladata

- A munkaerkölc, felelősségérzet alapozása, kitartásra nevelés: a gyereket eljuttatni a célirányos kötelezettségvállalás befejező mozzanataig.
- A gyermeki kipróbálási vágy sokrétű kielégítése, kezdeményező készségének formálása.
- A munkavégzéshez szükséges attitűdök formálása.
- Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása.
- Konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése.
- A nemek társadalmi egyenlőtlenségének elősegítése oly módon, hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják.

Az óvodapedagógussal kialakult érzelmi kapcsolat a megerősítés motivációja ösztönzi a gyermeket a munkajellegű tevékenységek céltudatos végzésére.

Munkajellegű tevékenységek:

- Önkiszolgálás
- Alkalomszerű munkák

- Közösségért végzett munka
- Környezettudatos viselkedés megalapozása

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása.
- A munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

Óvodapedagógusi feladatok

- Tudatos pedagógiai szervezés.
- Gyermekkel való együttműködés.
- Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Megfelelő eszközök (célszerűség, biztonság) és azok hozzáférhetőségének biztosítása.
- A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése.
- A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek permetezése, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtás.
- Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről.
- Munkavégzéshez szükséges attitűdök és készségek, képesség tulajdonságok alakítása (önállóság, kitartás, felelősség, céltudatosság, önérvényesítés).
- Közösségi kapcsolatok, kötelességteljesítés alakítása.
- Saját és mások elismerésére nevelés.
- A munkavégzés értékelése folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő hatású alkalmazása.
- A munkajellegű tevékenységek eredményének tudatosítása.

- Tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák gyakorlása (udvariasság, cselekvésre szólítás, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései).
- Munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek mondatba foglalása.

Fejlődés jellemzői az iskola megkezdése előtt

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzi.
- Étkezés alkalmával helyesen használják a kanalat, kést, villát, merőkanalat, szalvétát.
- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.
- Pontosan megérti mit várunk tőle és azt önállóan teljesíti.
- Bonyolultabb feladatot is örömmel végez el és annak szervezésében is önálló.
- Tudja gondozni, óvni a környezetében lévő növényeket, állatokat.
- Legyen igénye az eszközök megóvására, vigyázzon saját testi épségére.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy megismerkedjen különböző munkaeszközökkel, azok használatával, a munkavégzés célszerűségével. A különböző munkafajták bevezetésénél figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat és a terhelhetőséget. Lehetőséget biztosítunk az önálló munkavégzésre. Erősítjük a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben. Megtapasztaltatjuk azokat az eltérő vonásokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik. Arra törekszünk, hogy a szülő is értse, mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása. Figyelembe vesszük a gyermekek eltérő élettani tapasztalatait és családi modellből hiányzó elemeiket. A munkafeladatok gyakoroltatásánál ügyelünk a fokozatosság és rendszeresség elvének érvényesítésére.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A munka a többi tevékenységi formához hasonlóan játékos jellegű, az örömteli játék hatja át a feladatát végző gyermeket. A munka során konkrét cél kerül előtérbe és a gyermek a tevékenységét a felnőtt, külső irányítása mellett végzi. A munka során a gyermek megfigyeléseket végez, tapasztalatokat szerez környezetéről. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek is szívesen végeznek

egyszerű tevékenységeket „segíthetnek” a felnőtteknek vagy társaiknak. Elsődleges a gyermek saját személyével kapcsolatos önkiszolgálási teendők megtanulása.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„A Kormány célja az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentes biztosítása. Az óvodai nevelés kiemelt szerepet játszik abban, hogy a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi képességei az iskolakezdéshez szükséges szintre fejlődjenek, biztosítva számukra a stabil alapokat a későbbi tanulmányi sikerekhez. [2] Jelen szabályozás célja, hogy az óvodai nevelési programok keretében megerősítse az iskolai életre való felkészülést szolgáló tevékenységeket és szervezési kérdéseket, ezáltal garantálva, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kapjon, miközben az óvodák nevelési folyamatai továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartják szem előtt. [3] Ennek keretében e rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjának módosításával biztosítja a gyermekek sikeres iskolai előrehaladásához szükséges képességek, készségek célzott óvodapedagógiai fejlesztését, a minőségi és megfelelő pedagógiai, módszertani tartalom megjelenítését, a nagycsoportos korosztályú gyermekek személyiségfejlődésének segítését, a tanulás, ismeretszerzés iránti motiváció és a hazája, nemzete értékei iránt való elköteleződés kialakítását.”

A Kormány 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról.

„A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.”

„A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.”

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja; 1. melléklet a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelethez

Tervezőmunkánkban, tevékenységi terveinkben a projektpedagógia módszerét alkalmazzuk.

A nevelési koncepciónkból fakad, hogy a program gyakorlatában a tanulás nem önálló tevékenységformaként jelenik meg. A gyermek, játékba ágyazott, változatos tevékenységek gyakorlása során tanul. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus az egyes gyermek tanulási képességeinek alakulását követi és segíti.

Az óvodai életben a tanulás tevékenységekben, az óvodai élet összetett tevékenységrendszerében jön létre. Pedagógiai terveink a célokat tartalmazzák, melyek összhangban vannak Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával és helyi óvodai

programunkkal. Programunk a hagyományos tevékenységformákat a hagyományőrzésből, a természetvédelemből, a családokkal való együttműködésből fakadó tevékenységekkel gazdagítja.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, fejlesztése, ahol az óvodapedagógus módszerei a tanulás eredményességét segítik.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, cselekvésen keresztül sajátít el, majd képes alkalmazni képességei, készségei által. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket éljen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. A nevelési folyamat egésze, valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán módon tanuljon a gyermek.

Tanulás = tevékenykedés, cselekvés, folyamat.

Cél:

- Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, attitűdök erősítése. Olyan jártasságok, készségek, képességek kialakítása, melyek hozzásegítenek az akarati, érzelmi tulajdonságok kialakulásához, elősegítik a fogalmi gondolkodást.
- Tudásgyarapítás.

A korszerű óvodai tanulás jellemzői:

- épít a gyermeki kíváncsiságra, szükségletekre, célokra,
- „felhasználja” az aktivitását, felkelti és fenntartja érdeklődését,
- értékeli, veszi a kreatív megoldásokat,
- a játékba integrált, cselekvéses gondolkodási formák lehetőségeit teremti meg,

- egyénhez mérten értékeli,
- örömteliséget biztosít,
- felhasználja a meglévő ismereteket, megismeri a gyerekek más forrásból szerzett tudását, tapasztalatait, épít rájuk, a téves ismerteket, helytelen szokásokat tapintatosan javítja.
- egyformán tartja jelentősnek a különböző képességeket, készségeket és a meglévő tudást,
- folyamatosan és fokozatosan várja el az együttműködést, a feladattartást, az irányíthatóságot.

Ez így, együtt biztosítja egyaránt az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését, a differenciálást (inklúziót), magát az érzelmi légkört (ami az óvodás gyerek alapigénye), a játék elsődlegességét (ami alaptevékenység ebben az életkorban), valamint az együttműködő, felelősséget vállaló, óvodai normákat (szokásokat), erkölcsiséget figyelembe vevő légkört.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Az óvodás korban a tanulás és a játék nem különíthetők el egymástól. A gyermek úgy tanul, hogy játszik. A tanuláshoz meg kell keresni az egyéni adottságokat figyelembe véve az optimális terhelhetőségi szintet. A tevékenységi formák a gyermek számára olyanok legyenek, hogy az minimális erőfeszítést igényeljen a gyermektől, de játékosan és sikerrel meg tudja oldani.

A játékos tanulás áthatja az óvodai nevelés tevékenységeinek minden területét, a képességek, a magatartás, a motiváció fejlődését és az ismeretszerzés egyaránt magába foglalja. A tanulás folyamat során nagy szerepet tulajdonítunk az utánzásnak. A gyermekek tovább haladási lehetőségeit tekintve szükséges az alapok hiányának pótlása. A tanulás módszereinek alkalmazásakor figyelembe vesszük a gyermek életkori sajátosságait.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A meglévő ismereteikre alapozva az esetleges lemaradást vagy tartós stagnálást figyelembe véve visszatérünk a gyermeknek arra a szintjére, amelyben még biztonságosan mozog és fokozatosan terhelve, a feladatok nehezítésével juttatjuk el a következő szintre.

Speciális szakemberekkel végzett pedagógia munka mellett érhetjük el csak a fentiekben leírt fejlettségi szintet a gyerekek.

9. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- játékos, a cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását, fejlődését. Pozitív megerősítéssel további erőfeszítésre ösztönzi a gyereket.

Projektterveinek megvalósulását folyamatosan elemzi, számba veszi az elért eredményeket, hiányosságokat a későbbi felhasználásra vonatkozóan.

Óvodapedagógusi feladatok

- Tanulást támogató tárgyi környezet (értékes, fejlesztő hatású, minőségi, esztétikus, gyermekeknek megfelelő eszközök) megteremtése az elmélyült tevékenységekhez a gyerekek bevonásával.
- A gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire való építés.
- Sokféle tevékenység lehetőségének biztosításával érdeklődésük felkeltése és fenntartása az önálló tapasztalatszerzésre, a megtanulás, a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezésére, IKT eszközök alkalmazásában rejlő lehetőségek felhasználása
- A tevékenységi formák elérendő fejlettségi szintjének ismerete csoportjára valamint az óvoda befejezésére vonatkozóan, feladatait ez alapján határozza meg.
- A tevékenységeket a céloknak megfelelően szervezi.
- A gyermekek aktuális pszichés, fizikai állapotának figyelembe vétele, előzetes tervek ennek megfelelő módosítása, egyéni szükségletek, igények kielégítése.
- Motiválás a gyermeki érzelmek bátor kinyilvánítására a közös együttlétben.
- Spontán helyzetek kihasználásával feltételek teremtése a játékos tapasztalatszerzésre.
- Egyéni tapasztalatszerzést, feldolgozást segítő módszerek alkalmazása.

- Komplexitás alkalmazása, a tevékenységi területek közötti kapcsolódási lehetőségek kihasználása.
- Nyugodt, bizalom teli légkör kialakítása.
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel a gyermeki személyiség kibontakozásának segítése, hibázás esetén a javítás lehetőségének megadása, segítség.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek kínálása.
- Megfelelő mennyiségű és minőségű segítség biztosítása.
- A gyermekek meglévő tapasztalatainak, ismereteinek újabb tapasztalatokkal és ismeretekkel való bővítése.
- Óvodai tevékenységek során olyan minta adása, ami kedvezően befolyásolja a gyermekek magatartását.
- Az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembevételével, interaktív tanulási-tanítási módszerekkel a gyermeki személyiség fejlesztése.
- Minden gyermek önmaga lehetőségeihez mért fejlesztése.
- Differenciált fejlesztés biztosítása (tehetséggondozás, SNI, BTMN).
- Fejlődésük nyomon követés a fejlődési naplóban.
- Változatos mondatszerkesztéssel, a beszélő környezet tiszta, szép kiejtésével példamutatás a követendő beszédre.
- Szokások alakítása utánzások mintá-és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- Részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar, magatartásbeli probléma időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és az igazgatónak.

Fejlődés jellemzői az iskola megkezdése előtt

- észlelése egyre pontosabb, valóság hűbb
- képes figyelemösszpontosításra (30-35 perc)
- képzeleti működése a valósághoz közelít
- emlékezetét a reprodukтивitás jellemzi
- alkalmazza a tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés során megismert új fogalmakat, az analízis-szintézis műveleteit, problémahelyzetekben a megismerési folyamatokat
- aktívan részt vesz a probléma és feladatmegoldó helyzetekben, sikeres megoldásra törekszik
- beépíti szókincsébe a tanulás során megismert nyelvi fordulatokat

- alkalmazza a megismert nyelvi kifejezések eszközeit
- élményeit összefüggően elmondja, gondolatait mások számára érthetően kifejezi
- beszédfigyelme kialakult
- képes kooperálni és kitartóan tevékenykedni
- következtetéseket von le, ítéleteket, állításokat alkot
- a cselekvő gondolkodástól eljut az alakuló fogalmi gondolkodásig.

„1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

3. A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél

a) az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

b) megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

c) a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

4. Az egészségesen fejlődő gyermek

a) érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

b) elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket,

állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

5. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

6. A szociálisan érett gyermek:

a) egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

b) feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

7. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

8. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.”

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja 1. melléklet a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelethez

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy megismerkedjen különböző munkaeszközökkel, azok használatával, a munkavégzés célszerűségével. A különböző munkafajták bevezetésénél figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat és a terhelhetőséget. Lehetőséget biztosítunk az önálló munkavégzésre. Erősítjük a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben. Megtapasztaltatjuk azokat az eltérő vonásokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik. Arra törekszünk, hogy a szülő is értse, mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása. Figyelembe vesszük a gyermekek eltérő élettani tapasztalatait és családi modellből hiányzó elemeiket. A munkafeladatok gyakoroltatásánál ügyelünk a fokozatosság és rendszeresség elvének érvényesítésére.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A munka a többi tevékenységi formához hasonlóan játékos jellegű, az örömteli játék hatja át a feladatát végző gyermeket. A munka során konkrét cél kerül előtérbe és a gyermek a tevékenységét a felnőtt, külső irányítása mellett végzi. A munka során a gyermek megfigyeléseket végez, tapasztalatokat szerez környezetéről. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek is szívesen végeznek egyszerű tevékenységeket „segíthetnek” a felnőtteknek vagy társaiknak. Elsődleges a gyermek saját személyével kapcsolatos önkiszolgálási teendők megtanulása.

VI. Óvodai ünnepek, hagyományok

A néphagyományörzés erősíti az óvodai élet hagyományait, és a népszokásörző és a természetóvó jeles napokkal gazdagítja azt. Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Ez az ünnepre hangoló örömteli közös tevékenykedés a gyerekek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol.

Az ünnepek a hagyományok ápolása szempontjából rendkívül fontosak az óvodában, jelentős alkalmak gyermekeink és óvodánk életében. Megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák gyermekeink közösséghez tartozását. Közel hozzák a szűkebb és tágabb környezet eseményeit.

Ünnepeinket úgy tervezzük, hogy emelkedjenek ki mindennapi életünkől, de előzményei és emlékei illeszkedjenek gyermekeink természetes életmenetébe.

Nevelési folyamatunk alapritmusát az évszakok változása adja meg. Ezeket a hétköznapiak és az ünnepek tagolják. A „holnap öröme” a csoport elé állított távlat, a közös tevékenység gyermekeink fejlődésének serkentője.

A rendszeresen ismétlődő tevékenységek közül némelyik hagyománnyá válhat.

A távlatok és a hagyományok rendszeréből kiemelkednek az időről-időre visszatérő, sajátos keretek között lezajló közösségi események: az ünnepek.

Célunk:

- maradandó élményhez juttatni a gyermekeket
- az ünnep hangulatához közel álló mesékkel, történetekkel, vidámságot, mosolyt csalogatni a gyermekek arcára, elmélyíteni, gazdagítani a gyermekek ünnepről alkotott képzeletét.
- Az évek során kialakult, megszilárdult szokásmódokkal erősítjük az összetartozás érzését és a szülőföldhöz való kötődést.

A mindennapokhoz kapcsolódó gyermeki élet ünnepei:

- *Az óvodába lépés napja.*
- *Névnap, Születésnap:* a gyermek középpontba kerül, társai ráfigyelnek, vele törődnek, őt ünneplik. Csoporton belül ünnepeljük a gyermekeket. Dallal, verssel, apró kis ajándékkal kedveskedünk az ünnepeltnek. Ők viszonzásul finomsággal viszonozzák figyelmességünket.
- *Nőnap:* A fiúk ajándékot készítenek, azzal kedveskednek a közös köszöntésen a kislányoknak, akik finomságokkal viszonozzák figyelmességüket.
- *Anyák napja:* a gyermekek nagy lelkesedéssel, erős érzelmi aktivitással készülnek édesanyjuk köszöntésére. Már napokkal előbb verseket, dalokat tanulnak, süteményt sütnek megvendéglelésükre. Saját maguk által barkácsolt apró ajándéktárgyakkal lepik meg őket. Az ünnepnap akkor teljesedik ki, mikor az ajándékkészítés, vendégvárásra készülődés után a gyermek újraéli az anyából sugárzó biztonságot, a bensőséges, „anya ölében ülés” által.
- *Gyermeknap:* Május közepén családi délelőttöt szervezünk. Amíg néhány szorgos szülő és nagyfi megfőzi a paprikás krumplit, addig az óvodaudvaron vidám vetélkedők, versenyek, erőpróbák keretében versenyeznek, játszanak a családok. A legügyesebb családok jutalomban részesülnek. Minden évben más- más érdekes meglepetés műsort is kitalálunk, hogy még emlékezetesebb legyen ez a nap.
- *Évzáró, ballagás:* ahol az év folyamán tanul mondókákat, verseket, énekeket, dalos játékokat mutatják be. Az iskolába indulók ünnepi búcsúzó műsorral, tarisznyával a vállukon köszönnek el az óvodától, az óvoda dolgozóitól és az itt maradó társaiktól a Művelődési Ház színpadán.
- *Tanévnyitó az iskolában:* Minden évben az iskolai tanévnyitóra versekkel készülnek a leendő 1. osztályos óvodásaink, így üdvözlük leendő pedagógusaikat, diáktársaikat.

Óvodai életünk hagyományos ünnepei

- *Mikulás* /Mikulás a délelőtti folyamán ajándékkal teli zsákkal érkezik. A gyerekek csoportonként egy-egy dallal és verssel köszöntik. A Mikulás cserébe mindenkinek mond néhány kedves szót, és átadja ajándékát óvodás és leendő óvodás vendég kisgyerekeknek egyaránt.
- *Karácsony* / az egész óvoda ünneplőbe öltözik. Reggel halk zeneszó, karácsonyfa várja az érkezőket. Tízórai után meggyújtjuk az adventi koszorú negyedik gyertyáját, s kezdetét veszi az ünnep. A kicsik énekelnek, verselnek, a nagyobbak óvodás társaiknak, az óvoda dolgozóinak, s a meghívott vendégeknek betlehemest vagy karácsonyi mesét, történetet adnak elő. A műsor végén újra a karácsonyfa köré gyűlünk, hiszen akkorra az angyalok ajándékot rejtenek alá. Kezdődhet az önfeledt játék!

Nemzeti ünnepünk

- Október 23. Iskolában való megemlékezésen való részvétel
- Március 15. Vonulós, zászlós játéka, a közös éneklés, minden gyermek számára mély élményt nyújt. Az ünneplést csákóhajtogatás és zászlókészítés előzi meg.

Időszakos ünnepeink

- Egészség hete,
- Pirisi László Emlék sportnap,
- Majális / Az óvoda gyermekei reggel krepp papírszalagokkal díszítik az óvoda udvarán álló fát. A feldíszített fát tízórai után körbejárjuk tavaszi dalokat énekelve, dalos játékokkal játszva, majd az udvaron, folytatódik a közös játék./
- Tavaszi fesztivál – népviseletben.

Zöld jeles napok a környezeti nevelésben

- Mobilitási hét /szept. 22./,
- Takarítási világnap /szept. 23./,

- Állatok világnapja /okt. 04./,
- Víz világnapja /márc. 22./,
- Föld napja /ápr. 22./,
- Madarak fák napja /máj. 10./

Rendezvényeink

- Magyar népmese napja
- Őszi hét
- Papírgyűjtés- ősszel, tavasszal
- Télbúcsúztató
- Családi nap
- Szülők fóruma
- Szakmai napok, fórumok
- Falu nap

Jeles napjaink, néphagyományokhoz fűződő ünnepeink, népszokások

- Szeptember 01. Egyed napja: szőlőérés ideje, csőszök mentek ki őrízni a szőlőt a tolvajoktól és a madaraktól
- Szüreti mulatság: Szeptember második felében egy délelőtt kerül sor erre a vidám mulatozásra az óvoda udvarán. Szülők által behozott, madzagra felkötözött, az oviudvar nagy fái között lógó szőlőfürtök reggel óta hívogatóan várják a gyermekeket. Közös tánccal, majd szőlőcsipegetéssel folytatódik a délelőtt. A mustot apukák készítik, és sós ropogtatni való kíséretében, melyet szintén a szülőktől kapunk megkóstoljuk, elfogyasztjuk.
- Szeptember 29. Szent Mihály nap: pásztorünnep /állatok behajtása téli szálláshelyükre/ vásárok, búcsú tartása / vásáros játékok, barkácsolás őszi terményekből/
- November 01.-02. Mindenszentek, Halottak napja: a halottakra való emlékezés napja, gyertyagyújtás, koszorúkészítés
- November 11. Márton napja: a termény betakarítás záróünnep, lakomák rendezése, tömött liba levágása, időjósok. Lámpás felvonulás a Templomhoz, libazsíros kenyér, lilahagyma, forró tea, sütötök lakoma az óvoda udvarán.

- / November 25. Katalin napja: Katalin ágrügyeztetés, időjósok, téli munkák ideje, /szövés, fonás/ népi játékok készítése
- November 30. András napja: a disznóölések kezdete, disznóölésekhez kapcsolódó köszöntők, adománygyűjtő kántálások, férjjósló szokások
- December 06. Miklós napja: mikulás napi szokások, ajándékozás, időjósok, téli örömök
- December 13. Luca napja: A Luca napi búzaültetés is programunk. Minden gyermek ültet magának és családjának egy-egy tejfőls pohárba. Naponta megnézzük, lelkesen gondozzuk, mikor kifejlődött becsomagoljuk, s a karácsonyi ünnepség napján hazavisszük.

Mézeskalácssütés: Közkedvelt tevékenységeink egyike. A gyermekek lázas izgalommal szagatják az általuk legszebbnek tartott formát, majd lelkesedésüket a díszítésben bontakoztatják ki igazán.

- Adventi készülődés, /karácsony előtti négy hét/, Adventi koszorúkészítés, Adventi gyertyagyújtás, Karácsony december 24-25.: betlehemezés, mézeskalács készítés, karácsonyfadíszek készítése, karácsonyfa állítás, karácsonyi ajándékozás, karácsonyi kántálások, jókívánságok
- Január 01. Újév napja: újévi jókívánságok, köszöntők, rigmusok
- Január 06. Vízkereszt napja: karácsonyi ünnepkör zárása, karácsonyfa szétszedése, háromkirályok –járás, időjósok
- Február: farsangi szokások: jelmezes álarcos alakoskodások, állat alakoskodások, táncmulatságok, farsangi köszöntők, viaskodó, versengő, ügyességi játékok, télűző vigasságok
- Március 12. Gergely napja: Gergely-járás, nagycsoportban iskolalátogatás ideje
- Március 18-19-21. Sándor, József, Benedek: tavasz kezdete, tavaszköszöntők, időjósok
- Április 01. bolondságok, tréfák, viccelődések napja
- Húsvéti ünnepkör, április hónap: barkaág gyűjtés, tojásfestés, locsolkodás.
- Pünkösd: Húsvétot követő ötvenedik napon kezdődik, pünkösd dalok, játékok választása.

Összegzés

A gyerek pozitív szocializálódását derűs, vidám felnőttek segítik. A nevelés eszközeit tudatosan gazdagítjuk a hagyományápolás érzelmfokozó eszközeivel. A családok bevonása, a közös készülődések fokozzák a gyerek örömezését. A hagyományápolásból fakadó együttélés egy olyan

biztonságérzetet sugárzó légkört teremt, amely védelmet nyújt, és alapul szolgál a gyerek teljes kibontakoztatásához.

VII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

2023. évi LII. törvény 67. § [A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló kötelezettségei]

„(1) A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

2. a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse.”

1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

a.) különleges bánásmódot igénylő gyermek,

aa) **sajátos nevelési igényű gyermek**, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,

ab) **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek

ac) **kiemelten tehetséges gyermek**: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik,

és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettségemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b.) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint ***hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:***

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az **1997. évi XXXI. törvény 67/A. § (1) bekezdés a)-c)** pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek.
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A pedagógus:

- óvodánkban a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg is foglalkozik, szükség szerint együttműködik a gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más

szakemberekkel, bármilyen oknál fogva a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, felzárkózását elősegíti.

- segíti a tehetségek felismerését, kiteljesedését.

Az értelmi képességek fejlettsége és fejlődése terén is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Azon gyermekek számára, akik e képességterületek valamelyikében vagy mindegyikében lemaradást mutatnak életkorukhoz képest, vagy fejlődésük lelassult, retardált, változatos, egyéni igényeiknek megfelelő módszerekkel, differenciált fejlesztéssel biztosítjuk az egyéni fejlődési ütemüknek megfelelő fejlesztést a csoportban.

Az általános elvárások közül – tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában., s ezek figyelembevételével válassza meg a módszereit.

Alkalmazott munkaformák:

Egyéni, páros, mikro csoportos és csoportos tevékenységek, kooperatív technikák.

Alkalmazott módszerek:

Bemutatás, magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, beszélgetés, elbeszélés, vita, tevékenykedtetés, ellenőrzés: hibajavítás, értékelés: dicséret, buzdítás, bátorítás.

A pedagógus módszerei megválasztásával, alkalmazásával segítse elő a gyerekek önellenőrzését, önértékelését.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében az alapidokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A

sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az óvoda alapító okiratában foglalt, az abban meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk abban az esetben, ha ehhez tudjuk biztosítani a megfelelő személyi és tárgyi feltételeket.

A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelésük. Az ehhez szükséges sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez fejlesztéséhez szükséges feltételek közé tartozik az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatása, a foglalkozásokhoz szükséges speciális nevelési terv, valamint a gyermekek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Óvodai pedagógiai programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat. A gyógypedagógus, a szakemberek iránymutatásait, javaslatait az óvónő beépíti a pedagógiai folyamatokba, figyelemmel kísérik a gyermek haladását. A munkaterv tartalmazza a szakértői véleményt figyelembe véve, hogy ki, mikor és hány órában végez fejlesztést.

Az irányelv célja, hogy a pedagógiai programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés - az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével - minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni fejlesztést igényel.

Célunk:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Alapelvünk:

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- Gyermekközösségünkbe csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.
- A gyermekek mindenekfelett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.
- Az óvónőknek olyan befogadó csoportlétkört kell kialakítaniuk, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást (megfélemlítés, megalázás, az emberi méltóság megsértése).
- A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai – orvosi – pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- A kognitív funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúly érzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Minimális kontaktus, kooperációs készség a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése és a grammatikai rendszer kiépítése.
- Játéktevékenység alakítása, adekvát játék használat elsajátítása.
- Szociális kompetenciák kialakítása fejlesztése.

Az integrált nevelésből adódó feladatok:

Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása - *együttneveléshez szükséges kompetenciákkal*

rendelkező óvodapedagógus. Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél az óvónő vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát.
- Ismerje fel és gondolja kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.
- Törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- Az óvodapedagógus értesse meg és tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, pedagógiai asszisztenssel, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése ugyanolyan modell értékű, mint az övé.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógiai téren.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkel – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus.
- Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálatoktól.
- A megismert sérülés, lemaradás, fogyatékoság függvényében, szakmai kompetenciánk határain belül, speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, értékelése.
- Az óvodáskor végére, a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeket is juttassa el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott minimális szintre: alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés.
- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódást, beszédészlelés és – megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít.
- Együttműködik a különböző szakemberekkel.

Az SNI gyermek fejlődésének nyomon követése és a vele folytatott fejlesztő tevékenységek az alábbiakban kerülnek dokumentálásra:

- Orvosi-szakértői bizottsági-gyógypedagógiai vizsgálatok eredményei, szakvéleményei, javaslatai
- Fejlődési napló egyénre szóló fejlesztési terve

Fejlődés jellemzői az iskola megkezdése előtt

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

ab.) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek óvodai nevelése

A tanulási zavar jellegzetes tünete, a figyelem zavarai, ami lehet nehezen rögzíthető figyelem éppúgy, mint letapadó. Előfordul, hogy a figyelem szelektáló funkciója nem működik megfelelően. Zavar keletkezhet az érzékelésben, ill. a motorikum területén, ami szintén tanulási nehézséghez vezet. A tanulási nehézségekből kialakulhatnak viselkedési rendellenességek, amelyek valójában stratégiák a kudarcok kezelésére (bohóckodó, nyafogó, szélsőséges érzelmi reakciót adó), de a gyermek testi tüneteket is produkálhat másodlagosan. A tanulási nehézséget általában több ok együttes hatása okozza. Hozzájárulhatnak társadalmi okok, káros szokások, (túl sok televízió nézés), de lehet genetikai háttere is. Az okok között szerepelhetnek lelki eredetűek is: traumák, önértékelési zavarok, szülő-gyerek kapcsolatban fennálló, ill. más családi problémák, pedagógussal való konfliktus.

Az óvodapedagógus feladata:

- Egyéni képességfejlesztés, rendszeres, tudatosan szervezett és tervezett kötetlen és kötelező tanulási helyzet létrehozása.
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség terén mutatkozó részképességbeli hiányosságok pótlása.
- Beszéd és gondolkodás összhangjának kiépítése.

A gyógypedagógus feladata:

- Hospitálás alkalmával megfigyeli a gyermeket különböző tevékenységei során.
- Leírja az érintett személy fejlődéstörténetét,
- A vizsgálati anyagokat gyógypedagógiai szempontból elemzi,
- Megállapítja a fejlesztőterápiás feladatokat, kiválasztja a legmegfelelőbb eljárásokat,
- Megtervezi ezek időtartamát, szakaszait,
- Vezeti a fejlesztőterápiás foglalkozásokat, az eredményeket dokumentálja,
- Konzultál más szakemberekkel, tanácsot ad a szülőknek, pedagógusoknak,
- Részt vesz a gyógypedagógiai gyakorlat fejlesztésében,
- A gyógypedagógiai szakszolgáltatás keretében hozzájárul a problémás gyermekek eredményesebb neveléséhez.

ac.) Kiemelten tehetséges gyermek

„Azért vagyok pedagógus, hogy a természetnek nyers, gyémántját szép vigyázattal csiszoljam kristályba.”

(Németh László)

Az óvodáskorban csak tehetségígéretekről beszélünk, azonosítása és fejlesztése, képességeik és személyiségük megismerése által lehetséges.

Minden köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló alapvető feladata, hogy segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, figyelemmel kövesse a tehetséges gyermekeket.

Célunk:

A gyermeki képességek kibontakoztatása és lehetőségeik kibővítése, a tanulás iránti érdeklődés felkeltése, komplex személyiségfejlesztés játékos keretek között.

Feladatunk:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai légkör biztosítása.
- A fejlődés feltételeinek biztosítása
- Támogatás, tevékenységek biztosítása.
- Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése, különbségek elfogadása.
- A tehetség és megjelenési formájának felismerése
- Intellektuális képességekben (szókincs, emlékezet, gondolkodás, kreativitás) • Viselkedés jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)
- A szülő segítése gyermeke nevelésében.

Eredményességi mutatók:

- a közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják,
- a gyerekek jól érzik magukat az óvodában,
- örömmel vesznek részt a foglalkozásokon,
- a bemeneti állapothoz viszonyítva kimutatható a fejlődés.

Óvodapedagógus feladatai:

- Felismerni a gyermekek tehetségében rejlő lehetőségeket
- Megfelelő helyet, időt, eszközt biztosítani a tehetség kibontakoztatására
- Hagyjuk szabadon szárnyalni a gyermekek kreativitását, alkotó fantáziáját
- A produktumokat a megfelelő helyen mutassuk be
- Differenciált feladatadással egyéni, és mikro csoportos foglalkoztatási formában az egyéni képességek fejlesztése.
- Motiváció érdeklődésének megfelelően.
- A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentációban feljegyzések készítése a tehetségigéretnek megnyilvánulásairól, fejlődéséről, sikereiről.
- Pozitív értékeléssel (óvodapedagógus, gyermek, szülő) sikerélmény biztosítása.
- A gyermek igényli képességeinek fejlesztését, azt örömmel éli meg, belső motivációja a fejlődés.

- Képes önálló, kreatív produktumok létrehozására.
- Megfelelő módszerek alkalmazása
- A megszerzett ismeret és tudásanyag gyakorlati munkájába való beépítése.
- Saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítése.
- Lelki egészségének védelme.
- A gyermekekről kapott információk felettese felé való továbbítása.
- Az óvodapedagógus útmutatása alapján alkalmazza az egyéni bánásmód elvét és a differenciált módszereket
- Óvónő dajka kapcsolata a gyermek számára modell értékű.
- A dajkasegítő szerepet tölt be.

Területei:

- Szervezési feladatok
- Nevelőtestület együttműködése
- A pedagógiai munka kiemelt területei
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- Óvoda-iskola átmenet támogatása.

Szervezési feladatok

- Teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében: hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.
- Nevelőtestület együttműködése.
- Rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével.
- Esetmegbeszélések.
- Hospitálások.

A pedagógus feladata:

- egyéni fejlesztési terv készítése és ennek alapján történő képességfejlesztés,
- együttműködést támogató, szociális képességeket fejlesztő módszerek alkalmazása a gyermekek nevelésében,
- a gyermek fejlődését segítő más szakemberekkel történő együttműködés,

- a gyermekek differenciált, fejlesztő értékelése, a családjaikkal történő rendszeres kapcsolattartás.

Pedagógiai munka kiemelt területei

- az óvodába lépéskor komplex állapot felmérés,
- kommunikációs nevelés,
- érzelmi nevelés, szocializáció,
- egészséges életmódra nevelés,
- társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése,
- korszerű óvodai módszerek.

Gyermekvédelem és egészségügyi ellátással, szociális segítséggel kapcsolatos munka

- Védőnői tanácsadás
- Egészségügyi szűrővizsgálatok
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:

- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Védőnői hálózat
- Szakmai szolgáltatóval, szakszolgálattal
- Civilszervezetek

Óvoda – iskola átmenet támogatása

- iskolaválasztás (helyben lévő iskola bemutatása)
- a gyermekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében
- a hátrányos helyzetű gyerekek szüleivel való kapcsolattartás, együttműködés (közös projekt napok alkalmával)
- intézményi önértékelés, eredményesség

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek nevelése

A cukorbetegség, vagy más néven diabétesz egy anyagcserezavar, amelyben a szénhidrátok hasznosítása szenved zavart.

1-es típusú diabétesz: ebben az esetben a hasnyálmirigy nem termel inzulint, így külsőleg kell bevinni a szervezetbe. Az 1-es típusú diabétesz általában genetikai okokra vezethető vissza.

A napi többszöri vércukormérés, inzulin beadás, szénhidrátszegény diéta betartása nehézséget okoz a gyermekek számára. Ezért a környezetet az óvodát is szükséges felkészíteni ennek elfogadására, és a betegséghez kapcsolódó teendőkre.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. §-a szerinti általános járóbetegszakellátásban vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben a 8. § (2) bekezdése szerinti formában nem tud részt venni, illetve tankötelezettségét iskolába járással nem tudja teljesíteni, tehát, a szakorvos véleménye alapján várhatóan 36 nevelési napot, 36 tanítási napot egészségügyi (járó -vagy fekvőbetegellátás) ellátásban részesülő tanuló, aki emiatt nem tud óvodába vagy iskolába járni.

Az igazgató feladatai:

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

25. § (5a)* A köznevelési intézménynek biztosítania kell

a) a 62. § (1a)–(1e) bekezdése szerint a diabétesszel élő, valamint

b) a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált

gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet.

62. § (1a) A nevelési-oktatási intézmény, vezetője a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabétesszel élő gyermek, részére abban az időtartamban, amikor az óvoda, felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)–(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja

(1b) Az intézmény vezetője a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja számára az (1a) bekezdés szerinti esetben és módon előírhatja

- a vércukorszint szükség szerinti mérését,
- szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.

(1c) A nevelési-oktatási intézmény vezetője az (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását

- olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy
- iskolaorvos vagy iskolavédőnő útján biztosítja.

(1d) A szülő, más törvényes képviselő az (1a) bekezdés szerinti kérelmét az Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be.

(1e) Az intézmény vezetője az e § szerinti esetkörben egy esetleges rosszullét esetén az Eütv.-vel összhangban álló speciális ellátási eljárásrendet alakít ki.

A feladatot ellátó pedagógus feladata:

Az ellátás formája vércukormérés az orvosi előírás alapján az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadása.

VIII. A SZOCIÁLIS HÁRTÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Általános feladataink

Természetesnek tartjuk a problémákkal, különböző hátrányokkal küzdő családokkal, gyermekekkel való egyéni törődést, a segítségnyújtást.

Alapelvünk, hogy mindenkire szeretettel, odafigyeléssel, bizalommal közelítünk. Fontosnak tartjuk a kölcsönös megbecsülést.

Egészséges életmód alakítása

A gyermekek helyes gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, az eltérő egyéni igények kielégítése, az éhesen érkező gyermekek étkeztetése, a mosdó használat kialakítása, a személyes intimitás védelme a mosdó használatakor, és más esetekben, ha a gyermek igényli.

A különböző családi háttérből érkező gyermekek helyes higiénés és étkezési szokásainak kialakítása, személyes gondozottság kialakítása, rendezett ruházat, hajviselet.

Fontos a mélyszegénységből, hátrányos környezetből érkező gyermekek számára ezeken felül a mozgás és pihenés összhangjának megteremtése, és egy helyes élet és biológiai ritmus kialakítása.

Mentálhigiéné

Feladatunk az intézmény munkatársain át az óvoda pszichés klímájának folyamatos szinten tartása, a gyermek szociális biztonságérzetének megteremtése, a gyermeki viselkedésben jelentkező zavarok kiszűrése, az okok feltárása, és a segítségadás módjának meghatározása.

Az óvodai alkalmazottak empátiás készségének fejlesztése, a személyes autonómia védelme.

Folyamatos preventív feladat: a személyes stressz tényezők csökkentése.

Továbbá:

- Olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol a befogadó nevelés megvalósul az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Megvalósul a multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció.
- Hozzájárulunk a kialakult előítéletek lebontásához, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzéséhez.

- Figyelünk a csak tünetekkel jelzett, ki nem mondott gyermeki segélykérésre.
- A pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk.
- A gyermeki szükségletek kielégítését megvalósítjuk.
Az egyéni bánásmód és differenciált fejlesztés alkalmazásával a gyermeki fejlődést nyomon követjük.
- A prevenciós, korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat ellátjuk a megfelelő szakember bevonásával és a szülőkkel együttműködve.
- A halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű gyermekek szocializációját speciálisan fejlesztjük.
- A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre fordított kiemelt odafigyelést megvalósítjuk. A játékba való beilleszkedésüket támogatjuk.
- Az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítését és a szemléletformálást megvalósítjuk.

Az óvoda igazgatója köteles:

Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál.

Hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A gyermek veszélyeztetettségére utaló jelek

- Fizikai bántalmazása
- A gyermek szexuális zaklatása
- Szülői felügyelet hiánya
- Elhanyagoló szülői magatartás
- Hajléktalanság, rendkívül rossz lakáskörülmények
- Pszichés bántalmazás
- Éhezés, nem megfelelő táplálkozás
- Indokolatlan hiányzás az óvodából
- Minimális jövedelmi viszonyok

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

Az óvodapedagógus:

- tájékoztatja a szülőt az anyagi körülmények javításának lehetőségeiről
- segítőkészség, a tolerancia kialakítása a gyerekekben, a másság elfogadása, elfogadtatása
- segíti a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítását
együttműködik azokkal a szolgálatokkal, melyek a családokat támogatják, illetve a
gyermeknek szolgáltatásokat biztosítanak
- a szülővel együttműködve a tehetséges gyerekek fejlődését elősegíti, tanácsot ad, külső segítséget ajánl
- a családok körében is szorgalmazza az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel szokásainak fontosságát hangsúlyozza az egészségfejlesztő mozgás és sport jelentőségét, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét
- az eltérő egyéni igények kielégítése
- az egyéni eltérésekre épülő, de életkoruknak megfelelő terhelést biztosítása
- kis lépések megbecsülése, dicsérettel jelezvén a gyermeknek, hogy sikerélményhez juttassuk.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- egészséges életmód alakítása
- a sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése, felajánlása, interkulturális ismeretnyújtás, életvezetés, más nemzetiség kultúrája, tehetségígéretes gyermekek felfedezése
- fejlesztő tevékenységek a lemaradó gyermekeknek
- a családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- kulturális rendezvények csoportos látogatása.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása **nevelési alapelveinkben és értékeinkben** rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek

hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét intézményünk minden tevékenysége során figyelembe veszi és alkalmazza:

- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során gyermeki jogok gyakorlása során,
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások).

az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és a gyengébb képességű gyermek részére segítséget nyújtson a beiratkozásnál, csoportba sorolásnál, a nevelés és az ismeretközvetítés gyakorlatában

- a gyermekek megfigyelésében, értékelésében, egyéni fejlesztésében
- az óvodai programok kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében
- a humán erőforrás-fejlesztésben
- az óvodapedagógusok szakmai továbbképzésében (esélyegyenlőség témában)
- a kapcsolattartásban (partnerekkel-szülőkkel, segítőkkel, szakmai és társadalmi környezettel).

Az óvónők feladatai

- Az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése.
- Szükség szerint környezettanulmány végzése.
- Szükség szerint védőnő segítségnek igénybevétele.
- Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése az igazgatónak. • A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése.
 - A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az igazgatónak.

Az igazgató feladatai

- Bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal.
- A törvények és rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása.

- Veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása.
- Étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeletnek megfelelően. Ezek dokumentálása.
- Beszámoló készítése.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok segítésének lehetőségei

- Tájékoztatás az igénybe vehető segélyekről, támogatási lehetőségekről.
- Kedvezményes étkezési térítési díj biztosítása.
- A szülők által ajándékozásra behozott gyermekruhák, játékok elajándékozása a rászoruló családoknak.

A gyermek családban történő nevelésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében az óvoda köteles együttműködni

- az óvoda orvosával, védőnőjével
- a térség gyámügyi hivatalával
- a Gyermekjóléti Szolgálattal

A faliújságon megtalálhatók az érintettek elérhetőségei.

Sikerkritériumok

- Csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma.
- Minden rászoruló időben megkapja a segítséget.
- A szülők bátran fordulnak az óvónőkhöz és a vezetéshez gondjaikkal.
- Anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából.
- A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

A szociális hátrányok érdekében tett intézkedéseink:

A nevelőtestület kiemelt feladatai közé tartozik, hogy biztosítsuk a gyermekek fejlődéséhez szükséges feltételek biztosítását, segítsünk csökkenteni a szociális hátrányokat, ennek érdekében kérjük a fenntartó, valamint a partnerek támogatását. Keressük a pályázati lehetőségeket.

IX. AZ ÓVODAI/ISKOLAI SZOCIÁLIS SEGÍTŐ FELADATAI

Az óvodai iskolai szociális segítő tevékenység feladatellátásának jogszabályi háttere

- **A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény (Gyvt. 40/A. §(2) a-g) pontja)**
- **A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet**

A szociális segítői tevékenység célja

A gyermekek, tanulók, szülők, óvodapedagógusok, pedagógusok részére adekvát szakmai segítség nyújtása.

- Az elsődleges prevenció.
- Az észlelő-és jelzőrendszer működésének segítése.
- A veszélyeztetettség megelőzésében és megszüntetésében való segítségnyújtás.
- Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása, lehetőségeik kihasználása érdekében.

Célcsoport

- Gyermekek
- Szülők
- Pedagógusok
- Szülői Közösség

Feladata

Az óvodai iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi munkát végez, valamint gyermek és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Az óvodai iskolai szociális segítő ezeket a tevékenységeket saját kompetenciájának - végzettség, szakképesítés - mértékében a köznevelési intézményekben megjelenő szükségletek alapján nyújtja, illetve szakemberek bevonásával biztosítja.

A szociális segítő kapcsolatot tart A

szülőkkel:

- szülői értekezleten,
- fogadóórán,

Nevelőtestülettel

- értekezleten.

A szociális segítség eszköztárának formái:

- csoportban végzett tevékenység
- közösségi tevékenység
- gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában segítségnyújtás
- egyéni tevékenységek

Együttműködés feltételei

Alapja az Együttműködési megállapodás melynek tartalmát a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 8. §(2) bekezdés szabályozza.

Aláírásra jogosultak:

- óvodák esetében a köznevelési intézmény fenntartója, valamint igazgatója,
- továbbá a Család -és gyermekjóléti Központ vezetője írja alá.

A szociális segítő a járásszékhelyen működő család és - gyermekjóléti központjának alkalmazásában áll, így amelyik járásban van a köznevelési intézmény, azon család és gyermekjóléti központ vezetője a munkáltatója.

X. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEINK

A gyermek védelme a gyermek családban történő nevelésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői, vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodánkba. Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés, a segítségnyújtás.

Gyermekvédelmi feladatainknál a prevenció a kiindulópont. Ehhez szükséges a kiegyensúlyozott, együttműködő nevelőtársi kapcsolat a szülőkkel. Szükséges esetben a gyermek érdekeit szem előtt tartva, a személyiségi jogok tiszteletben tartása mellett megkeressük a korrekció lehetőségeit a szülők és segítő szakemberek bevonásával.

Az intézményünkbe járó óvodások érdekeinek védelme és képviselése óvodai életünk meghatározó elve. Az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség biztosítása, a differenciált, egyénre szabott bánásmód – szükség szerinti fejlesztés – nyújtanak garanciát gyermekeink védelméhez. Ennek megvalósítása minden óvodánkban dolgozó felnőtt feladata, kinek-kinek a saját munkaköréhez kapcsolható módon. Az ehhez szükséges minden dolgozóra vonatkozó egységes értékrend és szemlélet kialakítására, illetve folyamatos érvényesítésére sokféle lehetőséget keresünk és veszünk igénybe (tájékoztatás, beszélgetés, értekezletek stb.).

Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés, a segítségnyújtás. Minden óvodapedagógus kiemelt feladatai, közé tartozik a gyermekvédelmi munka. Gyakorlatunkban a gyermek családi körülményeinek figyelemmel kísérése, fejlődésének követésével együttesen történik. a prevenció mellett fontos feladatnak tartjuk, hogy a hozzánk járógyermek problémáit felismerjük, kezeljük, az érintett gyermekek eseteit feldolgozzuk, a gondokat orvosoljuk, a helyi gyermekvédelemben érintett szervekkel, szakemberekkel. Különös figyelmet és gondot fordítunk a kedvezőtlen szociális és kulturális környezetből érkező gyermekekre. Fontos feladatunk a közösségbe való beilleszkedésük segítése, az egészséges életmód szokásainak (étkezés, tisztálkodás, mosdóhasználat.) és viselkedéskultúrájuk alakítása.

Feladatunk és kötelességünk, hogy közreműködjünk:

- A gyermekvédelmi feladatok ellátásában.

- A veszélyeztető körülmények megelőzésében.
- A veszélyeztető körülmények feltárásában, amelyeket a jogszabályok szerint dokumentálunk, illetve informáljuk a megfelelő szakembereket.
- A gyermekvédelmi törvényt segítő mechanizmusai szerint járunk el.
- A veszélyeztető körülmények megszüntetésében.

Probléma esetén a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai segítségét is kérjük.

Az igazgató egyszemélyi felelőse az óvodában folyó gyermekvédelmi munka koordinálásának. A családokat tájékoztatjuk a gyermekvédelmi felelős személyéről és a vele való kapcsolattartási lehetőségekről. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel, a faliújságon kifüggesztve tájékoztatjuk a szülőket.

Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekvédelmi munka belső szabályozottságára, az óvodánk és a gyermekvédelmi szervezetek közötti együttműködésre, a kommunikáció és az információáramlás javítására.

Az óvodapedagógus alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsa a gyermek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot. Úgy szervezi az óvodai környezetet- személyi és tárgyi feltételrendszert-, hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.

Célunk:

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése. • Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladatunk:

- Minden olyan törvényi rendelkezést figyelembe veszünk, amelyek a gyermeki jogok szempontjából meghatározóak.
- A pedagógusok óvodai munkájának kapcsolódnia kell az óvodai élet egészének feladataihoz, célkitűzéseire, a nevelési programban megfogalmazottak megvalósításához.
- A megvalósítás során joga van saját módszereit alkalmazni, köteles azonban tiszteletben tartani a gyermek személyiségét.
- A folyamatos információáramlás érdekében rendszeres kapcsolatot tartanak.

- Családlátogatások megszervezése, visszatérő látogatás a problémás esetekben, hosszabb idejű hiányzás esetén.
- Biztosítjuk a gyermekek számára az óvodai nevelést, a teljes óvodai életet, a foglalkozáson való részvételt, melyek által a gyermekek érzelmileg, értelmileg, mentálisan elérik az iskolába lépés feltételeit.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

Az igazgató feladatai:

- A gyermek mindennekfelett álló érdekeinek érvényesítéseit és az érvényesülés ellenőrzését.
- Az **igazgatói** felelősség kiterjed az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl a gyermekbalesetek megelőzésére is.
- A rendszeres egészségügyi vizsgálatok biztosítása.
- Az egészséges életmód biztosítása.
- Fontos feladat, hogy 3. életévét betöltött gyermek, óvodába járása biztosított legyen.
- Az **igazgató** felelőssége, hogy az esélyegyenlőség érdekében a gyermekek ne maradjanak ki az óvodai felvételtől, különös tekintettel a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.
- Szükség esetén, a családon belüli körülmények figyelembevételével, javaslattevő a család bevonása a szociális segítők körébe.
- A gyermekkel kapcsolatos adatok védelme, az óvoda SZMSZ-ének adatvédelmi szabályzatában foglaltak szerint. Hivatali titoktartási kötelezettség betartása.
- Az **igazgató** kapcsolatot tart minden olyan intézménnyel, ahol a gyermekek képviselőjében szükséges.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Szakértelmükkel, tapasztalataikkal segítsék a gyermeket abban, hogy sikeresen illeszkedjenek be az óvodai közösségbe, meglévő képességek kibontakozhassanak, hiányzó képességek fejlesztése folyamatos legyen, hogy a gyermek szocializációja során elszenvedett hiányosságait a család segítése mellett pótolják, javítsák.
- Ha a gyermek veszélyeztetettségét észlelik, kötelességük a maguk eszközeivel – gondozási tanácsokkal, pedagógiai eszközökkel – ezt elhárítani, illetve amennyiben ez sikertelen marad, jelezni az óvodai gyermekvédelmi felelősnek.

- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, feltárása, megszüntetésében való részvétel. A pedagógusnak észlelnie kell a gyermekek viselkedésében, rendezettségében adódó változásokat.

További feladatok:

- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodában, szükség esetén védő, óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni.
- Az egyéni lemaradásokat csökkenteni, a tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni.
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén, soron kívül javasolni.
- Az elősegíteni a Sajátos Nevelési Igényű gyermek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában.
- A rendszeres óvodai látogatást figyelemmel kísérni, adminisztrálni és szükség esetén jelezni a hiányzást.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájárulást javaslatával elősegíteni.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- A szülőkkel való együttműködő kapcsolatot kialakítani, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése érdekében.
- Ismerni a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szerveket, szükség esetén vegye kapcsolatfelvételt kezdeményezni.
- A prevenció minden gyermekre való kiterjesztése.
- Folyamatos kapcsolattartás az óvodai gyermekvédelmi felelőssel.
- A titoktartási kötelezettség minden családot érintő kérdésben érvényesüljön.
- A gyermekvédelem azt is igényli a pedagógusoktól, hogy ismerjék a velük kapcsolatban álló gyermekeket, a rájuk ható tényezőket, és segítsék elő a lelki traumák feldolgozását.

A gyermekvédelmi munka koordinálását az igazgató és az óvodapedagógus látja el.

Képviselik a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat. Az igazgató szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti ezen szempontok érvényesülését.

Gyermekvédelmi felelős feladata:

- Összehangolni a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felmérése az óvodapedagógusok közreműködésével: nyilvántartásba vétel, a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség súlyosságának mérlegelése. Szükség esetén javaslattevés a további teendőkhöz.
- Feljegyezni a nyilvántartásba, a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményeit.
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait.
- Nevelési év elején megtervezni a gyermekvédelmi munkatervet az adott évre, tanév végén éves értékelés készítése.
- Kapcsolattartás a Kalocsai Család- és Gyermejjóléti Szolgálatával.
- Rendszeres részvétel a Kalocsai Család- és Gyermejjóléti Szolgálat kihelyezett munkatársával esetmegbeszéléseken.
- Fontos feladata, hogy segítse a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézmény szintű megállapítását.
- Munkájáról, az ügyek intézéséről az intézmény igazgatóját, és az adott gyermekekre vonatkozó óvodapedagógusokat folyamatosan tájékoztatni.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- Szülői értekezletek, nyílt napok, nyitott óvoda, óvodai rendezvények.
- Alkalmanként szülők klubja szervezése, mentálhigiénés foglalkozások tartása.
- Közös kirándulások évente 1-2 alkalommal, munkadélutánok szervezése.
- Gyermeki és szülői jogok ismertetése a szülők részére a 0. szülői értekezleten, év elején minden csoportban a szülői értekezleten.
- Adományok gyűjtése, kiosztása a hátrányos helyzetű gyermekek, családok részére.

A gyermeknek joga van:

- A nevelési intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék, oktassák.
- Óvodai napirendjét életkorának megfelelően alakítsák ki (játékidő, levegőztetés, pihenőidő, étkezés, testmozgás).
- A gyermek emberi méltóságának és személyiségének tiszteletben tartása érdekében nem vethető alá embertelen, megalázó büntetésnek, testi fenyegetésnek, zaklatásnak, idetartozik az étel erőltetése, a levegőztetés megvonása is.

- A gyereket közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés nem érheti.
- A gyerek joga, hogy képességének, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön.
- Vallási vagy világnézeti, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, fogyatékosága, egészségi állapota nem sérthető.
- A gyerek nevelése és oktatása az intézmény pedagógiai programja alapján történik, mely szerint az ismeretek közlését, átadását tárgyilagosan és többoldalúan kell megvalósítani.
- Biztosítani kell a foglalkozásokon való részvételét.
- A gyerek cselekvési szabadságát, családi életéhez, magánéletéhez való jogát az óvoda nem korlátozhatja, de a gyerek e jogának gyakorlása közben nem veszélyeztetheti saját, illetve társai, az óvoda alkalmazottainak egészségét, testi épségét.
- Nem akadályozhatja viselkedésével a többiek művelődéshez, fejlődéséhez való jogát.
- A gyermek szüleitől vagy más hozzátartozójától csak a saját érdekében, törvényes, meghatározott esetekben és módon választható el.
- A gyermeket kizárólag anyagi okokból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.

A gyermeki jogok védelme: a gyermeki jogok védelmére, adatainak kezelésére köteles minden olyan természetes és jogi személy, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, a gyermek ügyeinek intézésével foglalkozik.

Szülői jogok és kötelességek

- A szülő joga, hogy megismerje a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, szervezeti és működési szabályzatát, házirendjét, az önértékelési programot és tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról. A házirend egy példányát a beiratkozáskor a szülőnek betekintés céljából át kell adni.
- Joga, hogy saját gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, a gyerek neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon.
- Az intézmény igazgatója és a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon.

- Kezdeményezheti szülői szervezet, óvodaszék létrehozását, s abban tevékenyen közreműködhet.
- A szülő kötelessége, hogy gondoskodjon a gyermeke testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről.
- Biztosítsa gyermeke zavartalan és rendszeres óvodába járását hátrányos helyzetű gyermek esetén hároméves kortól, rendezett körülmények között élő gyerek esetén ötéves kortól.
- Amennyiben a szülő a gyermeket másik óvodába kívánja elvinni, akkor az új óvoda igazolását meg kell kérni. Visszajelzés hiányában értesíteni kell az illetékes jegyzőt.
- Kísérje figyelemmel gyermeke fejlődését, és a tőle elvárható módon segítse a fejlődés folyamatát, valamint a gyerek közösségbe való beilleszkedését, a közösségi élet szabályainak elsajátítását.
- Rendszeresen tartson kapcsolatot a gyermekével, foglalkozó pedagógusokkal, és részükre az együttnevelés érdekében a szükséges tájékoztatást adja meg.
- Tartsa tiszteletben az óvoda dolgozóinak emberi méltóságát és jogait.

XI. PEDAGÓGIAI SZAKMAI MUNKA EREDMÉNYESSÉGE

A munkaterv mindig az előző nevelési év éves beszámolójára, tartalmi elvárásaira fókuszál. Ez lehetőséget ad arra, hogy segítse a rendszerlátást, ennek megfelelően a megvalósítási területek megegyeznek az intézmény értékelés területeivel a munkaterv tartalmi struktúrájával:

1. Pedagógiai folyamatok (tervezés, megvalósítás, ellenőrzés, értékelés, korrekció)
2. Személyiség- és közösségfejlesztés
3. Eredmények
4. Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció
5. Az intézmény külső kapcsolatai

6. A pedagógiai munka feltételei

7. A Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott az Óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott céloknak való megfelelés.

Célunk, hogy az óvodánkból kikerülő gyermekeket a következők jellemezzék:

- jó egészségügyi szokásokkal rendelkezzenek;
- mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan tudják irányítani;
- bátran, biztonsággal, nyitott érdeklődéssel mozogjanak környezetükben;
- a megtapasztalt együttélési szokásoknak, szabályoknak megfelelően tudjanak viselkedni, együtt érezni, konfliktusokat megoldani, tudják érzelmeiket kulturált módon kifejezni;
- véleményüket, ítéleteiket, elképzeléseiket többféle módon tudják mások felé közölni;
- képesek legyenek mások véleményét, másságát elfogadni, tolerálni;
- legyenek kreatív elképzeléseik, és érvényesítsék is azokat;
- ismerjék értékeiket, bízzanak magukban és a felnőttekben;
- pozitívan viszonyuljanak a természeti, társadalmi és emberi környezetükhöz;
- belsőleg motiváltak, esztétikailag fogékonyak legyenek;
- jellemezze őket a felfedezés és gondolkodás öröme;
- kommunikáljanak érthetően, folyamatosan,
- cselekvően vegyenek részt a különféle tevékenységekben;
- képesek legyenek esztétikai értékeket befogadni és létrehozni.

Fő célunk: hogy a gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

XII. SZÜLŐK ÁLTAL IGÉNYELT EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK

Ingyenes szolgáltatásaink:

- Foci- Bozsik program

Szülői igény alapján ingyenes szolgáltatás:

Hitoktatás

Szülők által igényelt, nem kötelező szolgáltatások:

- Kirándulások
- Múzeum pedagógiai foglalkozás
- Évszaknyitogató
- Bábszínház

XIII. NEVELŐTESTÜLET TOVÁBI ELVEI, FELADATAI

Mi azért vagyunk, hogy a gyermekek az óvodában megelégedett, boldog gyermekkorukat tudják eltölteni. Mindehhez olyan óvodai légkört igyekszünk kialakítani, amelyben gyermek és felnőtt egyaránt jól érzi magát. Óvodai nevelésünket még eredményesebben végezhetjük, ha továbbra is kíváncsiak vagyunk a gyerekek, szülők, partnerek véleményeire. Az elégedettségük megerősít bennünket abban, hogy jól végezzük munkánkat, de figyelmeztet bennünket a hiányosságainkra, így lehetőségünk van arra, hogy javítani tudjuk azokat.

Mindent megteszünk azért, hogy a gyermekek jogai ne sérüljenek. Bízunk abban, és hisszük, hogy programunk megfelel a köznevelés által elvárt követelményeknek, a gyermekek érdekeinek és a gyakorlatban is megvalósítható lesz.

XIV. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

Cél: Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés. A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét. Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása következik be.

Az óvodapedagógus feladatai: Az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása. Mozgásigény kielégítése, és a testi képességek fejlesztése. A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése. A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJA

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint:

- (1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
- (2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

EGÉSZSÉG MEGHATÁROZÁSA

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így határozta meg:

"Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és nyomorékság hiánya."

Az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése az egyed, illetve a közösség egész életén át tartó, az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társkapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik, ha kell, korrigálják.

Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarati és társkapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki

edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS KISGYERMEKKORBAN

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését. Lehetőséget ad arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza. Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre. Az egészségnek a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van.

A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét. Az egészség hármass (testi, lelki, társ kapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi higiéné területére terjednek ki.

AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

A helyes étkezési szokásokat kisgyermekkorban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit /pl. a mozgásigény kifejlődését, az alapvető személyi

higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását./ A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén is múlik.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az intézményeinkben különösen odafigyelünk a gyermekek egészséges étkeztetésére. A gyermekek gyakran fogyasztanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöt és zöldségeket.

Az intézményeinkben tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólafélét, a chipset, édességet. Az intézményeinkben tálaló-melegítő konyha működik. A főzőkonyhával a változatos étrend érdekében az igazgató folyamatosan konzultál. A konyhák, kérésre, orvosi igazolás alapján főznek a táplálékallergiás gyermekeknek is. A táplálékallergiás gyermek étele külön edényben érkezik. A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot folyamatosan biztosítjuk a mosdóban, gyermeköltözőben és az udvaron egyaránt, igény szerinti folyadékpótlás van.

Az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát az étkezések lebonyolítása alkotja. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is vegyenek részt - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten -, és legyenek részesei étkezésük az önkiszolgálásnak.

Feladataink:

- Kulturált étkezési körülmények biztosítása.
- Óvodai napirend keretében az óvodapedagógusok, a dajkákkal együttműködve ismertetik meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel.
- Az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához.
- Intenzív rágasra ösztönözni.
- Folyadék folyamatos biztosítása.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával ismertetjük meg a gyermekeket.
- Fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.
- A szülőkkel, támogatókkal közösen gyümölcs- és zöldség-napok szervezése.
- Tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).

- Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: zöldséget vásárolunk, kerteket látogatnak, kóstolók és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- Önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek.
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket.
- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.
- Az óvodába nem hoznak szénsavas üdítőt, chips-et a gyermekeknek.

EGÉSZSÉGFEJLESZTŐ MOZGÁS, MINDENNAPOS IRÁNYÍTOTT MOZGÁS

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készítésben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár.

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A felfrissítő, edző mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Emellett korcsoportra szabott, testnevelési csoportos foglalkozást is tartunk hetente, amelyen olyan elemi mozgásokat tanulnak és gyakorolnak a gyermekek, amelyek sportági mozgásokból levezethetők, de elemi jellegüknel fogva már elveszítették sportági jellegüket (mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás).

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és eszközökkel való munkálkodások. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére. Az egyensúlyérzék kialakítására speciális eszközöket is használunk. A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartás, ezért a szervezett tornafoglalkozások keretében prevenció, fejlesztő tornagyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások megelőzését. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk.

Feladataink:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-, ellenálló- és

alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.

- Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).
- Minél több alkalom biztosítása a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.
- A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.
- Irányított mozgásos játékokat szervezése korosztálynak megfelelően heti rendszerességgel, különböző időkerettel.
- Edzési lehetőség biztosítása a környezet, levegő, nap kihasználásával. Időjárástól függően napi 1-3 órát. A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak).
- Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
- A mozgás utáni regenerálódás biztosítása.
- Szülők bevonása a programba.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- Képesek legyenek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.
- Örömként éljék meg a közös (játékos, sportos) mozgást.
- Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyésztelésük legyen összerendezett.
- Ismerjék és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.

A TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉG FEJLESZTÉSE, A VISELKEDÉSI FÜGGŐSÉGEK, A SZENVEDÉLYBETEGSÉGEKHEZ VEZETŐ SZEREK FOGYASZTÁSÁNAK MEGELŐZÉSE

A dohányzás megelőzésének feladata

Felmérések igazolják, hogy az óvoda gyermekek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek. és induljon mozgalom a kisgyermekek otthoni dohányzásmentes környezete érdekében.

Ajánlott tevékenységek:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan.

Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, gyárkémények füstje, füstmérgező balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

A BÁNTALMAZÁS ÉS ERŐSZAK MEGELŐZÉSE

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja - nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem-, és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhethet.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Feladataink:

- Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a Gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a Gyermekjóléti szolgálattól.
- A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

BALESET-MEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Elsősegély doboz kötelező minden óvodában.

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások:

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő-óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

SZEMÉLYI HIGIÉNÉ

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja.

A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus, a dajka részéről bensőséges ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszegyenítést.

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására.

Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Feladataink:

- A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.

- A legfőbb személyi higiéniai nevelési feladatunk: a kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WCpapír használatának megtanítása. Az óvodapedagógus és a dajka részt vállal ennek begyakoroltatásában.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket.
- A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t.
- Vegyék észre bepiszkított kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érezzék.
- Csak a saját felszerelésüket használják.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, azokat a helyére teszik.
- Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt. Megtanulják a helyes orrfújás technikáját alkalmazni.
- Segítsenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályoztatva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghatnak, jól érzik magukat. A gyermekeknek saját öltözőszekrényük, ovis zsákjuk, tornazsákjuk van. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő. Az legyen hajlékony a talpú, széles az orrú, és megfelelő a méretű. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része.

Feladataink:

- Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.
- Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzárazás, kifordítás, eleje-háta, bal, jobb megkülönböztetése.

- Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítása a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban az egyéni fejlettségnek megfelelően segítségnyújtás.
- Az önállóság fokozatos kialakítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Teljesen önállóan öltöznak.
- Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.
- Önállóak, az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.
- Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.
- Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.
- Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.
- Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat. Az óvodában kényelmes „alvós” ruhában alszanak a gyermekek, melyet a szülők hoznak. A dajkák gondoskodnak az ágynemű mosásáról. Feladataink:

- Fontos feladatunknak tartjuk az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).
- A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.
- A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés.
- Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek” -kel való alvást.
- A kényelmes pihenés érdekében rászoktatjuk őket a kényelmes „alvós” ruha használatára.
- Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Tevékenységüket önállóan is képesek az óvodai napirend szerint végezni.
- Ismerik és betartják a szabályokat.
- Nyugodtan, csendben pihennek minimum 1 órát.

KÖRNYEZETI HIGIÉNÉ

A világszinten egységesülő, globalizált világ a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékoskosságot is beemeli az óvodai nevelés kompetenciájába. Feladataink:

Óvodapedagógusok és dajkák közösen:

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

- A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni.
- Az óvoda és az óvoda udvar tisztaságának megóvása, gondozása.
- Az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása.
- A foglalkoztató termek szellőztetése.
- A helyes fűtés és világítás biztosítása.
- Takarékoskodás az energiákkal: víz, gáz, áram, papír.

Dajkák:

- A helyiségek, mellékhelyiségek takarítása.
- A foglalkozási eszközök higiénája, rendben tartása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját.
- Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörölő, takarító eszközök).
- Takarékoskodnak a vízzel.

A gyermekek részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények gondozás, óvása).

XV. Az óvoda kapcsolatai

A néphagyományörző program lényegi sajátja, hogy újszerű kapcsolatrendszer alakul ki az óvodán belül, és az óvoda és a családok között. Ez a belső és külső kapcsolatrendszer a program egyik éltetője. Az óvodapedagógus együttműködést kezdeményez, folytat kollégáival, szülőkkel, segítő szakemberekkel a gyerek fejlődése érdekében.

Nevelőtestület és a többi munkatárs

A program többször hangsúlyosan érinti az óvónői minta szerepét és utal a többi óvodai dolgozó hozzáállására is. A szemléletmód váltás hatására, a hagyományörzés létrehozza az óvodai

testület sajátos arculatát. Az igazgató irányítása olyan testületi légkört teremt, amely a szereteten és az elfogadáson alapul. A hagyományápoló tevékenység összekovácsolja a közösséget és igényes munkavégzésre készíteti. Az együttműködés folyamatában, az egymásra figyelés és a nevelőmunkához való viszonyulás minőségi változáson megy át. Az óvodai dolgozók egy folyamat részeivé váltak, ahol mindenkinek megvan a saját szerepe. Óvodai feladataikat önállóan, az óvoda működési rendszerének megfelelően kezelik, intézik. Az óvodapedagógus nyitott a szülők, az igazgató, a kollégák visszajelzéseire, ezeket elemzi, majd felhasználja őket további szakmai fejlődése érdekében.

Család - Óvoda

A családban végbemenő funkcionális változások miatt az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások és családi nevelésben felmerülő hiányok kompenzálása.

Befogadás: A befogadás célja a gyermekek beilleszkedésének segítése. A későbbi közösségi életet is meghatározhatja a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes légkör.

Befogadás formái nevelési év megkezdése előtti ismerkedő szülői értekezlet és családlátogatás szülő igényeihez igazított (lehetőleg anyás) fokozatos és folyamatos beszoktatás.

A beiratkozáskor tájékoztatjuk a szülőket a befogadás folyamatáról és kérjük őket, hogy éljenek a lehetőséggel. *Családlátogatás*

Az óvodapedagógus tájékozódik a család nevelési elveiről, szokásairól, megismeri a gyermeket közvetlen környezetében, ismerkedik a gyermekkel. Szükség szerint bevonja a gyermekvédelmi felelőst is.

Szülői értekezlet

Óvodai és csoportszintű szülői értekezletet szervezünk évente 3 alkalommal, melyről jelenléti ívet és jegyzőkönyvet készítünk. Az óvodát érintő fontosabb témákról feladatokról, programokról az óvoda tart tájékoztatást. A csoportot érintő kérdéseket, nevelési elveket az óvodapedagógusok ismertetik a szülőkkel, akiknek a véleményét és javaslatát figyelembe veszik.

A szülők érdekvédelmi képviselőt a nevelési év első szülői értekezletén választják meg, akik ellátják a koordinációt a szülők és a nevelőtestület között. Élhetnek egyetértési és véleményezési jogukkal, illetve a szülők részéről adódó kezdeményezéseket továbbítják.

Szülők Klubja, Fóruma

A szülők többségét érintő témák kötetlen jellegű megvitatása, esetmegbeszélések igény szerint szakemberek bevonásával.

Fogadóóra

Egyeztetett időpontban a család igénye szerint információk cseréje, a gyermek egyéni fejlődéséről a dokumentációk alapján. *Eseti megbeszélések:*

A felmerülő problémák kezelésére.

Betekintést biztosítunk az óvoda mindennapjaiba.

Megfigyelhetik nevelési programunk megvalósításának folyamatát és tájékozódhatnak gyermekük csoportban elfoglalt helyéről.

Fenntartó – Óvoda

Cél: az óvoda szakszerű, jogszerű, a lehetőségeknek és realitásoknak megfelelő gazdaságos működtetése, amely csak a fenntartóval való folyamatos együttműködéssel valósulhat meg. A jelenlegi nehéz pénzügyi helyzet ellenére a Képviselő Testülettel együtt felvállalják intézményünk hatékony és eredményes működtetését, melynek formái kölcsönös tájékoztatás igazgató beszámolója ünnepek, rendezvények szükség szerinti részvétel a képviselő-testületi, illetve Pénzügyi-oktatási bizottsági üléseken

Iskola - Óvoda

Az eddigi együttműködés is arra irányul, hogy az óvoda-iskola átmenetet megkönnyítse.

Közös programok:

- kölcsönös látogatások,
- bemutatók
- ünnepek,
- rendezvények
- a szülők, a gyerekek, az óvónők és a tanítók közötti jó kapcsolat kialakítása
- könyvtárlátogatás
- sportrendezvények
- családi napok

Pedagógiai Szakszolgálat - Óvoda

A gyermekek fejlesztésében, iskolai alkalmasságának elbírálásában az együttműködés a már kialakult formában folytatódik.

Gyermekvédelem – GYÁM- hatóság – Óvoda

Minden pedagógus kötelessége a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. (KT. 19 § (7) d) a Gyermekjóléti Szolgálattal a gyermekvédelmi felelős tart kapcsolatot, melynek segítő szervezetei Gyermekjóléti Szolgálat.

Óvoda rendőre: Bódog Péter

Családsegítő Szolgálat GYÁM-hatóság: Bogdán Kata

Szociális segítő: Gordos Éva

Egészségügyi szervek – Óvoda

A szűréseket a védőnői szolgálat székhelyén végzik.

Formái:

- alkalmankénti esetmegbeszélések,
- tájékoztató előadások szervezése,
- szülőknek tanköteles korú gyermekek részére iskola alkalmassági vizsgálat
- fogászati prevenció
- munka alkalmassági vizsgálatok (foglalkozás egészségügyi orvos)

Szakmai szervezetek – Óvoda

Segítséget nyújtanak pedagógiai munkánkban, gyakorlati és elméleti kérdésekben egyaránt.

Figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, kiadványaikat.

Szakmai tevékenységünk fejlesztése, megújulása érdekében igénybe vesszük segítségüket.

~ Szaktanácsadói szolgálat igénybe vétele

~ Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottság

Közművelődési intézmények – Óvoda

- Művelődési Ház rendezvényei
- Könyvtárlátogatások
- Községi rendezvényeken való részvétel
- Kalocsa Múzeum

- Kalocsa Mozi látogatás
 - Színház
- Helyi Újság – Hirmondó

XVI. A gyermek fejlődésének mérése, nyomonkövetése

20/2012. EMMI rendelet

Az óvodás gyermek fejlődésének figyelemmel kísérésével kapcsolatos szabályok

63. § (1) Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti.

A mérés-értékelés eredményeit az óvodapedagógus felhasználja pedagógiai gyakorlatában. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

(2) Ha a gyermeket nevelő óvodapedagógus a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének elérése érdekében indokoltnak tartja, az óvoda vezetője tájékoztatja a szülőt az Nkt.

72. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt kötelességekről, továbbá a kötelességek nem megfelelő teljesítéséből eredő következményekről, valamint az Nkt. 72. § (4) bekezdésében foglalt jogokról.

(3) Amennyiben a szülő az óvoda döntésében foglaltaknak önként nem tesz eleget, az óvoda vezetője az Nkt. 72. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint (4) bekezdésében foglaltak alapján a szülői egyet nem értést alátámasztó nyilatkozat megküldésével értesíti a gyermek lakóhelye szerint illetékes kormányhivatalt.

(4) Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább félévenként – rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

Az egyéni fejlődést tartalmazó intézményi szintű dokumentumok:

- Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése:

1. Anamnézis adatlap
2. 3-4 éves gyermekek megismerésének, fejlődésének nyomon követése /elemzés, értékelés, fejlesztésre irányuló tervek/
3. 4-5 éves gyermekek megismerésének, fejlődésének nyomon követése /elemzés, értékelés, fejlesztésre irányuló tervek/

4. 5-7 éves gyermekek megismerésének, fejlődésének nyomon követése /elemzés, értékelés, fejlesztésre irányuló tervek/
5. Összegző megállapítások, szülői tájékoztatás az iskolakészültségre vonatkozóan.
- Gyermeki rajzok.

Mérési területek :

3-4 éves korban: Fiziológiai jellemzők, biológiai szükségletek,

Érzelmi, akarati képességek,

Motoros képességek,

Testséma, énképe,

Értelmi képességek,

Anyanyelvi képességek.

4-5 éves korban: Motoros képességek: nagymozgások, finommozgás,

Testséma,

Értelmi képességek

Érzelmi, akarati képességek,

Szocializáció,

Anyanyelvi képességek.

5-7 éves korban: Testi érettség, motoros képességek,

Értelmi képességek,

Érzelmi, akarati képességek,

Szocializációs képességek,

Anyanyelvi képességek.

Az egyes területekhez szempontok tartoznak, a gyermekre megfelelőt x-el jelöljük, ami alapján elemzünk, értékelünk. Ezek a fejlődési mutatók adják a következőkben a fejlesztés alapját egyéni szinten.

Az óvodapedagógustól beszámolót kér a gyermeki teljesítmények folyamatos helyi szinten alkalmazott megfigyelésén vagy mérésén alapuló egyéni teljesítmények összehasonlításáról, változásáról és elvárja, hogy a tapasztalatokat felhasználják a gyermekek fejlesztése érdekében. A fejlesztési terv tartalmazza a fejlesztendő területeket, a játékos feladatokat, és a fejlődés értékelését.

Ha a tájékozódó vizsgálat eredménye szükségessé teszi a gyermeket a Szakszolgálathoz kell irányítani, szülői beleegyezéssel.

XVII. Fejlődés jellemzői az iskola megkezdése előtt

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki, szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgás összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését testi szükségletei kielégítését szándékosa irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- * az önkéntes emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- * megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- * a cselekvő- szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás kialakulóban van

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- * érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél. Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán –és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

* Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- * egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- * feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív- elvégzésében nyilvánul meg.
- * Kitartásának munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- * A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése két síkon valósul meg:

- Egyénileg a fejlesztőszobában heti egy alkalommal a csoportból kiemelve és a csoportszobában párhuzamosan egy időben a többi gyerektől
- A csoportszobában a többi gyerekekkel, csoportosan közös tevékenységek alkalmával.

- csoportban és csoportból kiemelten / pl. tehetséggondozó műhelyek, felzárkóztató csoportok/. Számukra hosszabb távú fejlesztési tervet dolgozunk ki, melynek hatékonyságát folyamatosan elemezzük.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fejlesztésénél figyelembe vesszük a gyermek életkori sajátosságait, egyéni képességeit. A csoportban történő fejlesztésekre a nap folyamán minden lehetőséget megragadunk, legyen az a gyermek játéka vagy az általunk tudatosan irányított tevékenység. Speciális fejlesztésre jó lehetőség a kisebb csoportokban való fejlesztés, hogy megállapítsuk, hogyan tud társaihoz alkalmazkodni, velük együtt dolgozni. Az egyéni fejlesztések lehetőséget adnak arra, hogy a gyermek részképesség-hiányait megszüntessük. A fejlesztések során változatos tevékenységeket biztosítunk, a könnyebbtől haladunk a nehezebb felé, figyelembe véve a komplexitás elvét. Szívesen alkalmazunk egyénileg feladatlapot, melynek segítségével jobban megismerjük a gyermek erősségeit, gyengeségeit.

Úgy gondoljuk, akkor tudunk igazán eredményt elérni, ha a családokkal is jó a kapcsolat, az együttműködés. Fontos, hogy a szülőknél kialakuljon a felelősségérzet, kötelességtudat saját gyermekükkel szemben.

Minden gyermeknek egyéni szükségleteinek megfelelő fejlesztést biztosítunk. Nélkülözhetetlen pedagógiai eljárásnak tartjuk a differenciálást.

XVIII. ÉRVÉNYESSÉGI FELTÉTELEK

1. Érvényességi nyilatkozat

Jelen Pedagógiai program érvényességi ideje: A 06/2024. határozatszámán elfogadott és jóváhagyott Pedagógiai Program az **igazgató** által jóváhagyott a felülvizsgálat, módosítás idejéig.

2. Dokumentációs rendszerünk

1. Az igazgató éves pedagógiai, működési munkaterve és év végi összegező értékelése
2. Az óvodapedagógusok dokumentációja: csoportnapló, egyéni fejlesztési tervek, mulasztási napló. Vezetendő 2024. 09. 01-től az oviKRÉTA felületen, naprakészen.

2. 1. A csoportnapló formai és tartalmi követelményei

A csoportnaplónak tükröznie kell az adott gyermekcsoport nembeli, életkori összetételét, a gyermekek nevét és jelét: a csoporttal kapcsolatos statisztikai adatokat vegyes csoportban életkori bontást születésnapok nyilvántartását.

Terv, (Projekt) elkészítése a helyi arculat figyelembevételével, a Pedagógiai Program szerint, a műveltségterületnek megfelelően, (téma megvalósítás, tartalmának megjelölése).

Feltöltve, naprakészen: oviKRÉTA felületen

2.2. Tartalmaznia kell az óvoda szervezeti kereteit:- az életkori sajátosságok függvényében, a Pedagógiai Program szerint összeállított Napirendet és Heti rendet.

Regisztrálni kell az óvoda működésével kapcsolatos adatokat /nyitva tartás, csoportösszevonás, speciális külön foglalkozások idejének megjelölése, pedagógusok és dajkák neve, beosztása /A szülőkkel való kapcsolattartás formáit /szülői értekezlet, fogadóóra, családlátogatás, egyéb alternatív kapcsolattartási formákat/ Vezetői ellenőrzéseket, látogatásokat és tanfelügyelettel, minősítéssel kapcsolatos tapasztalatcseréket, ellenőrzéseket.

2. 3. Az óvoda fő nevelési feladatainak tervezése

- Befogadási terv: szeptember 1-től folyamatos.
- Visszaszoktatási terv: szeptember 1. - 30. /szintfelmérés, fejlesztendő területek kiemelése/
- A nevelés tervezésének, szervezésének és értékelésének ütemezése Szeptember 1-május 31-ig. Június 1. - augusztus 31. / nyári tervet készítünk.

2. 4. A nevelési feladatok területei:

- * Egészséges életmódra nevelés
- * Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés
- * Anyanyelvi nevelés, és értelmi fejlesztés

2.5. Játék, munka jellegű tevékenységek tervezése és szervezése az elért és a következő fejlődési lépcsőfoknak megfelelően.

A gyermek élményére, tapasztalatára, kísérletező kedvére alapozott tevékenykedtetés. Nevelési évre előre tervezünk, nevelési tervre vonatkoztatva, május, augusztus végén értékelünk. A fejlettségi

mutatók az egyes gyermeknél követhetőek, megfigyelhetőek, mérhetőek. értelmi fejlettségi mutatók
érzelmi fejlettségi mutatók, szociális fejlettségi mutatók, mozgás fejlettségi mutatók.

2.6. Heti ütemterv, feladat, tartalom, differenciálási lehetőségek, /Projekttervek készítése az aktualitásnak megfelelően/

2.7. Év végén az óvodapedagógusok összegző értékelést készítenek a meghatározott nevelési területek alapján a gyermekek közösségi életének és egyéni fejlődésének alakulásáról. Az összegzett tapasztalatokra, valamint az éves mérési eredményekre épül a következő év nevelési – fejlesztési terve.

3. Gyermek fejlődésének nyomonkövetése

Gyermekek egyéni értékelése, fejlődésének nyomon követése

A gyermek fejlődésének nyomon követése és a gyermek fejlődését szolgáló intézkedések rögzítése az oviKRÉTA felületen.

Az egyéni fejlődést tartalmazó intézményi szintű dokumentumoknál fejezetben részletesen leírásra került.

3. 1. Fejlesztési javaslat = a gyermek fejlődéséről vezetett dokumentumok objektív összegzése
Fél évente értékelés elkészítése az oviKRÉTA felületen.

4. Felvételi és mulasztási napló vezetése az oviKRÉTÁban.

A gyermekek adatainak pontos regisztrálása (felvétel ideje, gyermekek adatai).

A hiányzások pontos, naprakész nyilvántartása és igazolása az oviKRÉTÁban.

Irodalomjegyzék:

Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok az óvodában

Varanka Zoltánné: Az óvodai nevelés és tanulás tervezése a csoportnaplóban

Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja

Önértékelési kézikönyv óvodák számára

Tanfolyami kézikönyv

Dr. Rónáné Falus Júlia: Amit az óvónőnek észre kell venni

Óvodai Nevelés játékkal, mesével 1996.

Sugárné Kádár Júlia: Beszéd és Kommunikáció az óvodás és kisiskolás korban

Dankó Ervinné: Nyelvi és kommunikációs nevelés az óvodában

Pereszlenyi Éva- Porkolábné Balogh Katalin – Játék - Mozgás - Kommunikáció Bp. 1996. Alcius Bt.

Nagy Béláné: Táncos játékok az óvodában

Ludánszkiné Szabó Éva: Óvodai zenei hagyományápolás, népszokások

Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel

Néphagyományörző óvodai program

Balázsne Szücs Judit: Miből lesz a cserebogár? 1992.

Ágoston Valéria-Katus Györgyné: "Nem messze van ide Kalocsa..."

Körmöci Katalin: Egészségnevelés néhány lehetősége az óvodai élet mindennapjaiban

Óvodás gyermekek fejlődésének nyomonkövetése /Sprint Kft./

XIX. A Pedagógiai Program felülvizsgálata, módosítása

A jelen program évenként változó mellékleteit minden évben szept. 30-ig felülvizsgáljuk és szükség esetén módosítjuk.

A program egészét szükség szerint, és a szükséges változtatásokat végrehajtjuk.

A program részét vagy egészét 30 napon belül felülvizsgáljuk és indokolt esetben az előírt határidőig, de legkésőbb 90 napon belül módosítjuk, ha arra törvénymódosítás vagy egyéb jogszabály kötelez, a fenntartó elrendeli, az intézmény nevelőtestületének egyharmada, illetve a szülői szervezet többsége írásban kéri.

Módosításának lehetséges indokai:

- Törvény, rendelet módosítás miatt
- Bővítés vagy leépítés.
- Szervezeti átalakítás.
- Ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.
- Ha egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- Írásbeli előterjesztés az óvoda nevelőtestületének.
- Részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

A Pedagógiai Program nyilvánossága

Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai program hozzáférhető a szülők és a pedagógusok számára: a nevelőtestületi szobában nyitvatartási időben.

A Pedagógiai Program szövegét minden érdeklődő számára nyilvánossá tesszük községünk honlapján.

Módosítás esetén a változtatásra felhívjuk a figyelmet honlapján, ezen felül szülői értekezleteken is értesítünk a változásról.

Tájékoztatás kérhető az igazgatónál.

XX. Mellékletek

1. Legitimációs záradék
2. Alapító okirat
3. Eszközjegyzék

LEGITIMÁCIÓS ELJÁRÁS

A Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület készítette és a határozatszámon fogadta el.

Homokmégy, 2026. 08. 31.

.....

Nevelőtestület nevében

Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda irattárában 03 /2026 határozatszámon, a szülők nevében, a Szülői Szervezet tagjai megismerték és véleményezték, Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda Pedagógiai Programját. A jegyzőkönyvet a Szülői Szervezet nevében és felhatalmazása alapján írta alá

.....,

Szülői Szervezet tagja

Homokmégy, 2026. 08. 31.

Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda Pedagógiai Programját **jóváhagyta**, Hőss Gizella, igazgató.

Homokmégy, 2026. 08. 31.

.....

Igazgató Ph.

Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda pedagógiai programjának azon rendelkezéseinek hatálybalépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, **egyetértési jogát gyakorolja.**

Homokmégy, 2026.

.....
Fenntartó nevében Ph.

Alapító okirat
módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. 5-a és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 21. 5 (2) és (3) bekezdése alapján a Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda alapító okiratát a következők szerint adom ki:

15 A költségvetési szerv megnevezése, székhelye, telephelye

1.1. A költségvetési szerv

1.1.1. megnevezése: Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda

1.2. A költségvetési szerv

1.2.1. székhelye: 6341 Homokmégy, Kossuth utca 25.

1.2.2. telephelye(i):

	tele hel me nevezése	tele hel címe
1	Na közotthonos Kon ha	6341 Vörösmar Homokmégy utca 4-6

2a A költségvetési szerv alapításával és megszűnésével összefüggő rendelkezések

2.1. A költségvetési szerv alapításának dátuma: 2013. július 1.

2.2. A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv

2.2.1. megnevezése: Homokmégy Községi Önkormányzat

2.2.2. székhelye: 6341 Homokmégy, Kossuth utca 16.

2.3. A költségvetési szerv jogelőd költségvetési szervének

	me nevezése	székhel e
--	-------------	-----------

1	Kalocsa- Dunaszentbenedek - Homokmégy - Öregcsertő Szakmár - Ujtelek - Uszód Ovodá•a és Bölcsődéje	6300 Kalocsa, Kunszt József utca 10.
---	---	--------------------------------------

3a

Alapító okirat

módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. S-a és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 21. 5 (2) és (3) bekezdése alapján a Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda alapító okiratát a következők szerint adom ki:

**1a A költségvetési szerv
megnevezése, székhelye, telephelye**

1.1. A költségvetési szerv

1.1.1. megnevezése: Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda

1.2. A költségvetési szerv

1.2.1. székhelye: 6341 Homokmégy, Kossuth utca 25.

1.2.2. telephelye(i):

	tele hel me nevezése	tele hel címe
1	Na közioththonos Kon ha	6341 Vörösmar utca Homokmé 4-6

**2a A költségvetési szerv alapításával
és megszűnésével összefüggő rendelkezések**

2.1. A költségvetési szerv alapításának dátuma: 2013. július 1.

2.2. A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv

2.1, megnevezése: Homokmégy Községi Önkormányzat

2.252. székhelye: 6341 Homokmégy, Kossuth utca 16.

2.3. A költségvetési szerv jogelőd költségvetési szervének

	me nevezése	székhelye
1	Kalocsa- Dunaszentbenedek - Homokmégy Öregcsertő Szakmár - Újtelek Uszód Ovodá' a és Bölcsődé	6300 Kalocsa, Kunszt József utca 10.

3N

Alapító okirat

módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. §-a és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 21. § (2) és (3) bekezdése alapján a Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda alapító okiratát a következők szerint adom ki:

15 A költségvetési szerv megnevezése, székhelye, telephelye

1.1. A költségvetési szerv

1.1.1. megnevezése: Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda

1.2. A költségvetési szerv

1.2.1. székhelye: 6341 Homokmégy, Kossuth utca 25.

1.2.2. telephely(i):

	telephely megnevezése	telephely címe
1	Nem köznevelési Könyvtár	6341 Homokmégy Vörösmar utca 4-6

2a A költségvetési szerv alapításával és megszűnésével összefüggő rendelkezések

2.1. A költségvetési szerv alapításának dátuma: 2013. július 1.

2.2. A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv

2.2.1. megnevezése: Homokmégy Községi Önkormányzat

2.2.2. székhelye: 6341 Homokmégy, Kossuth utca 16.

2.3. A költségvetési szerv jogelőd költségvetési szervének

	rne nevezése	székhel e
1	Kalocsa- Dunaszentbenedek - Homokmégy - Oregcsertő Szakmár - Ujtelek - Uszód Ovodája és Bölcsődéje	6300 Kalocsa, Kunszt József utca 10.

3.1. A költségvetési szerv irányító szervének

3.1.1. megnevezése: Homokmégy Községi Önkormányzat Képviselő-testülete

3.12. székhelye: 6341 Homokmégy, Kossuth utca 16.

3.2. A költségvetési szerv fenntartójának

3.2.1. megnevezése: Homokmégy Községi Önkormányzat Képviselő-testülete

3.2.2. székhelye: 6341 Homokmégy, Kossuth utca 16.

4a A költségvetési szerv tevékenysége

4.1. A költségvetési szerv közfeladata: óvodai nevelés, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkt.)

4.5 14.a pontja alapján, az Nkt. 4.5 14r. pontja alapján a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelése, továbbá a gyermekétkeztetés a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 15. § (1) b.) pontja alapján.

4.2. A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakaszati besorolása:

	szakasz száma	szakasz neve
1	851020	óvodai nevelés

4.3. A költségvetési szerv alaptevékenysége: óvodai nevelés a gyermek három éves korától a tankötelezettség kezdetéig tartó, a teljes óvodai életet átívelő foglalkozásokat és a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is magában foglaló óvodai nevelési tevékenységgel összefüggő feladatok ellátása, az óvodai nevelés, ellátás (beleértve a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését ellátását) köznevelési törvény szerinti működtetési feladatainak ellátása. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen található, a településen lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése: mozgásszervi fogyatékos, hallássérült, enyhén értelmi fogyatékos, beszéd-fogyatékos, a fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek, gyermekétkeztetés biztosítása köznevelési intézményben

4.4. A költségvetési szerv alatevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
2	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
3	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

4	096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
5	104037	Intézményen kívüli gyermekétkeztetés

4.5. A költségvetési szerv illetékessége, működési területe: Homokmégy község közigazgatási területe

5a A költségvetési szerv szervezete és működése

5.1. A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje: Homokmégy Községi Önkormányzat Képviselő-testülete hatáskörébe tartozó megbízás 5 évre, nyilvános pályázati eljárás útján a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény előírásait figyelembe véve, valamint a mindenkor hatályos jogszabályok alapján történik. Az egyéb munkáltatói jogokat Homokmégy Község Polgármestere gyakorolja, (a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény és a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtása tárgyában kiadott 401/2023. (VIII. 30.) Korm.rendelet alapján.)

5.2. A költségvetési szervnél alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

	fo lalkoztatási 'o viszón	'o viszón t szabál o'zó 'o szabál
1	közalkalmazotti jogviszony	a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvén
2	munkaviszon	a Munka Törvén kön véről szóló 2012. évi I. törvén
3	me bízási 'o viszón	a Pol ári törvén kön ről szóló 2013. évi V. törvén
4	köznevelési foglalkoztatotti 'o viszón	a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvén

67 A köznevelési intézményre vonatkozó rendelkezések

6.1. A köznevelési intézmény

61.1. típusa: óvoda

6.1.2. alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése: óvodai nevelés

- a többi gyerekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése: mozgásszervi fogyatékos, hallássérült, enyhén értelmi fogyatékos, beszéd-fogyatékos, a fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

6.1.3. gazdálkodásával összefüggő jogosítványok: Az irányító szerv által az intézmény pénzügyi számviteli feladatainak ellátására kijelölt költségvetési szerv a Szakmári Közös Önkormányzati Hivatal (6336 Szakmár, Bajcsy-Zs. utca 24.) A költségvetési szerv éves költségvetésével kapcsolatban kötelezettségvállalási, teljesítésigazolási és utalványozási jogkör illeti meg a

költségvetési szerv vezetőjét. A pénzügyi ellenjegyzés és érvényesítési jogkör gyakorlására a Szakmári Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője által kijelölt a Szakmári Közös Önkormányzati Hivatal állományába tartozó köztisztviselő jogosult.

6.2. A feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám:

	feladatellátási hely megnevezése	alapfeladat megnevezése	munkarend megjelölése	maximális gyermek-, tanulólétszám
1	Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda	óvodai nevelés		50 fő

6.3. A feladatellátást szolgáló ingatlanvagyon:

	ingatlan címe	ingatlan helyrajzi száma	vagyoni feletti rendelkezés joga vagy a vagyoni használati jog	az ingatlan funkciója, célja
1	6341 Homokmégy, Kossuth utca 25.	571	Használat	óvoda
2	6341 Homokmégy, Vörösmarty utca 4.,6.	19	Használat	konyha

Magyar Államkincstár

ZÁRADÉK

Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 5. (4) bekezdése alapján a Magyar Államkincstár nevében igazolom, hogy jelen alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel az alapító okiratnak a HOMOKMÉGY KÉKNEFELEJCS ÓVODA 2023. december 11. napján kelt, 2024. január 01. napjától alkalmazandó HKÓ-1/2023. okiratszámú módosító okirattal végrehajtott módosítása szerinti tartalmának.

Kelt: Kecskemét, 2023. december 12.

Jegyzőkönyv
Szülői Szervezet véleményezési kötelezettségéről

Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda **Pedagógiai Programját** a Szülői Szervezet tagjai megismerték, abban foglaltakkal egyetértének.

Homokmégy, 2026. 08. 31.

Csiki Károly Renáta

Szülői Szervezet tagja

Jegyzőkönyvvezető:

Jón György

Határozatszám:

03/2026

Jegyzőkönyv nevelőtestületi határozatról

Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda **Pedagógiai Programját** véleményünkkel egyetértésében
elkészítettük, tartalmával egyetértünk és az alábbi határozatszámom **fogadtuk el**.

Homokmégy, 2026.08.31.

Zsukovics Orsolya

nevelőtestület nevében

Jelen Gyöngyi

Jegyzőkönyvvezető

Határozatszám:

01/2026

LEGITIMÁCIÓS ELJÁRÁS

A Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület készítette és a01/2026..... határozatszámon fogadta el.

Homokmégy, 2026. 08. 31.

Zamboriné Tóth Magdolna

Nevelőtestület nevében

Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda irattárában 03 /2026 határozatszámon, a szülők nevében, a Szülői Szervezet tagjai megismerték és véleményezték, Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda Pedagógiai Programját. A jegyzőkönyvet a Szülői Szervezet nevében és felhatalmazása alapján írta alá

Csontos-Kovács Renáta

Szülői Szervezet tagja

Homokmégy, 2026. 08. 31.

Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda Pedagógiai Programját **Jóváhagyta**, Hóss Gizella, igazgató.

Homokmégy, 2026. 08. 31.

Hóss Gizella

Igazgató Ph.

Homokmégy Kéknefelejcs Óvoda pedagógiai programjának azon rendelkezéseinek hatálybalépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, **egyetértési jogát gyakorolja.**

Homokmégy, 2026. 08. 31.

Tóth Magdolna

Fenntartó nevében Ph.

JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről

A jegyzékben előírt minimum követelmények figyelembevételével a pedagógus - az óvoda, iskola SZMSZ-ében, házirendjében meghatározott - védő, óvó előírások figyelembevételével viheti be az óvodai foglalkozásokra, az iskolai tanórákra az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.

A gyermekek, tanulók részére vásárolt eszközöknek és felszereléseknek igazodniuk kell a gyermekek, tanulók testméretéhez.

A taneszközkészlet meghatározásához az alapfokú művészeti iskolákban az alapfokú művészetoktatás alapprogramja, tantervi programja nyújt segítséget. Taneszközzre van szükség minden olyan jellegű tananyag feldolgozásához, amelyik a szemléltetés, illetve tanulói tevékenység nélkül nem valósítható meg.

Ha az eszközöket, felszereléseket létszám figyelembevételével kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből annyi szükséges, hogy minden egyidejűleg jelen lévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen. Amennyiben az eszközöket, felszereléseket létszám szerint kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből a tényleges, érintett létszámnak megfelelően kell az előírt mennyiséget beszerezni.

Ahol a melléklet az óvoda pedagógiai programjára utal, azon az Óvodai nevelés országos alapprogramja, továbbá nemzetiségi óvodai nevelést biztosító óvoda esetén a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelve, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését biztosító óvoda esetén a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve figyelembevételével készített, vagy jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni.

Ahol a melléklet az iskola pedagógiai programjára utal, ott a Nat, továbbá a nemzetiségi oktatást biztosító iskola esetén a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve, sajátos nevelési igényű tanuló oktatás esetén a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve, a két tanítási nyelvű oktatást biztosító iskola esetén a Két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelve, érettségi vizsgára felkészítő középiskola esetén pedig az Érettségi vizsga vizsgaszabályzata követelményei figyelembevételével készített, vagy jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni.

Ahol a melléklet a művészetoktatási intézmények jegyzékében az iskola pedagógiai programjára utal, azon az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára építő pedagógiai programot kell érteni.

Ha az óvoda nemzetiséghez tartozók óvodai nevelésében, vagy az iskola (ide értve a művészetoktatási intézményeket is) a nemzetiséghez tartozók iskolai oktatásában, illetve a kollégium nemzetiséghez tartozók kollégiumi nevelésében vesz részt, az eszközök és felszerelések megvásárlásánál a nemzetiségi sajátosságokat figyelembe kell venni

1. ÓVODA			
I. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés
1.	1. Csoportszoba		
2.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	van
3.	gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	van
4.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	van
5.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	redőny van
6.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló legalább egyötödének lefedésére alkalmas méretben	van
7.	játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	van
8.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	van
9.	élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	van
10.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	van (textiltároló a felnőtt öltözőben van)

11.	edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	tálaló konyhán van
12.	szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	van
13.	hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	épület 1	van
14.	2. Tornaszoba		
15.	tornapad	2	van
16.	tornaszőnyeg	1	van
17.1	bordásfal	2	van
17.2	bordásfal	3 gyermekenként 1	új óvoda építése esetén.
18.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	van pl. greiswald, mozgás-kotta, body-roll, Bosu jellegű fejlesztő eszközök
19.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	van (ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint, pl.: zsámoly, matrac, labdák, karikák, stb.)

20.	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
21.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		a pedagógiai programban foglaltak szerint.
22.	tükör (az asztal szélességében)	1	van
23.	asztal	1	van
24.	szék	2	van (egy gyermek, egy felnőtt)
25.	szőnyeg	1	van

26.	játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	van
27.	4. óvodapszichológusi szoba	gyermeklétszám szerint	
28.	asztal	1	
29.	szék	4	
30.	szőnyeg	1	
31.	könyvek, játékok, iratok tárolására is alkalmas polc	1	
32.	5. Játszóudvar		
33.	kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	van
34.	kerti pad	gyermekcsoportonként 2	van
35.	babaház	minimum 1, további 2 csoportonként 1	van
36.	udvari ivócsap, ivókút	(székhelyen és telephelyen) 1	új óvoda építése esetén
37.	udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	van (megfelelő árnyékolás biztosításával)
38.	takaróháló, takaróponya	homokozónként 1	van (a homokozó használaton kívüli lefedéséhez)
39.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	IV. rész szerint	van (pl.: fészekhinta, gyermekcsoportonként 1 db kétüléses lengőhinta, továbbá 3 - 3 db roller, három és kétkerekű kerékpár, mászóka stb.)
40.	6. Intézményvezetői iroda		
41.	íróasztal és szék	1-1	van
42.	tárgyalóasztal, székekkel	1	van
43.	telefon	1	van
44.	könyvszekrény	1	van
45.	íratszekrény	1	van
46.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	van (perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, stb.)

47.	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
48.	íróasztal és szék	1-1	
49.	írat szekrény	1	
50.	telefon	1	közös vonallal is működtethető
51.			
	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	tagintézményben perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, közös intézményi használatra stb.
52.	8. Nevelőtestületi szoba		
53.	asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám figyelembe vételével	van
54.	szék	pedagóguslétszám szerint 1	van
55.	könyvtári dokumentum	500	van (az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez)
56.	könyvszekrény	2	van (legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen)
57.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	vezetői irodában van (perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, stb.)
58.	9. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	nincs az óvodában biztosítva (amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított; gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, helyben biztosítva)
59.	10. Gyermekeköltöző		
60.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	van (öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló)
61.	öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	van

62.	11. Gyermekmosdó, WC helyiség		
63.	törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	van
64.	falitükör	mosdókagylónként 1	az ablak miatt nem kivitelezhető
65.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	falipolc van
II. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK			
	A	B	C
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	van (fésű, fogkefe, fogmosópohár)
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	mosdókagyló kicsi mérete miatt kivitelezhetetlen, de van, (ruhakefe, körömkefe, szappantartó)
3.	fésűtartó	csoportonként 1	van
4.	törülköző	felölt és gyermeklétszám szerint 3-3	van
5.	abrosz	asztalonként 3	van
6.	takaró	gyermeklétszám szerint 1	van
7.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	van

III. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
1.	szennyes ruhatároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
2.	mosott ruhatároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
3.	automata mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van (ha a mosás helyben történik)
4.	vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van (ha csoportok száma több mint 6, akkor 2)

5.	vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van (ha csoportok száma több mint 6, akkor 2)
6.	szárítóállvány	csoportonként 1-1 (székhelyen és telephelyen) 1	van
7.	takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
8.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	van (pl.: ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna, fűnyíró, fűszegély nyíró, sövényvágó, metszőolló, hólapát, lombvágó, locsolótömlők, seprűk)
9.	hűtőgép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	van
10.	porszívó	óvodánként (székhelyen és telephelyen szintenként) 1-1	van

IV. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

	A	B	C
1.	1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtanként)		
2.	különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építőkonstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	Van (csoportszobai és udvari eszközök külön-külön pl: családjáték, mesterségek játéka; közlekedési szabályjáték; boltos játékok; jelmezek, LEGO; építő kocka és építőelemek; mágneses építők, fogaskerek készletek)
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	van (csoportszobai és udvari eszközök külön-külön pl: akadálypálya elemei; egyensúlyérzékelő játékok, eszközök; gimnasztikai eszközök; motoros képességfejlesztő eszközök)
4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	van (az óvoda pedagógiai programja szerint pl: hangszerkészlet; furulya; dob; triangulum; xilofon; metalofon; cintányér, csengő)

5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	Van, (az óvoda pedagógiai programja szerint pl: okoskocka; logico eszközök; beszédfejlesztés eszközei; hangképzést segítő eszközök; könyvek)
6.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	Van, (az óvoda pedagógiai programja szerint pl: érzékelés-észlelés fejlesztését segítő eszközök; okoskocka; összetett fejlesztő eszközök, logico, sakkjátszótér eszközcsomag)
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Van, (az óvoda pedagógiai programja szerint pl: rajzolás, festés, mintázás, kézművesség eszközei)
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Van, (az óvoda pedagógiai programja szerint pl: logico; okoskocka; lotto játékok; kirakó eszközök; adott témakörhöz rendelt digitális adathordozók)
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	van, (az óvoda pedagógiai programja szerint)
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
11.	digitális hanglejátszásra és képmegjelenítésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Van (projektor, vagy interaktív kijelző)
12.	hangfalak	(székhelyen és telephelyen) 1	van
13.	diavetítő	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
14.	vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van (az óvoda pedagógiai programja szerint)
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	van, (az óvoda pedagógiai programja szerint)
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	Van